

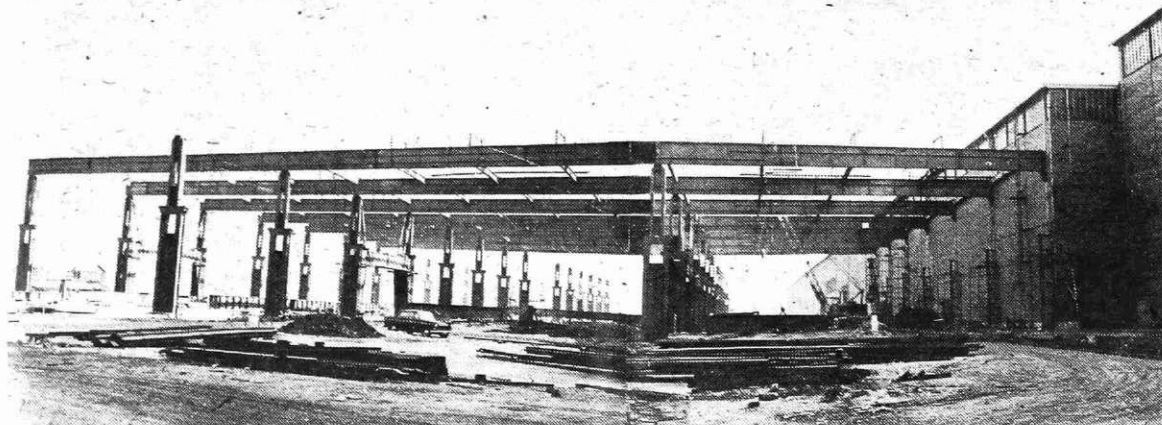
ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 50. LETO: XVI

JESENICE, DNE 19. DECEMBRA 1974

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Na gradbišču hladne valjarne v tem tednu

OSNUTEK SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O USTANOVITVI POSLOVNE SKUPNOSTI ZA IZDELAVO IN PREDELAVO JEKLA

V javno razpravo vsem TOZD in OZD, ki delujejo v sklopu Slovenskih železarn, je dan osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi poslovne skupnosti za izdelavo in predelavo jekla. Izhodišče za pristop k sporazumu je predhodno sklenjen družbeni dogovor med vsemi podpisniki. V železarni Jesenice je bilo drtivo s pripombami SZ poslano DS TOZD, ki naj ga obravnavajo na svoji prvi seji. Eventuelna uskladitev pripomb med TOZD bo izvršena na prihodnji seji DS Železarn, ki bo konec decembra. Kot podpisnika sporazuma za Slovenske železarn predlagamo generalnega direktorja SZ Gregorja Klančnika. V nadaljevanju vam posredujemo obrazložitev.

SR Slovenija spada po porabi jekla med razvite dežele, ocenjuje se, da bo leta 1974 poraba surovega jekla dosegla 480 kg na prebivalca. Vse tri slovenske železarn: Jesenice, Ravne in Štore, bodo letos izdelale

752.000 ton surovega jekla, kar znaša preračunano na prebivalca Slovenije 435 kg. Kljub globalni usklajenosti porabe in proizvodnje pa porabijo Slovenske železarn le 49 % potreb slovenskega gospodarstva po jeklarskih izdelkih, ostale količine morajo slovenski porabniki nabavljati v drugih republikah in v inozemstvu. Slovenske železarn prodajo namreč samo okoli 55 % svoje proizvodnje v Sloveniji, z večjim deležem pa so usmerjene na druge republike in inozemski trg. Vzroke za takšno stanje moramo iskati predvsem v strukturni neusklajenosti med proizvodnjo in porabo jekla, ki se je zlasti v zadnjem desetletju v republikah močno povečevala. Ekonomski razlogi silijo Slovenske železarn, da se vse bolj usmerjajo na izdelavo več vrednih plemenitih jekel, nasprotno pa je celotni slovenski kovinsko predelovalni kompleks, kot pomemben porabnik jeklarskih polizdelkov, vezan na predelavo večjih količin masovnih jekel, ki jih

(Nadaljevanje na 3. str.)

RAZMIŠLJANJE O SINDIKALNI LISTI 75

V novembru je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije dal v javno razpravo osnutek Sindikalne liste 75. Uvodoma je poudarjeno, da lista predstavlja skupen dogovor organizacij in organov sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije. V njej so opredeljena stališča o tistih vprašanjih, za katera menijo, da je potrebno doseči v republik določeno usklajenost, ki se mora odražati v samoupravnih sporazumih, internih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter v družbenih dogovorih.

Pri pregledu osnutka sindikalne liste sem ugotovil, da bo predvsem potrebno posvetiti posebno pozornost deseti točki, ki govori o nadomestilu osebnega dohodka v času bolezni in osemindvajseti točki, ki obravnava regres za letni dopust. O teh dveh vprašanjih želim podati svoje mnenje.

V deseti točki je še vedno ostalo tako kot je bila osnova za izračun nadomestila v času bolezni je izplačan osebni dohodek v preteklem koledarskem letu s tem, da se ta dohodek valorizira sorazmerno s porastom življenjskih stroškov. Menim, da je tak način obračunavanja nadomestila osebnega dohodka v času bolezni zelo krivičen.

Pri tako visoki inflaciji so tisti, ki morajo ostati doma zaradi bolezni, vse preveč oškodovani, čeprav bi v tem času najbrž potrebovali še več denarja. Kot primer bom navedel primer delavca, ki se je pri delu resneje poškodoval in ki je uvrščen v 16. plačilni razred. Ker mu je bila priznana obratna nezgoda, dobiva 100-odstotno nadomestilo. Ker se pa nadomestilo izplačuje na osnovi lanskega osebnega dohodka, je na primer v mesecu novembru prejel 800,00 dinarjev manj, kot bi prejel če bi delal. Če pa bi boloval zaradi neke druge bolezni, bi prejemal še manjše nadomestilo.

Menim, da je danes tako razvita zdravniška služba in obstajajo tudi komisije, katere lahko kvalificirano odločajo o tem ali je stanje bolezni tako, da delavec ne more delati oziroma, da je za delo sposoben. Če je temu tako, zakaj mora biti pri

(Nadaljevanje na 3. str.)

PLAVŽ, ŽIČARNA, JAVORNIK I IN JEKLOVLEK IZPOLNILI LETNI PLAN

V zadnjih dneh, so se obratoma livarna in hladna valjarna, ki sta izpolnila letni plan 28. novembra oziroma 10. decembra, pridružili še obrati PLAVŽ, ŽIČARNA in JEKLOVLEK. Sodelavci na PLAVŽU, so v soboto, 14. decembra, zjutraj izpolnili svojo letno plansko obvezo — 152.000 ton surovega železa. Kljub tridnevni zastoju v novembru, zaradi prodora grodlja, so z dobrim delom, ob ugodni porabi koksa na toni grodlja, petnajst dni pred rokom izpolnili plan.

V ŽIČARNI pa so nas s tako novico razveselili v torek, 17. decembra — sodelavci dopoldanske izmene so s 66.500 tonami izpolnili svojo obvezo za leto 1974. Poleg dobrega dela kolektiva žičarne in dela v prostih dnevih, je k temu uspehu pripomogla tudi redna oskrba z vložkom.

Pred zaključkom redakcije smo dobili še eno spodbudno informacijo, da so 17. decembra izpolnili letni plan tudi sodelavci iz JAVORNIKA I z 32.411 tonami.

medtem ko je bila njihova planska obveznost 32.260 t.

Ze med samim tiskom Železarja pa smo dobili sporočilo, da so v sredo, 18. decembra, dopoldan, planske obveznosti — 20.000 ton hladno predelanega jekla — tako po količini kot asortimentu in vrednostno, dosegli tudi sodelavci v JEKLOVLEKU, medtem, ko so letni plan odpreme izpolnili že nekaj dni prej. Po prvih ocenah so bistveno znižali tudi proizvodne stroške, zaradi boljšega izpolnjenja in višje produktivnosti. Tudi v tem primeru, so poleg dobrega dela sodelavcev v jeklovleku, k uspehu pripomogli sodelavci v valjarni profilov in valjarni žice, ki so obrat dobro oskrbovali z ustreznim vložkom.

To so zelo konkretni in spodbudni rezultati v prizadevanjih za uresničitev antiinflacijskih programov in sploh k stabilizaciji gospodarstva v ožjem in širšem smislu. Sodelavcem za dosežene uspehe naše skupne čestitke.

Z GRADBIŠČA NOVE HLADNE VALJARNE

Na gradbišču hladne valjarne glavna dela potekajo pri izgradnji hal. Dela na prvi fazi izgradnje hal, prehajajo v zaključno montažo konstrukcije. Montiranje nadstropne in žerjavne proge. Predvidoma bodo v januarju pričeli s prekrivanjem strehe in oblaganjem fasade. Pričela so se tudi dela na drugi fazi izgradnje hal. Trenutno so v montaži glavni nosilni stebri, vezniki in sekundarni nosilci.

Od ostalih del naj omenimo zaključevanje del pri izgradnji bivalnice monterjev. Stanovanjski del objekta bo verjetno dokončan v sredini januarja. Poslovni del pa bo ostal nedokončan, dokler se ne bo našel nov interesent za njegovo uporabo.

Izgradnja garderob in tehničnih pisarn dobro napreduje in po termiskem planu le neznatno kasni. Konec meseca bi morali že montirati streho. Delo bo izvajala TOZD Hladna predelava — profilarna. Zaradi nekaterih težav pri sklepanju pogodb, se bo z deli verjetno pričelo v januarju.

V sklopu hladne valjarne bo vrsta zelo pomembnih energetskih objektov. Njihova pomembnost je predvsem v njihovi pravočasni doveditvi, ker so tesno vezani na pričetek poizkusnega obratovanja proizvodnih naprav hladne valjarne. Stanje na teh objektih je trenutno naslednje:

Pri IMP izdelujejo razdelilne postaje in transformatorske postaje. Hladna valjarna bo imela deset transformatorskih postaj moči 1 MVA za pogone in dve transformatorski postaji moči 0,4 MVA za razsvetljavo. Kot zanimivost naj navedemo, da bodo transformatorji suhe izvedbe — proizvajalec Rade Končar, tako da bodo lahko nameščeni tik ob proizvodnih napravah, brez posebnih varnostnih problemov.

Za potrebe hladne valjarne bo razširjena RTP Bela s šestimi celicami, sama razdelilna postaja HV pa bo imela 25 celic in kompenzacijo jalove moči.

V delavnicah IMP trenutno izdelujejo visokonapetostne omare in ohišja transformatorskih postaj, pri Rade Končarju pa transformatorje. V končnem projektiranju pri IMP so tudi vse potrebne nizkonapetostne razdelilne omare za luči in moč v HV. Dela napredujejo približno po planu.

Za objekt regeneracije in nevtralizacije je trenutno v projektiranju zgradba. Pripravlja pa se projektna naloga za izdelavo projekta temeljev in instalacij tehnoloških naprav. Po osnovnem termiskem planu z deli na teh objektih kasnimo, kar je vzrok predvsem v prepozno sprejeti in pomanjkljivi dokumentaciji.

Podobna situacija je tudi na objektu vodikarna, kjer smo šele pričeli z izdelavo projektnih nalog in sklepanjem pogodb. Vzroki so isti kot prej. Z zelo dobrim delom vseh odgovornih bodo objekti lahko pravočasno zgrajeni.

V zaključni fazi je tudi projektiranje primarnih razvodov energetskih medijev, ki ga izvaja tehnični biro Jesenice. Tudi tu je občasno prihajalo do zastojev, ker ni bilo dovolj podatkov oziroma so se spreminjali.

V grupi za izgradnjo hladne valjarne so se dokončno formirale tudi tri grupe, katerih glavna naloga je pripraviti vse potrebno za nemoteno montažo proizvodnih naprav, ki se bo po osnovnem programu pričela v sredini prihodnjega leta.

Pričela so se tudi priprave za formiranje grupe vzdrževalcev, ki bodo sodelovali pri montaži in pozneje pri testiranju ter poizkusnem pogonu in končno pri vzdrževanju naprav. Pri tem kadrovanju bo enako, kot pri operativni grupi, ko bo večino kadrov treba črpati v TOZD VET. To bo zahtevalo veliko razumevanja med sodelavci TOZD VET in njihove večje napore, ko bodo morali še v naprej dobro vzdrževati in posluževati sedanje obrate.

VSEM SAMOUPRAVNIM DELOVNIM SKUPINAM V TOZD IN DSSS

V današnji prilogi Železarja vam posredujemo v javno razpravo dva predloga in sicer:

Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD oz. DSSS.

Spremembe in dopolnitve se predlagajo zaradi uskladitve naših sporazumov z republiškim zakonom o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci, zakonom o zaposlovanju in o zavarovanju za primer brezposelnosti (oba sta objavljena v Ur. l. SRS št. 18/74) in družbenim dogovorom o načelih ter kriterijih in osnovah postopka za določanje delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem (Ur. l. SRS št. 25/74).

Javna razprava naj bo zaključena do 15. januarja 1975, ko bomo pričeli s postopkom usklajevanja pripomb. Vodje samoupravnih delovnih skupin naj pri sprejemanju predloga v zapisnik vpišejo tudi število delavcev, ki so glasovali za predlog, se vzdržali ali bili proti. Predlog je namreč sprejet, če se večina delavcev v TOZD oz. DSSS z njim strinja. Pri tem imajo posebno nalogo organizacije sindikata v TOZD oz. DSSS, ki jo jim nalaga 122. čl. ustave SFRJ oz. 145. čl. ustave SRS.

Pripombe na predlog, zaradi usklajevalnega postopka, prosimo posredovati tajništvu organov samoupravljanja.

Pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v SZ — železarni Jesenice.

Priporočamo vam, da istočasno s prejšnjim predlogom obravnavate

tudi predlog tega pravilnika. Pravnik bo veljal za Železarno kot celot

Pripombe na predlog pošljite v tajništvo organov samoupravljanja, da jih bomo obdelali in posredovali delavskemu svetu Železarni v obnavo in sprejem. Razprava naj b zaključena ravno tako kot v prejšnjem primeru do 15. januarja 1975

Odbor za uresničevanje ustave Železarn Jesenice

POZDRAV 7. KONGRESU ZSJ

Delavci železarn Jesenice delegatom 7. kongresa ZSJ pošiljamo iskrene delovne pozdrave. Le-te prežema želja, da bi ta zbor delegatov iz vse Jugoslavije pomenil še trdnjše uveljavljanje delavskega razreda v samoupravnih odnosih, ki nam jih daje nova ustava. Želimo, da sedmi kongres ZSJ resnično pomeni nadaljnjo konkretizacijo sprejetih sklepov desetega kongresa ZKJ pri razvoju socialističnih samoupravnih odnosov, v katerih bo delavec resnično odločal o rezultatih svojega dela.

Enotni kakor do sedaj, vam jeseniški železarji obljubljamo, da bomo tudi v prihodnje izpolnjevali vse naloge in sklepe, ki jih bo sprejel 7. kongres ZSJ.

Delavci železarn Jesenice

Namen objave zgoščenega predloga gospodarskega načrta železarnice Jesenice za leto 1975, je seznaniti člane kolektiva z glavnimi smernicami in cilji, ki jih vsebuje načrt in ki naj bi jih v letu 1975 izvršili. Službeni član kolektiva ima tako možnost, da preko svojih delegatov posreduje svoja stališča in pripombe na samoupravne organe, ki bodo gospodarski načrt za leto 1975 sprejemali.

Namen objave zgoščenega predloga gospodarskega načrta železarnice Jesenice za leto 1975, je seznaniti člane kolektiva z glavnimi smernicami in cilji, ki jih vsebuje načrt in ki naj bi jih v letu 1975 izvršili. Službeni član kolektiva ima tako možnost, da preko svojih delegatov posreduje svoja stališča in pripombe na samoupravne organe, ki bodo gospodarski načrt za leto 1975 sprejemali.

Gospodarski načrt železarne Jesenice za leto 1975 je izdelan na osnovi smernic in ciljev poslovne politike za leto 1975, ki je bila obravnavana na sestankih samoupravnih delovnih skupin in potrjena na seji delavskega sveta Železarne, dne 31. 10. 1974. Načrt predvideva optimalno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, tako po količini, kot tudi po asortmentu.

Načrtovana je skupna proizvodnja v višini 1.705.200 ton in gotova proizvodnja 418.430 ton.

Pri 400.200 tonah prodaje je načrtovan celotni dohodek podjetja v višini 3.877.978.000 dinarjev. V okviru načrtovane prodaje je predvideno za domači trg 358.620 ton, za izvoz 28.300 ton in za metalurško menjavo 13.300 ton izdelkov.

Po odbitju materialnih stroškov, amortizacije, osebnih dohodkov ter pogodbenih in zakonskih obveznosti, je planirani ostanek dohodka 108,8 milij. din.

Amortizacija je planirana v višini 252.7 milij. din in je maksimalno možna brez obdavčitve.

Gospodarski načrt predvideva ob predvideni rasti produktivnosti za okoli tri odstotke in ob predpostavki, da bo splošna raven cen in življenjskih stroškov v letu 1975 višja za 23 odstotkov, povprečni OD v višini 3.640 din na zaposlenega, kar je za 34,8 odstotkov več kot je predvideval gospodarski načrt Železarne za leto 1974 in za 23,4 odstotka več kot bo po predvidevanju dosežen v letu 1974.

Ostale postavke, ki vplivajo na delitev dohodka so razvidne iz tabele Formiranje in delitev dohodka. Planirani ostanek bo mogoče doseči le v primeru, da bo vse leto ohranjen planiran odnos med cenami naših izdelkov na eni strani in cenami surovin, repromateriala, energije in storitev na drugi strani ter da bomo realizirali planske obveze tako po količini kot tudi po asortimentu. Količinske in vrednostne obveze, ki so navedene v gospodarskem načrtu Železarn za leto 1975, so mnogo višje, kot smo jih dosegli v preteklih letih in kot jih bomo v letošnjem letu.

Gospodarski načrt Železarnje za leto 1975 predvideva za 4,7 odstotkov večjo skupno proizvodnjo, za 10,2 odstotka večjo gotovo proizvodnjo in za 10 odstotkov večjo prodajo naših izdelkov, kot so predvidene ocene za leto 1974. Razlog za načrtovanje tako visoke skupne in gotove proizvodnje je predvsem v večji planirani proizvodnji domačega jekla. V martinarni je v letu 1975 predvideno obratovanje s petimi pečmi in zato je planirana proizvodnja domačega jekla v višini 519.000 ton. V primerjavi z ocenami za letošnje leto predvideva načrt za 19.000 ton večjo proizvodnjo domačega jekla. Poleg povečane proizvodnje domačega jekla je predvidena nabava polproizvodov v skupni teži 36.590 ton in to:

11.540 ton slabov za potisno peč,
15.000 ton toplovaljanih trakov za hladno valjarno,
5.050 ton toplovaljane žice za žičarno,
3.000 ton valjanih profilov za jeklovlek in
2.000 ton vlečene žice za žebljarno.

Iz dosedanjih izkušenj, ki jih imamo pri nabavi polizdelkov vemo, da so ti izredno dragi in da je dobava, kljub sklenjenim pogodbam, neredna in večkrat celo nezanesljiva. Zato naj bi bila osnovna naloga jeklarjev proizvesti več domačega jekla, kot planiramo. To je odvisno od proizvodnih možnosti ter redne in zadostne oskrbe plavža in jeklarne surovinami, repromaterialom in energijo. Možnosti za to obstojajo.

Proizvedeno domače jeklo in nabavljene slabe bo potrebno v celoti predelati v valjarni bluming—štekel, kar bo zahtevalo od valjavcev in vzdrževalcev izjemne napore.

Planirano proizvodnjo valjarne bluming—štekla bo mogoče dose-
či, ali celo preseči pod naslednjimi pogoji:

- z redno dobavo vročega vložka iz jeklarne,
- z redno dobavo tujega vložka, tako za bluming, kot tudi za

- z izvedbo triizemskega obratovanja v adjustaži štetila in
- s planirano višino 24,3 odstotka zastojev na blumingu.

V letu 1975 bo potrebno posvetiti vso skrb izpolnemo, specifičnim porabam vseh vrst surovin in energije in vzdrževanju proizvodnih naprav. Cilj naj bi bil doseči boljše rezultate, kot jih predvideva gospodarski načrt Železarnice za leto 1975.

Za uspešno gospodarjenje bomo morali v letu 1975 bolje organizirati proizvodnjo, učinkoviteje izkoristiti delovni čas, povečati tehnološko in delovno disciplino ter varčevati na vseh nivojih. Posebno skrb moramo v letu 1975 posvetiti naši poslovnosti, ki se mora odražati v kakovosti naših izdelkov in v rednih dobavnih rokih. V letu 1975 bo treba posebno pozornost posvetiti tudi ohranitvi likvidnosti poslovanja. Da bomo to dosegli, bo potrebno dosledno izpolnjevati planske obveze in povečati odgovornost na vseh nivojih. Prav tako moramo dobro pretehtati vse odločitve, ki lahko vplivajo na likvidnost Zelezarne.

Osnovna naloga vseh zaposlenih v Železarni naj bo v prihodnjem letu dosledno izpolnjevanje smernic in ciljev poslovne politike, ki so kvantificirani v gospodarskem načrtu Železarne za leto 1975.

(Grafikone glejte na 3. strani)

FORMIRANJE IN DELITEV DOHODKA

v 000 din

	Izvršenje 1973	Izvršenje 9 mesecev 1974	Plan 1975
1	2	3	4
Zunanja realizacija	1.623.815	1.701.671	3.177.467
Notranja realizacija	262.662	253.603	670.511
Izredni dohodki	58.294	42.181	30.000
CELOTNI DOHODEK	1.944.771	1.997.455	3.877.978
Materialni stroški	1.299.790	1.340.786	2.940.312
Izredni stroški R-7	20.192	60.534	30.000
Nabavna vrednost real. mat.	22.859	9.379	25.093
Amortizacija	188.763	171.779	252.693
POTROŠENA SREDSTVA	1.531.604	1.582.478	3.248.098
DOHODEK PODJETJA	413.167	414.977	629.880
Pogodbene obveznosti	54.792	41.672	55.930
Zakonske obveznosti	38.277	41.863	87.153
Vkalkulirani OD	250.089	220.026	386.874
Ostali vkalkulirani OD	4.379	4.277	7.703
Spremembe v zalogah	22.546	- 1.506	- 16.560
OSTANEK DOHODKA	43.084	108.645	108.780

PLAN SKUPNE, GOTOVE PROIZVODNJE IN PRODAJE

Obrat:	Skupna proizvodnja		Gotova proizvodnja		Prodaja	Indeks	
	Izvršitev 1973	Načrt 1975	Izvršitev 1973	Načrt 1975	Načrt 1975	3:2	5:4
1	2	3	4	5	6	7	8
Plavž	149.538	154.000				103,0	
SM jeklarna	315.858	339.000				107,3	
El jeklarna	154.084	180.000				116,8	
Livarna	1.764	1.800	1.764	1.800	600	102,0	102,0
Šamotarna	16.491	17.000	16.491	17.000	3.000	103,1	103,1
TOZD TALILNICE	637.725	691.800	18.255	18.800	3.600	108,5	103,0
Bluming	418.047	453.640	12.852	17.900	17.730	108,5	139,3
Štekel	107.275	139.470	69.923	95.470	95.330	130,0	136,5
Valj. žice	114.881	115.000	42.380	37.650	37.500	100,1	88,8
Valj. profilov	34.297	31.030	3.383	990	—	90,5	29,3
Valj. deb. ploč.	92.185	94.000	92.175	94.000	93.000	102,0	102,0
TOZD VALJARNE	766.685	833.140	220.713	246.010	243.560	108,7	111,5
Hladna valj.	30.689	31.300	30.322	28.000	27.900	102,0	92,3
Žičarna	64.731	69.960	41.402	49.820	49.640	108,1	120,3
Profilarna	17.934	25.000	17.933	21.800	21.760	139,4	121,6
Podbojarna	—	3.000	—	3.000	3.000	—	—
Jeklovlek	20.082	20.200	20.082	20.200	20.130	100,6	100,6
Elektrodni obrat	15.160	17.100	15.122	17.100	17.030	112,8	113,1
Žebjarna	13.102	13.700	13.102	13.700	13.600	104,6	104,6
TOZD PREDELAVA	161.698	180.260	137.963	153.620	153.060	111,5	111,3
ŽELEZARNA	1.566.108	1.705.200	376.931	418.430	400.220	108,9	111,0

KOLIČINSKI IN VREDNOSTNI PLAN PRODAJE

OBRAT — TOZD	IZVRŠITEV 1973			NAČRT 1975			I N D E K S		
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	5:2	6:3	7:4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bluming	13.285	3.472	46.134.401	17.730	5.205	92.284.650	133,5	149,9	200,0
Stekel	70.771	4.333	306.505.148	95.330	7.544	719.169.520	134,7	174,1	234,6
Valj. žice	42.086	3.086	129.864.511	37.500	5.216	195.600.000	89,1	169,0	150,6
Valj. prof.	2.854	3.829	10.925.295						
Valj. deb. ploč.	94.786	3.886	368.349.673	93.000	7.043	654.999.000	98,1	181,2	177,8
TOZD VALJARNE	223.782	(3.851)	861.779.028	243.560	(6.824)	1.662.053.170	108,8	177,2	192,9
Hladna valj.	30.197	5.380	162.471.893	27.900	9.421	262.845.900	92,4	175,1	161,8
Žičarna	41.300	5.040	208.152.021	49.640	8.265	410.285.500	120,2	164,0	197,1
Profilarna	17.764	4.303	76.433.119	21.760	7.318	159.239.680	122,5	170,1	208,3
Podbojarna				3.000	22.151	66.453.000			
Jeklovlek	20.085	6.777	136.121.887	20.130	11.932	240.191.160	100,2	176,1	176,5
Elektrodni	15.072	6.761	101.897.552	17.030	11.244	191.485.320	113,0	166,3	187,9
Žebjarna	13.025	4.625	60.239.151	13.600	7.552	102.707.200	104,4	163,3	170,5
TOZD PREDELAVA	137.443	(5.423)	745.315.623	153.060	(9.364)	1.433.207.760	111,4	172,7	192,3
Livarne	346	7.935	2.743.998	600	12.960	7.776.000	173,4	163,3	283,4
Samotarna	3.087	996	3.075.837	3.000	2.290	6.870.000	97,2	229,9	223,4
TOZD TALILNICE	3.433	(1.695)	5.819.835	3.600	(4.068)	14.646.000	104,9	240,0	251,4
Skupaj realizacija osnovne dejavnosti	364.658	(4.423)	1.612.914.486	400.220	(7.770)	3.109.906.930	109,8	175,7	192,5

PLAN IZVOZA

VRSTA IZDELKA		Država uvoza	Količ. t	Valuta	Prodajna cena v val./t	VREDNOST FCO JUGOSLAVIJE	
Kvaliteta	Dimenzija					v USA \$	v DIN
1	2	3	4	5	6	7	8
DEBELA PLOČEVINA							
Č 1204	15 x 2000 x 6000	ZRN	5.000	DM	845	1.712.500	30.756.500
Č 0562	18 x 15000 x 3000	ZRN	1.000	DM	905	347.500	6.241.100
Č 1204	8 x 2000 x 6000	Kitajska	2.000	Lstg	168	772.800	15.479.180
Č 0361	10 x 2000 x 6000	Italija	1.000	LIT	187.000	280.000	5.028.800
			9.000			3.112.800	57.505.580
SRED. PLOČ. ŠTEKEL							
Č 0361	5 x 1000 x 2000	ZRN	2.000	DM	755	580.000	10.416.800
Č 4731	5,6 x 755 x 2265	Italija	1.000	LIT	405.000	606.000	10.883.760
			3.000			1.186.000	21.300.560
KOLOBARJI ŠTEKEL							
Č 0147	3 mm	Italija	4.000	LIT	205.000	1.228.000	22.054.880
U PROFILI							
Č 0361	65/180/5	ZRN	2.000	DM	645	495.400	8.897.384
Č 0361	65/180/5	Švica	1.000	Sfr	765	255.000	4.579.800
			3.000			750.400	13.477.184
VALJANA ŽICA							
EO	6 mm	Švica	1.000	Sfr	850	283.300	5.088.068
VLEČENO JEKLO							
ATJ Pb 100	Ø 12,7 x 3600	ZDA	400	US \$	510	204.000	4.051.440
ATJ Pb 100	Ø 25 x 3600	Bolgarija	400	US \$	580	232.000	4.008.960
Č 3990	Ø 12	ZRN	200	DM	950	73.000	1.311.080
			1.000			509.000	9.371.480
HVT							
Č 0148	0,8 x 550	Švica	200	Sfr	1.100	73.340	1.317.186
VARILNE ELEKTRODE							
FinCORD	3,25 mm	Švica	300	Sfr	1.200	120.000	2.310.000
ŽIČNIKI							
Navadni	34 x 60	ZDA	6.000	US \$	370	2.220.000	46.575.600
Navadni	31 x 60	ZRN	400	DM	755	116.000	2.233.000
			6.400			2.336.000	48.808.600
BODEČA ŽICA							
Pocinkana	Ø 2,2 mm	ZDA	400	US \$	520	208.000	4.363.840
SKUPAJ			28.300			9.806.840	185.597.380

PLAN METALURŠKE MENJAVE

Vrsta izdelka	Kvaliteta	Dimenzija reprezent.	Država uvoza oz. izvoza	Količ. t	Cena v \$ fco jugomeja	Vrednost fco jugomeja	
						v obrač. \$	v din
1	2	3	4	5	6	7	8
IZVOZ							
Elektrode	Emona	3,25	SSSR	2.750	600	1.650.000	26.977.500
Elektrode	Emona	4,00	SSSR	1.650	600	990.000	16.186.500
Elektrode	Emona	5,00	SSSR	1.100	600	660.000	10.791.000
				5.500		3.300.000	53.955.000
Vlečeno jeklo	M 65 G	Ø 11	SSSR	2.500	566	1.415.000	23.135.250
Vlečeno jeklo	ATJ Pb 100	Ø 14	CSSR	150	740	111.000	1.814.850
Vlečeno jeklo	ATJ Pb 100	Ø 32	CSSR	150	740	111.000	1.814.850
Debela pločevina	RSt 42-2	10x2000x6000	Poljska	5.000	350	1.750.000	30.100.000
SKUPAJ IZVOZ				13.300		6.687.000	110.819.950
UVOZ							
Staro železo			SSSR	17.368	190	3.300.000	53.955.000
Valjana žica	Č 0146	Ø 6 mm	SSSR	5.054	280	1.415.000	23.135.250
Slabi	Č 0147	1050x200x5800	CSSR	792	280	222.000	3.629.700
Staro železo			Poljska	9.722	180	1.750.000	30.100.000
SKUPAJ IZVOZ				32.938		6.687.000	110.819.950

PROIZVODNJA SLOVENSKE ŽELEZARNE V MESECU NOVEMBRU

Predzadnji mesec letošnjega leta je za nami. Tudi novembrski rezultati so zadovoljili, čeprav zaostajajo za dosežki iz dveh prejšnjih mesecev. Posamezni proizvodni uspehi so pa odlični, med njimi pa gotovo najpomembnejši, doslej najvišja mesečna proizvodnja jekla v železarni Jesenice. Že v oktobru smo zabeležili rekorden dosežek, ki je izboljšal na 547 ton in so izdelali prvič več kot 45.000 ton surovega jekla. K temu uspehu je največ pripomogla elektro-železarna, ki je tudi dosegla najvišjo mesečno proizvodnjo 16.879 ton. Uspeh jeseniške železarnice bi bil še boljši, če ne bi imeli težav zaradi okvare na plavžu št. 1, zaradi česar je primanjkovalo tekočega vložka za SM peči. Okvara na plavžu je bistveno prizadela tudi proizvodnjo surovega železa, ki je pa kljub temu še vedno nad povprečno mesečno načrtovano količino.

Proizvodnja surovega železa (v tonah):

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	12.667	12.834	101	139.333	145.987	105
Store	3.583	4.280	119	39.417	41.637	106
Skupno:	16.250	17.114	105	178.750	187.624	105

Za izvršitev letnega načrta proizvodnje železa nam manjka samo še 7.376 ton in bomo letni načrt lahko precej izdatno presegli.

V proizvodnji jekla ne stojimo tako dobro in letnega načrta ne bomo mogli izvršiti. Do izvršitve letnega načrta nam namreč manjka še okrog 80.000 ton. Če bodo pa na jesenice izdelali še več jekla v novembru in ponovno porušili svoj rekord, bi pa lahko dosegli pol milijonsko proizvodnjo, kar je tudi njihov cilj in obveza.

Proizvodnja jekla (v tonah):

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	41.250	45.234	110	453.750	454.389	100
Ravne	16.250	14.881	92	178.750	173.928	97
Store	7.083	6.795	96	77.917	66.573	85
Skupno:	64.583	66.910	104	710.417	694.890	98

V železarni Ravne so imeli v popravilu 40 tonsko peč, v železarni Store, čeprav je zaostanek manjši, se pa nanaša predvsem na proizvodnjo SM-jekla.

Tudi v blagovni proizvodnji so rezultati v novembru zopet odlični, čeprav nekaj zaostajajo za oktoberskim.

Blagovna proizvodnja (v tonah):

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	31.240	32.518	104	343.640	350.462	102
Ravne	11.178	11.573	104	122.952	117.587	96
Store	13.411	13.092	98	147.527	134.823	91
Skupno:	55.829	57.183	102	614.119	602.872	98

Da bi se približali načrtovani blagovni proizvodnji, bi morali v decembru izdelati še približno toliko, kot je znašala oktobrska proizvodnja.

nja, torej blizu 60.000 ton. To je sicer zelo zahtevna naloga, ni pa nedosegljiva. Pri tem bi zaostali za načrtom še za okoli 7.000 ton.

Blagovna proizvodnja predelovalci (v tonah):

Delovna organizacija	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Veriga	1.100	868	79	12.100	11.440	95
Plamen	750	721	96	8.250	7.586	92
Tovil	129	132	102	1.421	1.428	100
Žična	1.135	884	78	12.488	9.519	76
Skupno:	3.114	2.605	84	34.259	29.973	87

Odprema gotove proizvodnje je v vseh delovnih organizacijah dobra, tako v železarnah kot pri predelovalcih. Predelovalci zaostajajo za letnim načrtom za 7.400 ton in je v decembru zaostanek nemogoče nadoknaditi. Skupno je v Slovenskih železarnah treba izdelati še približno 74.000 ton, da bi se približali letnemu načrtu. To je nedosegljivo in bo znašal skupen zaostanek verjetno okoli 10.000 ton.

doknaditi. Skupno je v Slovenskih železarnah treba izdelati še približno 74.000 ton, da bi se približali letnemu načrtu. To je nedosegljivo in bo znašal skupen zaostanek verjetno okoli 10.000 ton.

Blagovna proizvodnja skupaj (v tonah):

	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Železarnice	55.829	57.183	102	614.119	602.872	98
Predelovalci	3.114	2.605	84	34.259	29.973	87
Skupno:	58.943	59.788	101	648.378	632.845	98

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA

V soboto, 14. decembra je bil v prostorih hotela Kompas v Kranjski gori redni letni občni zbor osnovne organizacije sindikata obrata plinske in vodne energije. Navzočih je bilo 60 članov kolektiva s svojci. Občnega zbora sta se udeležila tudi tov. Franc Brelih šef vzdrževanja ter Jože Osvač, ki je zastopal izvršni odbor sindikata Železarnice.

Poročilo je posredoval dosednji predsednik Stanko Lakota, o proizvodni problematiki pa je govoril tov. Franc Bassaneze. Predsednik Lakota je v svojem poročilu še posebej poudaril velik pomen dokumentov, ki so bili sprejeti na kongresu Slovenskih sindikatov v Celju. Po njegovem mnenju bo treba posvetiti več pozornosti obveščanju delavcev, da bodo akcije, ki jih bo treba opraviti v prihodnjem mandatu, obdoobju uspešno opravljene. Odbor osnovne organizacije sindikata se je sestel na 14. redni in dveh izrednih piknikih. Med letom so organizirali dva piknika in dva izleta na otok Rab. Seveda so reševali tudi druge probleme in pomagali delavcem po svojih močeh. Med drugim so nudili pomoč

tudi družini sodelavca Kuštrina, ki je izgubil življenje v železniški nesreči v Soteski, pri Bohinju.

Ob koncu občnega zbora so dvema upokojenima sodelavcema izročili spominska darila, nato pa so izvolili nov trinajst-članski odbor, ki ga bo v prihodnje vodil predsednik Janez Trček.

LIVARNA

Predsednik odbora osnovne organizacije sindikata v livarni Tone Avber je za 9. december sklical šesto redno sejo. Na seji so bili seznanjeni s prošnjami za odobritev denarne pomoči. Sodelavcu Janšu, ki boluje več kot leto dni in Francu Razingerju so odobrili denarno pomoč. V razpravi je bila tudi sindikalna lista 75 in sprejeta brez pripomb.

RTA

9. decembra je bila seja odbora osnovne organizacije sindikata RTA. Največ pozornosti so posvetili pripravam na redni letni občni zbor ki bo 27. decembra v Kazini na Jesenicah. Delo sindikalne organizacije bo v prihodnje vodil desetčlanski odbor, člani sindikata v obratu RTA pa lahko predlagajo tudi druge kandidate.

(Nadaljevanje na 10. str.)

Za letnim gospodarskim načrtom bomo zaostali za odstotek ali dva, pri čemer bo pa letošnja blagovna proizvodnja za enak odstotek večja od lanskoletne.

Če ob koncu še enkrat pregledamo stanje mesec dni pred zaključkom leta, lahko predpostavljamo: surovega železa bomo izdelali za okoli sedem odstotkov več kot lani in okoli pet odstotkov več kot predvideva načrt.

V proizvodnji surovega jekla imamo dobre izgleda, da presežemo letno proizvodnjo 750.000 ton. V tem času, to je ob dnevu objave, smo mejo, katero doslej še nismo dosegli t.j. 700.000 ton že prešli. V blagovni proizvodnji bomo izdelali malo več kot lani, zaostali bomo pa za načrtovano količino.

Čeprav bo letošnji izvoz za okoli 35 odstotkov večji kot lanski, bomo za predvidenimi količinami verjetno malo zaostali.

Načrtovano realizacijo bomo gotovo dosegli in presegli, prav tako plan celotnega dohodka in dosežena bo tudi predvidena akumulacija.

Prihodnji mesec bomo pregledali, kaj smo realizirali od naših predvidevanj. Pomudili se bomo pri težavah, ki so nas tekom leta spremljale in nas še spremljajo. Podali bomo pregled rezultatov dela v minulem letu in nalog, ki nas čakajo v prihodnjem letu. Vse to bo že v prihodnjem letu in zato vsem sodelavcem čestitkam k vrsti odličnih rezultatov, o katerih sem pisal letos in vam želim mnogo delovnih uspehov v novem letu in seveda manj težav kot doslej.

Milan Marolt

RAZMIŠLJANJE ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

tem delavce, ki je resno bolan, še prikrajšan na osebnem dohodku. Po mojem mišljenju, je morda opravičljiva meja za izračun osnove za nadomestilo, največ tri mesece pred nastopom bolovanja. Delavec, ki pa boluje zaradi nezgode pri delu pa naj bi dobil nadomestilo osebnega dohodka na osnovi zadnjega izplačila. V osemdvajseti točki pa bi bilo potrebno spregovoriti o dvojnem regresiranju tistih, ki koristijo v času letnega dopusta naše počitniške domove. To pa iz več razlogov. Prvi in morda tudi bistveni razlog je v tem, da ni dana možnost, da bi vsi delavci Železarnice koristili svoj letni dopust v naših domovih. To se povezuje s kapacitetami, časom koriščenja letnega dopusta pa tudi svobodno izbiro kraja koriščenja dopusta. Če se ne motim, smo v Železarni že pred leti govorili, da bi uvedli drseči regres, tako da bi tisti, ki je večkrat koristil počitniški dom moral plačati več kot tisti, ki je v domu prvič ali pa po večjem presledku.

Ob sklepu še besedo o sedanjih delitvi regresa v Železarni, glede na to, da so se že v letošnjem letu pojavile kritike, ker smo regres dajali na osnovi solidarnosti. To je, da je tisti, ki je imel večjo družino in nezaposleno ženo dobil regres za vse, seveda zato regres na posameznega zaposlenega ni dosegel višine, katerega je bila predvidena v sindikalni listi 74. Prepričan sem, da bomo tudi v letu 1975 osvojili solidarnostni princip. Seveda so pri tem prikrajšani tisti, kjer sta zaposlena oba in pa samski delavci, pomagamo pa tistim z večjimi družinami.

Ker je sedaj čas, da razpravljamo o sindikalni listi 75, bi bilo prav, da bi bila razprava kar najbolj temeljita, ker le tako bo to naš skupni dogovor.

Stane Torkar

OSNUTEK ...

(Nadaljevanje s 1. str.)

Slovenske železarnice ne morejo izdelovati.

Zavedajoč se dejstva, da bi zmanjšanje razkoraka med porabo in proizvodnjo jekla v Sloveniji prispevalo k racionalizaciji celotnega procesa reprodukcije tako v kovinsko-predelovalni industriji kot v železarstvu, je bila že leta 1972 dana pobuda za tesnejše sodelovanje izdelovalcev in predelovalcev jekla v Sloveniji na samoupravnih osnovi z ustanovitvijo poslovne skupnosti za jeklo. Izdelani so bili prvi predlogi samoupravnega sporazuma, ki so se na podlagi razprav in dogovorov med predstavniki Slovenskih železarn in kovinsko-predelovalne industrije dopolnjevali in usklajevali. O poteku priprav za oblikovanje poslovne skupnosti za jeklo so bili obveščeni tudi CK ZK Slovenije in republiški organi, ki so proces združevanja podpirali.

Z novo ustavo je bila na proizvajalce v združenem delu prenešana v

celoti tudi dosedanja vloga družbeno političnih skupnosti glede finansiranja razširjene reprodukcije. V tej zvezi je republika Slovenija sprejela Zakon o prenosu sredstev, pravic in obveznosti SR Slovenije za investicije v gospodarstvo na določene temeljne organizacije združenega dela. Zakon med drugim predpisuje, da se del sredstev državnega kapitala skupno z njihovimi pravicami in obveznostmi prenese na temeljne organizacije združenega dela v panogi kovinske industrije, elektroindustrije ter črne metalurgije, vendar tako, da te uporabljajo ta sredstva kot združena sredstva za razširjeno reprodukcijo za investicije v črno metalurgijo. Obseg sredstev, ki jih TOZD prenašajo v lastne viře poslovnih sredstev znaša s 1.1.1974 približno 450 milijonov dinarjev.

S prenosom sredstev SR Slovenije na temeljne organizacije združenega dela, je ob enem postavljena zahteva za oblikovanje poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla, ki bo zagotovila, da se bodo prenešana sredstva uporabljala kot združena sredstva za razširjeno reprodukcijo v črni metalurgiji z namenom boljšega oskrbovanja kovinske predelovalne industrije. V ta namen so izvršni svet skupščine SR Slovenije, gospodarska zbornica Slovenije in Slovenske železarnice, dne 8.11.1974 sklenile Družbeni dogovor o načelih za oblikovanje poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla.

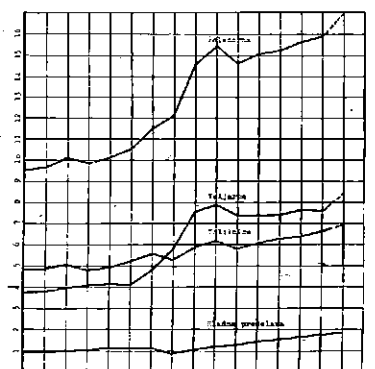
Družbeni dogovor predvideva, da se poslovna skupnost za izdelavo in predelavo jekla ustanovi s samoupravnim sporazumom, ki ga podpisajo Slovenske železarnice Ljubljana, Združena podjetja strojegradnje Ljubljana, Iskra-Gorenje, Združeno podjetje za kmetijsko mehanizacijo in TAM Maribor kot nosilec proizvodnje cestnih in železniških vozil. Družbeni dogovor določa, da je osnovni namen poslovne skupnosti usklajati razvoj črne metalurgije in kovinsko predelovalne industrije Slovenije, optimalnejše izrabljati proizvodne zmogljivosti in z večjo poslovno učinkovitostjo dosegati rentabilnejše poslovanje. V ta namen bodo podpisniki sporazuma medsebojno usklajevali razvojne programe, združevali sredstva za finansiranje programov skupnega pomena ter sodelovali in nastopali usklajeno. Družbeni dogovor daje ustanoviteljem pravico, da sami določijo kriterije za prenos sredstev SR Slovenije na temeljne organizacije združenega dela, ob enem pa predpisuje način uporabe prenešenih sredstev za investicije v črno metalurgijo.

Z zakonom o prenosu sredstev SR Slovenije za investicije v gospodarstvo in z družbenim dogovorom o oblikovanju poslovne skupnosti, so izdelovalci in predelovalci jekla dobili poleg najširše družbene podpore, s prenosom dela sredstev državnega

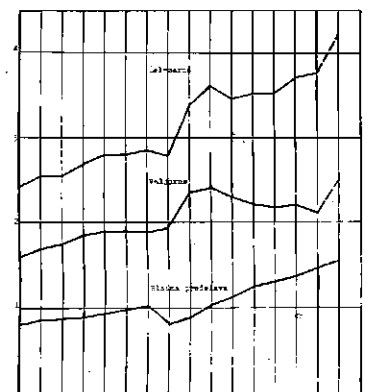
kapitala tudi začetno materialno osnovo, kar omogoča, da skupaj neposredno odločajo in vplivajo na razvoj kapacitet črne metalurgije in na večjo uskladitev proizvodnje in predelave jekla.

S predlogom Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla, podpisniki na samoupravni osnovi ustanovljajo poslovno skupnost, podrobno določajo njene naloge in način poslovanja. S samoupravnim sporazumom je urejeno tudi poslovanje s sredstvi bivšega državnega kapitala tako glede njihovega prenosa na TOZD, kot glede njihovega združevanja in uporabe.

S podpisom sporazuma bo realizirana leta 1972 zasnovana zamisel o vertikalni povezavi proizvajalcev in predelovalcev jekla, ki skupno predstavljajo enega izmed najpomembnejših činiteljev slovenskega gospodarstva. Tesnejše sodelovanje, ob boljši medsebojni usklajenosti, v okviru poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla, bo omogočilo hitrejši razvoj tako kovinsko in elektroindustrije kot železarstva v SR Sloveniji, kar se bo odrazilo tudi na napredku celotne republike.

SKUPNA PROIZVODNJA (— izvršitev; - - - plan)

GOTOVA PROIZVODNJA (— izvršitev; - - - plan)

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 23. 12.	MLAKAR FLORIJAN	AŽMAN ZVONE
TOREK — 24. 12.	SEKLOČA PETER	BERNIK FRANC
SREDA — 25. 12.	BEGEŠ STANE	TRONTELJ MARJAN
ČETRTEK — 26. 12.	ROTAR VINKO	ERZEN STANE
PETEK — 27. 12.	KRAPEŽ ALBERT	PEZDIRNIK JOŽE
SOBOTA — 28. 12.	ARNEZ FRANC	LOGAR IGOR
NEDELJA — 29. 12.	ISKRA BRANKO	TUŠAR IVAN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 23. do 28. decembra bodo delale naslednje ambulante:
Dopoldan: II. in III. obratna ambulanta
Popoldan: IV. obratna ambulanta
I. obratna ambulanta v dneh od 23. in 28. decembra ne dela.
V soboto, 28. decembra samo dopoldan IV. obratna ambulanta.

V ZOBNI AMBULANTI

Dopoldan: II. zobna ambulanta
Popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 28. decembra samo dopoldan II. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

SINDIKALNI ODBOR STROJNEGA VZDRŽEVANJA VAS VABI NA OBČNI ZBOR

ki bo v soboto, 21. decembra v hotelu Alpina v Kranjski gori, s pričetkom ob 16. uri.

Vse udeležence je prevoz organiziran s posebnimi avtobusi in sicer za delegate z odhodom ob 16. uri, za vse ostale udeležence pa bosta prva dva avtobusa odhajala ob 18. uri, druga dva pa ob 18.30. Vsi avtobusi odpeljejo iz parkirišča pri Železarni in se zaustavljajo na večjih avtobusnih postajah. Vabimo tudi vse nekdanje sodelavce — upokojence.

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

8. SEJA ODBORA ZA DELOVNO VARNOST

Odbor za delovno varnost TOZD VET je imel dne 10. decembra, 8. sejo odbora. Na seji so poleg pregleda sklepov zadnje seje, obravnavali sanacijski program, poročilo o poškodbah pri delu, izdelavo tehnološko-varnostnih navodil in organizacijo pranja zaščitnih oblek.

Pri pregledu sklepov je odbor vzel na znanje poročilo vodstva transporta o hitrostih cestnih vozil. Po obravnavi sanacijskega programa, je odbor zadolžil varnostnega inženirja in predsednika odbora, da sestavi prioriteten predlog po treh stopnjah za sledeče pozicije:

Strojne delavnice:
— Popravilo varilne kabine iz sredstev investicijskega vzdrževanja (IV).
— Ureditev sanitarij v centralnih delavnicah iz sredstev IV.

— Nabava šestih kaloriferjev iz sredstev amortizacijskih zamenjav (AZ). Predlagajo, da se kaloriferji nabavijo do konca leta 1974.

Strojno vzdrževanje:
— Popravilo razsvetljave v ključavničarski delavnici, orodjarni in pleskanje orodjarni iz IV sredstev.
— Popravilo garderob in higien v žerjavnem oddelku iz IV sredstev.
— Stroj za pranje rezervnih delov (prenosni) iz sredstev AZ.

— Garderobne omarice za žerjavni oddelk iz sredstev AZ. Pri tem je odbor predlagal, da bi se uporabile stare iz transporta.

— Ročni vilicar za žerjavni oddelk iz AZ sredstev.

Elektro vzdrževanje:
— Beljenje in sanacija delavniških prostorov EV Jesenice, DES, ERD iz IV sredstev.

Elektro — toplotna energija:
— Vročevod in priključki na področju vzhodnega dela Železarn, za kar naj bi se sredstva združevala.

Plinska in vodna energija:
— Obnovitev omrežja pitne vode iz IV sredstev. Odbor smatra, da je značaj te ureditve tudi tak, da bi se morala sredstva združevati.

Transport:
— Naprava za snemanje avtomobilskih plavščev iz sredstev AZ.
— Aparat za pranje strojnih delov iz sredstev AZ.

— Popravilo garderob (proga) iz sredstev IV.
Predlog morata sestavljata dostaviti DS TOZD VET v razpravo in odobritev finančnih sredstev.

V mesecu novembru je bilo po obratih TOZD VET sledeče število nezdod:

strojne delavnice 1

strojno vzdrževanje 5

elektro vzdrževanje 1
gradbeno vzdrževanje 1
transport 3
skupno 11

V obratih: RTA, strugarni valjev, elektro toplotni energiji ter plinski in vodni energiji, poškodb v mesecu novembru ni bilo. Število izpada delovnih dni, zaradi poškodb v letošnjem novembru, se je povečalo nasproti istemu obdobju lanskega leta za 84 dni, nezdod pa sta bili dve manj.

Na seji so bili informirani tudi o vzrokih poškodb in sicer se je poškodba v strojnih delavnicah zgodila zaradi prenatrpanega delovišča, tri poškodbe v strojnem vzdrževanju so bile zaradi opravljanja dela na nevaren način, pri dveh poškodbah pa je bil vzrok masno delovišče, poškodba v elektro vzdrževanju je bila zaradi opravljanja dela na nevaren način, poškodba na gradbenem vzdrževanju je bila zaradi neprimerne obnašanja, pri hoji po stopnicah, na transportu pa sta bili dve poškodbi zaradi naglice pri sestopu z vagona med vožnjo, ena pa zaradi spenjanja voz v nevaren trenutku.

Odbor je poročilo vzel na znanje in na osnovi povečanja števila nezdod v zadnjih dveh mesecih pozval vse odgovorne za organizacijo del, da dela organizirajo bolj varno.

Pri obravnavi izdelave tehnološko-varnostnih navodil za posamezne obrate TOZD VET, je odbor naročil varnostnemu inženirju, da do prihodnje seje pripravi konkretne podatke o dokončni izdelavi teh navodil.

Za organiziranje pranja zaščitnih oblek, je bil odboru predložen predlog, ki ga je izdelal varnostni inženir in treh variantah na podlagi navodil o postopku v zvezi z nabavo, dodeljevanjem, uporabo in vzdrževanjem sredstev za osebno varstvo in osebne varstvene opreme, ki jih je 10. 11. 1971 na svoji 5. seji sprejel odbor za splošne zadeve ŽJ ter na pobudo predsednika DS TOZD VET, V 28. točki navodil je določeno, da mora sredstva, ki so onesnažena v taki stopnji, da se ne morejo ali ne smejo prati skupaj z drugim osebnim perilom, odgovorna oseba dati na čiščenje v čistilnico.

VARIANTA I:

Obrat	2 x mesečno količ. din	1 x mesečno količ. din	skupaj din
strojne del.	—	78	858
strojno vzdržev.	245	5.390	120
elektro vzdrž.	68	1.496	104
RTA	—	5	55
gradb. vzdrž.	22	484	31
strug. valjev	—	2	22
el. topl. en.	—	3	33
pl. in vodna en.	18	396	18
transport	22	484	21
SKUPAJ	375	8.250	382
Letno znes (12.452 x 12)			149.424

VARIANTA II:

strojne del.	—	290	3.190
strojno vzdržev.	245	5.390	235
elektro vzdrž.	68	1.496	205
RTA	—	84	924
gradbeno vzdržev.	22	484	89
strug. valjev	—	46	506
el. topl. en.	—	110	1.210
pl. in vodna en.	18	396	84
transport	22	484	360
SKUPAJ	375	8.250	1.503
Letno znes			24.783
Letno znes			297.396

VARIANTA III:

strojne delavnice	290	3.190
strojno vzdrževanje	480	5.280
elektro vzdrževanje	273	3.003
RTA	84	924
gradbeno vzdrževanje	111	1.221
strugarni valjev	46	506
el. topl. energija	110	1.122
pl. in vodna energija	102	1.122
transport	382	4.202
SKUPAJ (obrat)	1.878	20.658
vodstvo	40	440
SKUPAJ VET	1.918	21.098
Letno znes		253.176

Odbor je na osnovi omenjenih navodil sprejel I. varianto in zadolžil varnostnega inženirja, da tak predlog posreduje DS TOZD VET v potrditev in odobritev potrebnih finančnih sredstev. NZ

17. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

V četrtek, dne 12. decembra, je bila 17. seja odbora za dohodek in nagrajevanje v TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Anton Klemenc je za sejo pripravil naslednji dnevni red: pregled izvrševanja sklepov prejšnje seje, obravnavo osebnega dohodka za mesec november, pregled doseženih učinkov v mesecu novembru ter razno.

Pri pregledu sklepov prejšnjih sej je odbor ugotovil, da so bili le-ti v celoti realizirani. Zato je odbor takoj prešel k obravnavi osebnega dohodka za mesec november.

Primerjavo osnovnih podatkov o gibanju osebnega dohodka za november po obratih je podal predstavnik oddelka za nagrajevanje — SEOP, Janez Faletič. Povedal je, da je doseženi osebni dohodek za mesec november višji, kot je bil prvotno predviden, saj je dosegel povprečno višino 3.328 dinarjev. Na višji osebni dohodek so vplivali naslednji činitelji: večji učinek, višja stimulacija za operativni program, praznično delo, zmanjšanje prispevkov, seveda pa ne gre prezreti manjšega števila

ur za 2,52 %, ki je vsekakor vplivalo na te pozitivne vplive.

Podatki za obrate TOZD Hladna predelava pa so naslednji. Število učinkovitih ur na osebo je imela TOZD kot celota v primerjavi z mesecem oktobrom nižje za 3,09 %. V novembru je število delovnih ur na osebo 191,2, medtem ko je bilo v mesecu oktobru 197,3. Povečanje učinkovitosti TOZD Hladna predelave je od 27,16 % v oktobru na 28,94 % v novembru, to je za 1,95 %. Povprečni osebni dohodek se je tako v TOZD Hladna predelava povečal od 2.986 din na osebo v oktobru na 2.999 din na osebo v novembru.

Po posameznih obratih pa je stanje naslednje:

	oktober	november	oktober	november
	število ur	število ur	osebni doh. / os.	osebni doh. / os.
vodstvo hladne predelave	192,0	184,5	4,043	4,124
hladna valjarna	201,6	193,7	3,187	3,194
žičarna	198,6	191,9	3,096	3,104
profilarna	205,5	195,4	3,297	3,217
vrtni podboji	193,3	189,9	2,623	2,644
jeklovlek	193,8	190,8	2,959	3,063
elektrodni obrat	194,3	190,2	2,633	2,650
žebljarna	192,0	185,1	2,664	2,682

Ker so v mesecu novembru vsi obrati TOZD Hladna predelava izvršili operativni mesečni program in ga celo presegli, ni bilo potrebno

izvršiti nobene korekcije. Stimulacija na izvršitev operativnega programa je po obratih naslednja:

TOZD Talilnice

15. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS Talilnice Miloš Piščanec, je 12. decembra sklical 15. sejo, na kateri so obravnavali osebni dohodek za mesec november in prispele vloge o podelitvi stimulacijskega dodatka.

Doseženi osebni dohodek v novembru je obrazložil predsednik odbora in poudaril faktorje, ki so vplivali na višino osebnega dohodka. Osebni dohodek v mesecu novembru je bil v povprečju 3.328 din na zaposlenega. Faktorji, ki so vplivali na višji OD, kot so predvideli, so bili: večji učinek, višja stimulacija za operativni program, vpliv dodatkov za praznično delo in zmanjšanje prispevkov. Osebni dohodek je bil višji za 4,56 %, kar pa gre delno tudi na

račun večjega števila sobotnih dopustov in delno povečanih nadomestil za bolovanje.

V mesecu novembru je izrazito viden vpliv pribitkov za praznično delo, posebno v obratih TOZD Talilnice, ki delajo v neprekinjenem turnusu. Zato je tudi največja razlika v primerjavi z OD v mesecu oktobru.

Gibanje OD v TOZD Talilnice v mesecu novembru v primerjavi z mesecem oktobrom:

Osební dohodek v oktobru				Osební dohodek v novembru			
obrat	ur/os	din/h	din/os	ur/os	din/h	din/os	rozlika
plavž	193,9	16.24	3.149	193,5	17.13	3.315	+ 5,27
martinarna	190,8	16.53	3.154	185,2	19.23	3.561	+ 12,90
el. jekl.	188,8	17.23	3.252	184,4	20.47	3.775	+ 16,08
livarna	198,4	15.58	3.091	188,2	15.99	3.011	— 2,59
šamotarna	194,0	14.33	2.780	191,9	15.30	2.936	+ 5,61
TOZD Tal.	192,3	16.33	3.139	188,0	18.27	3.435	+ 9,42

Nižji OD v obratu livarna je zaradi tega, ker obrat na dan državnih praznikov ni obratoval.

Korekcija na operativni program je bila za mesec november izvedena v obratu plavž iz 5 na 6 %. Obrat plavž je zato, da bi zagotovil čimveč groblja za obe jeklarni, prestavil večje popravilo plavža na kasnejši čas, zaradi česar so bila izvedena nekatera manjša popravila, kar pa je seveda vplivalo na izpad proizvodnje.

V obratu elektro jeklarna je bila korekcija izvedena navzdol, ker se je dejanski dosežek zmanjšal pri količini navadnega jekla na 110 %, skladno s sklepom odbora, da se za stimulacijo priznava le 10 % presežka.

Člani odbora so obravnavali dve prispeli vlogi iz obrata martinarne za podelitev stimulacijskega dodatka in obe tudi soglasno potrdili. DM

9. SEJA SEKRETARIATA OO ZK TOZD TALILNICE

Sekretar OOKK TOZD Talilnice Miloš Cvetkovič, je dne 10. decembra sklical 9. redno sejo sekretariata, na kateri so člani pregledali sklepe zadnje seje, sklepe 6. in 7. seje sveta ZK ŽJ, analizirali volitve v samoupravne interesne skupnosti, poslušali poročilo direktorja TOZD Talilnice Stanka Čopa o uresničevanju ustavnih določil in uveljavljanju politike gospodarske stabilizacije v TOZD Talilnice ter bili seznanjeni s predlogom reorganizacije ZK v Železarni.

Organizacijski sekretar je poudaril, da so sklepi 8. seje sekretariata v redu izvršeni. Zaradi pomembnosti in aktualnosti sklepov 6. in 7. seje sveta ZK ŽJ, je sekretariat te sklepe obravnaval in sklenil, da jih morajo obravnavati vsi oddelki ZK po obratih. Poleg tega pa morajo redno zasledovati izvajanje protinflacijskih programov in poslovanje v obratih.

Na seji so obravnavali tudi kratkoročni program dela sekretariata sveta ZK in sveta ZK železarn Jesenice.

Organizacijski sekretar Polde Lomovšek je v imenu koordinacijskega odbora za pripravo in izvedbo volitev, podal analizo volitev delegacije za samoupravne interesne skupnosti, ki so bile 5. decembra. Iz analize

je razvidno, da je bila v TOZD Talilnice 88 odstotna volilna udeležba, kar pa je v primerjavi z volitvami v mesecu marcu za okrog dva odstotka slabše. Udeležba na volitvah pa je kljub temu zadovoljiva in so člani kolektiva TOZD Talilnice vzele volitve resno in s tem potrdile pripravljenost za sodelovanje in uveljavljanje novega delegatskega sistema.

V nadaljevanju seje so poslušali poročilo o uresničevanju novih ustavnih določil in izvajanju politike gospodarske stabilizacije v TOZD Talilnice.

Iz poročila je razvidno, da v TOZD Talilnice poskušajo v praksi kar najbolj dosledno uresničevati ustavna določila s sodelovanjem neposrednih proizvajalcev pri vseh pomembnih vprašanjih. Tako se vsa

oktober november

vodstvo hladne predelave	9 %	10 %
hladna valjarna	10 %	9 %
žičarna	8 %	10 %
profilarna	12 %	11 %
vrtni podboji	9 %	10 %
jeklovlek	10 %	10 %
elektrodni obrat	8 %	9 %
žebljarna	6 %	10 %

Odbor je vzel poročilo na znanje in nanj ni imel nobenih pripomb.

Nato pa je Janez Lešnik predstavnik oddelka za študij dela in časa — SEOP, poročal o doseženih učinkih na posameznih strojih in napravah v obratih TOZD Hladne predelave. V poročilu odbor ni zasledil nekih večjih odstopanj. Doseganje norm po obratih je bilo naslednje:

	oktober	november
hladna valjarna	27,93 %	29,68 %
žičarna	26,57 %	28,17 %
profilarna	28,76 %	31,82 %
vrtni podboji	23,26 %	23,98 %
jeklovlek	28,51 %	30,82 %
elekt. obrat	26,35 %	26,79 %
žebljarna	25,08 %	28,37 %

Odstotek premij po učinku, je bil v mesecu novembru naslednji:

vodstvo hladne predelave	35 %
hladna valjarna	35 %
žičarna	32 %
profilarna	32 %
jeklovlek	38 %
elektrodni	35 %
žebljarna	34 %

Odbor je vzel poročilo o doseženih učinkih v mesecu novembru na znanje brez pripomb. J. S.

pomembna vprašanja kot priprava plana proizvodnje, razpolaganje z dohodkom, obravnavanje in delitev dohodka in osebnega dohodka, medsebojni odnosi, delovna varnost in odgovornost delavcev, kakor tudi razni samoupravni sporazumi, tekoče obravnavajo v delovnem kolektivu TOZD Talilnice.

Gospodarjenje v TOZD Talilnice je uspešno in pri tem so tudi obrati dosegli dobre rezultate. Vsi napor kolektiva pa so v zadnjem času usmerjeni v izpolnjevanje sprejete obveze, ki je bila dana ob priliki 10. kongresa ZKJ, to je proizvesti pol milijona ton surovega jekla.

Pri tem pa je bilo poudarjeno, da je potrebno še posebno sedaj, ko se približujemo koncu leta, da vsi skupaj vložijo maksimalne napore in sposobnosti za uresničitev tega cilja.

Doseženi rezultati v TOZD Talilnice so toliko bolj pomembni, ker jih obrati dosegajo pod izredno težkimi pogoji. Vsakodnevno se namreč srečujejo s problemi kot so: pomanjkanje ustreznega starega železa, nepredvideni zastoji in podobno.

Sekretariat je ugotovil, da kljub vsem vsakodnevnim težavam, obstaja še vedno možnost, da uresniči sprejeto obvezo. Pri tem pa je potrebno, da vsi dejavniki v Železarni delujejo s tem ciljem in namenom.

Na seji so poslušali tudi informacijo o uspešnosti obratovanja s petimi pečmi v obratu martinarna, ki jo je nazorno podal obratovodja martinarne Alojz Kalan. Iz poročila je razvidno, da je tako obratovanje uspešno, saj peta peč daje približno 3.000 ton jekla več in s tem bistveno pripomore k boljši realizaciji proizvodnje in dohodka. Sekretariat je predlagal, da se o uspešnosti pete SM peti seznanijo vse samoupravne skupine v jeklarni.

Direktor TOZD Talilnic Stanko Čop je poročal o finančnem poslovanju in o investicijskih vlaganjih ter stroških proizvodnje.

O poročilu direktorja so izčrpno razpravljali in sklenili, da se s poročilom seznanijo tudi oddelke ZK po obratih TOZD Talilnice.

Organizacijski sekretar je za tem navzoče seznanil z reorganizacijo odnosno bodočo organiziranostjo ZK v Železarni Jesenice. Le-to je namreč potrebno uskladiti z novim statutom ZKS in statutarnim sklepom občinske konference ZK Jesenice. Člani sekretariata na predvideno reorganizacijo niso imeli pripomb in so bili mnenja, da o tem razpravljajo tudi v oddelkih po obratih.

Člani sekretariata so soglasno predlagali za člana sveta ZK krajevne skupnosti Sava Ibrahima Tubića, sodelavca iz obrata elektro jeklarne.

Na seji so tudi poslušali poročilo o številu sestankov posameznih oddelkov in o gibanju članstva v organizaciji ZK TOZD Talilnice. Predsedniku grupe za idejo izobraževanje v TOZD Talilnice je sekretariat dal nalogo, da skliče člane svoje grupe in se pomeni o pripravi teme Demokracija centralizem za razpravo po oddelkih ZK.

Ob sklepu seje je sekretar pozval vse člane, da na svojih delovnih mestih po obratih nenehno delujejo za uresničitev sprejete obveze — doseči pol milijona ton surovega jekla. DM

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

UGODNI VTISI S SEMINARJA ZA MLADE ŽELEZARJE

Preteklo soboto in nedeljo je bil v Kranjski gori seminar za mladinske aktiviste našega kolektiva, ki ga je organizirala tovarniška konferenca ZSMS Železarn. Udeležilo se ga je okrog šestdeset predstavnikov osnovnih organizacij ZSMS iz vse Železarn.

Prvi dan seminarja je zbranim najprej govoril glavni direktor Peter Kunc in sicer o trenutnem gospodarskem in ekonomskem položaju našega kolektiva. V nadaljevanju je prikazal dosedanje organizacijsko shemo kolektiva ter možne oblike nadaljnjega razvoja temeljnih organizacij združenega dela oziroma kolektiva. Obe temi sta mlade izredno pritegnili in v razpravi so zastavili več tehničnih in zanimivih vprašanj.

O metodah in oblikah dela mladih v osnovnih organizacijah ZSMS je za tem govoril Srečko Krč. Ta tema je bila za mlade še posebno pomembna, saj je dosedaj praksa velikokrat

pokazala, da prav zaradi pomanjkljivega znanja s tega področja, delo osnovnih organizacij ne more zažeti kot bi želeli.

Drugi dan seminarja je udeležence o nalogah po obeh kongresih ZSM seznanil Ciril Sitar. Kot predsednik sveta ZSM za gorenjsko regijo, je govoril tudi o povezovanju delavske mladine iz vseh kolektivov Gorenjske. Doslej je bilo na tem področju storjenega še zelo malo in mladi delavci jeseeniške železarn lahko izredno veliko naredijo, da zaživi medsebojno sodelovanje mladih delavcev Gorenjske, je poudaril Ciril Sitar.

Seminar je po oceni udeležencev izredno uspešen. Prave ocene pa zaenkrat seveda še ni moč podati. Počakati bo namreč treba, da bo na seminarju pridobljeno znanje presajeno v življenje, v sredine iz katerih so mladi prišli po znanje.

(Zaključke seminarja bomo objavili v eni prihodnjih števil.)

JR

PATROLNI POHODI OB DNEVU JLA

Vsakoletno srečanje jeseeniške mladine in pripadnikov JLA ob njihovem prazniku 22. decembra, tudi letos ne bo izostalo. Pri občinski konferenci ZSMS so se odločili, da v soboto, 21. decembra izvedejo patrolne pohode članov osnovnih organizacij ZSMS iz šol, krajevnih skupnosti in delovnih organizacij na karavlo v Javorniški rovt, in karavlo v Zirovnici. Patrole bodo sestavljene iz desetih mladincev in sicer bo ta akcija izvedena ob sodelovanju in pomoči članov Zveze borcev NOV in rezervnih vojaških starešin. Po končanem pohodu bo sledilo srečanje z granicariji.

Cestitkam vojakom ob njihovem prazniku se v imenu OK ZSMS Jesenice pridružujemo tudi mi.

JR

DELO OBČINSKE KONFERENCE KLUBOV OZN JESENICE

Občinska konferenca klubov OZN Jesenice, je začela z delom v novem šolskem letu 22. novembra, ko so se člani predsedstva zbrali na prvi seji. Na seji so govorili o sklicu seje konference, o reorganizaciji ZSMS in o predlogu akcijskega programa občinske konference. Na seji so

POSEBNA PREDSTAVA FILMA UŽIŠKA REPUBLIKA ZA MLADE ŽELEZARJE

Tovarniška konferenca ZSMS Železarn, je 24. decembra odkupila predstavo jugoslovanskega filma UŽIŠKA REPUBLIKA. Predstava bo v kinu Radio na Jesenicah ob 16. uri. Predsedniki aktivov ali njihovi pooblašenci naj vstopnice dvignejo v Delavskem domu v pisarni TK ZSMS Železarn pri Rudiju Makra.

predlagali tudi člane za novo predsedstvo.

Konferenca klubov OZN Jesenice, je bila 28. novembra. Udeležba je bila zadovoljiva. Člani klubov so poslušali poročilo o dosedanjem delu, Anita Jakac pa je podala predlog akcijskega programa, ki je bil soglasno sprejet. Izvedene so bile tudi volitve, za novega predsednika pa je bil izvoljen Samo Krivic.

Izvoljeno predsedstvo se je že sestalo na svoji prvi seji. Na njej sta Samo Krivic in Natalija Pikon poročala o delu seminarja za vodstvene kadre, ki je bil v Izoli. Seminar je dal nove pobude za delo v organizaciji, predstavnike klubov pa podrobno seznanil s stanjem v Jugoslaviji in po svetu.

Na seji so izvolili tudi dva člana, ki bosta sodelovala v predsedstvu republiške konference klubov OZN Slovenije. Posebno živahna je bila razprava o ustanavljanju novih klubov v občini.

V naši občini aktivno deluje pet klubov in sicer štirje na osnovnih šolah in eden na gimnaziji, eden pa deluje v okviru marksističnega krožka. Verjetno so na ostalih šolah v naši občini še učenci, ki bi želeli delovati v klubu OZN in si na ta način izpopolnjevati svoje obzorje in znanje.

Potrebno pa je, da so v klubu upoštevani interesi in sposobnosti posameznika. Na tem sloni glavna naloga klubov: graditi prijateljske, človeške odnose med člani in med vsemi ljudmi.

Mateja Malenšek, gimnazija

Del udeležencev na seminarju za mlade železarje

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

40

PAJKI (ARANEIDA)

Od naših pajkov je predvsem strupen rdeče pikasti pajek. Je najbližji sorodnik ameriške črne vdove, ki jo smatrajo za enega najbolj strupenih pajkov nasploh. Najdemo ga ob obmorskih predelih po vsej Jugoslaviji od Istre do Makedonije, sega pa tudi v Slovenijo.

Samega ugriza skoraj ne čutimo, toda že po 15 minutah začutimo bolečino, ki se hitro stopnjuje in zajame bližnjo okolico ter sosednje bezgavke. Pozneje nastopijo hude bolečine v križu in nogah ter v trebušnih mišicah. Te otrdijo in postanejo napete. Človek hitro oslabi, neenakomerno in površno diha, včasih tudi bruha, se slini in solzi. S tem telo zgublja ogromno tekočine, teža se zmanjša. Brez zdravniške pomoči traja bolezen več kot en teden, popolno okrevanje nastopi po enem mesecu. Strup rdečega pikatega pajka učinkuje predvsem na vegetativno živčevje, povzroča pa tudi razne psihične motnje, npr. nemir, tesnobo, preplašenost in bojazen.

VSADKANJA SKRB ZA VODO

Poleg hrane za življenje nujno potrebujemo tudi vodo, saj moramo z njo nadomestiti precejšnjo količino tekočine, ki jo izločamo z urinom, blatom, znojem in izdihanim zrakom. Zato potrebujemo dnevno pri normalni aktivnosti ca. 1 do 1,5 l vode. Pri povečani fizični aktivnosti in boleznih se poveča potreba po vodi. Kako nam je voda potrebna nam pove dejstvo, da brez nje lahko živimo največ teden dni, medtem ko brez hrane zdržimo tudi do štirih tednov, seveda, če imamo pri tem dovolj vode.

Kadar nam vode primanjkuje, moramo tisto, ki jo imamo, trošiti racionalno. Pri tem moramo paziti:

- a) da vode ne uporabljamo po nepotrebnem (npr. za pranje, umivanje ipd.)
- b) da jemo predvsem surovo in pečeno hrano, če pa jo kuhamo, vode ne odlijamo.
- c) da pijemo vodo v manjših obrokih in v določenih presledkih tako počasi, da jo čim dlje zadržimo v ustih.
- d) da zmanjšamo potrebo po tekočini z zmanjšano telesno aktivnostjo.

Vodo delimo po tem, kje, oziroma, od kod jo dobimo. Torej poznamo talno, površinsko in atmosfersko. Talno vodo dobimo v izvirih in vodnjakih, površinsko v potokih, rekah, jezerih in močvirjih, atmosferska voda pa nam pade z neba kot dež, sneg, rosa itd.

Kje bomo našli vodo, nam včasih kažejo določena znamenja npr. rastline, ki potrebujejo precej vlage (vrbe, ločje, trsje), mesta, ki se po izrazitejši zeleni barvi odražajo od okolice, vlažna zemlja, nad katero lebdi mušice.

Vodo pa lahko dobimo tudi s prestrezanjem dežnih kapelj. Če že na omenjene načine ne moremo priti do vode, nam za gašenje žeje rabijo tudi rastline. Z vodo so posebno bogate homulice, kislice, zajčje deteljice, stebela breze, poljskega in golega bresta.

KAKO ZBIRAMO VODO

Najenostavnejša oblika zbiralnika je jez. Naredimo ga, če potok pregradimo s kamenjem, vejami ali rušami. Odvodni kanal napravimo iz lubja.

Zajetje v strugi naredimo z zajetjem stranskega izvira ali pa z zajetjem talnega izvira. V obeh primerih je nujno potrebno, da okolico zajetja skrbno očistimo.

Če talne ali površinske vode ni, jo poskusimo dobiti z zbiralnikom za dež ali s topljenjem snega.

Za zbiralnik dežja uporabimo cerado, šotorovino ali kakšen drug nepremočljiv material. Sneg topimo s segrevanjem. Kadar hočemo sneg jesti, ga najprej stisnemo v kepo, nestisnjen sneg gasi žejo. Uživanje snega ne priporočamo. Led tajamo prav tako kot sneg.

V skrajnem primeru žeje uporabimo tudi roso. Zbiramo jo na hladne kovinske površine ali na kamenje, naloženo na piramido, kjer se hlapi zgoščajo.

Iz rastlin dobimo tekočino z iztiskavanjem sočnih delov ali z navrtanjem debel.

Kadar hočemo uporabiti površinsko vodo ali pa vodo iz nepravilno urejenih vodnjakov, moramo pomisliti, če ni okužena. Uživanje take vode povzroča različna obolenja: tifus, paratifus, dizenterijo. Čim bolj motna je voda, tem verjetneje je okužena. S tem pa ni izključeno, da na pogled čista voda ne more biti okužena. Posebno nevarno bi bilo pitje vode v vojnem času, v primeru jedrskega napada.

Vsako vodo moramo v času vojne razkuževati.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseeniških komunistov

31

To je bil seveda težaven in nevaren posel, ki pa bi se ga kljub temu lotili v skladu s svojim revolucionarnim internacionalističnim prepričanjem, da bi lahko spravili iz Avstrije čez mejo komaj kaj pomembno količino orožja, a še manj tega pa bi prispelo preko kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev do bolgarske meje in od tam v Bolgarijo, kjer je fašistični diktatorji uspelo zadušiti septembrsko vstajo.

Količine orožja, ki bi preko vseh predvidenih in nepredvidenih zaprek prispelo z Jesenic do bolgarske meje in v Bolgarijo, bi najbrž ne odločale o zmagi ali porazu bolgarske protifašistične vstaje, ki se je, kakor vemo iz zgodovine udeležil eden vodilnih bolgarskih komunistov in kasnejši sekretar Komunistične internacionale Georgij Dimitrov.

Če je jeseeniška partijska organizacija doživela kritiko s strani CK KPJ, ker je v času vstaje bolgarskih delavcev in kmetov prinesla iz Avstrije v glavnem samo propagandni material na orožja, o katerem sem prej pripovedoval in ki prav gotovo

ni bilo odločilno za bolgarski delavsko-kmečki poraz, pa je po tem porazu pomagala marsikateremu bolgarskemu revolucionarju ali ubežniku, da je srečno prešel čez mejo v Avstrijo in od tam v Sovjetsko zvezo, saj je na premagane bolgarske delavske in kmečke upornike prežala tudi jugoslovanska žandarmerija. Zato je bil beg iz Bolgarije v Jugoslavijo skoro prav tako tvegan in nevaren, kakor če bi ubežniki ostali v Bolgariji. Kdor bi padel v roke jugoslovanski žandarmeriji, je lahko v najboljšem primeru pričakoval v Jugoslaviji zapor ali pa celo izročitev bolgarskemu fašističnemu režimu, ki je poznal za pretežno večino ujetih upornikov samo smrtno kazen. Po pripovedovanju Janeza Mlakarja, Jožeta Knifca in Rudolfa Marklja so največ bolgarskih emigrantov srečno pripeljali čez mejo v Avstrijo mladinka Tilka Preželj (kasneje se je poročila s Francem Škrlem), Berti Vergelj, Franc Regitnik, Ciril Košir, Tomaž Volf in Urška Šitikov, mimo tega pa so v tem času organizirali tajno nabiralno akcijo za žrtve belega terorja. To akcijo so vodili Janez Mlakar, Ivan Gracar, Tomaž Volf, Lovro Ažman in Tone Košir.

V obdobju odjeka bolgarskih dogodkov — to se pravi od avgustovskih demonstracijskih zborovanj proti bolgarskemu fašističnemu terorju nad bolgarskimi kmeti in delavci, zborovanj, ki jih je 8. in 9. avgusta 1923 organizirala Neodvisna delavska partija Jugoslavije povsod, kjer je delovala, do poraza septembrske bolgarske delavsko-kmečke vstaje pod vodstvom Komunistične partije Bolgarije — pa se je zaostril teror buržoazije tudi v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor se je takrat imenovala Jugoslavija.

V začetku septembra 1923 so pripadniki fašistične Orjune napadli Delavski dom v Ljubljani (12. septembra 1923), oblast pa je prepovedala izdajanje mladinskega časopisa Proletarska mladina, glasilo delovne mladine (11. oktobra 1923) zaradi protestne demonstracije ljubljanskih vajencev pred magistratom v času, ko je ljubljanski občinski svet razpravljal o obrtno nadljalnih šolah. Več kakor petsto vajencev je hotelo poslati

svojo deputacijo k županu z zahtevo po ustanovitvi obrtno nadaljevalnih šol, župan pa vajeniške delegacije ni hotel sprejeti, marveč je poklical policijo, ki je demonstrante razglašala s silo in pri tem aretirala nekaj udeležencev.

Pri demonstracijah ljubljanskih vajencev je po pripovedovanju Tilke Škrleje (z njo sem imel pogovor l. 1957, ko sem napisal vrsto spominov o revolucionarnem delu jeseeniških žena med obema vojnama, a so — ne po moji krivdi — obležali v predalu — op. M. Kl.) sodelovali tudi Tone Vergelj, ki se je septembra 1923 vrnil iz zapora in od takrat nekaj časa deloval v uredništvu Strojne borbe, glasila sindikatov Neodvisne delavske partije Jugoslavije za Slovenijo. Njegovo delovanje je bilo čutiti tudi v Ljubljani, saj ga je že čez nekaj mesecev ljubljanska policija aretirala in mu potem odvzela pravico bivanja v Ljubljani in ga pregnala zopet na Jesenice, kakor se je tega spominjal pokojni Janez Mlakar.

Glavni udarec slovenske buržoazije pa je bil naperjen proti rudarjem v zasavskih revirjih. Kakor že vemo iz teh zapisov, je rudarska stavka trboveljskih in zasavskih rudarjev izbruhnila 20. julija 1923. Stavko je vodil rudarski akcijski odbor vseh treh strokovnih organizacij — Zveze rudarskih delavcev, Jugoslovanske strokovne zveze in Narodne strokovne zveze. Dne 17. septembra pa je devetindesetdesetdesetno stavko v zasavskih revirjih (stavkalo je 9400 rudarjev) oblast nasilno zlomila z orožništvom in vojaštvom, Trboveljska premogokopna družba pa je potem odpustila več sto rudarjev. Slovenska delavska zgodovina imenuje to stavko zadnjo veliko stavko v revolucionarnem poletu po prvi svetovni vojni v Trbovljah.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O MEDSEBOJNIH RAZMERIJH IN ODGOVORNOSTI DELAVCEV V TOZD

1. člen
— Na koncu 2. odstavka 5. člena doda besedilo:
»V kolikor je delavec združil svoje dohode za določen čas, mora biti to v javi navedeno«.

2. člen
— Na koncu 1. odstavka 11. čl. se ka črta ter doda:
»... in objavljen v javnem razpisu li objavi«.

— Doda se nov 2. odstavek: Organ pristojen za imenovanje ali prejemanje lahko odloči, da bo delavec opravil poskusno delo, če ni prepričan, da bo kandidat uspešno pravilno delo na delovnem mestu in o tudi, če niso izpolnjeni pogoji iz rednodnega odstavka. Kandidat mora o tem biti obveščen in mora na oskusno delo pristati, kar se vpiše v javo.

— V 2. in 3. odstavku postaneta 3. in 4. odstavek.
— V dosedanjem 3. odstavku se esedica »dveh« zamenja z besedico treh.

3. člen
— 13. člen se spremeni in glasi:
»Primeri in pogoji, ko mora kandidat opraviti poskusno delo, način takega dela ter spremljanje in ocenjevanje uspešnosti poskusnega dela, so urejeni v drugih samoupravnih kth.
Kadar poskusno delo določi organ ristojen za imenovanje ali sprejem, mora določiti tudi potek, način, spremljanje in ocenjevanje takega uskusnega dela, poleg tega pa tudi omisijo ali mentorja, ki bo spremljal in ocenjeval uspešnost takega uskusnega dela«.

4. člen
— Doda se nov 2. odstavek k 26. l, ki se glasi:
»Delavec ima pravico izbrati svoj etni dopust praviloma v nepretrganem trajanju, lahko pa ga izbrati udi tako, da ga deli vendar mora v em primeru izbrati najmanj 12 lelovnih dni letnega dopusta skuaj, brez presledka«.

5. člen
— V 30. čl. se doda nov 3. odstak, ki se glasi:
»Če se otrok rodi mrtev ali umre red potekom porodniškega dopusta, ma delavka pravico še naprej korititi porodniški dopust toliko časa, olikor ji je po zdravniškem izvidu o potrebno, vendar ne manj kot še 2 dni«.

6. člen
— 2. odstavek 39. čl. se črta adnji stavek »... ta čas pa ne more iti daljši od 2 mesecev«.

7. člen
— Pred čl. 40. se vpiše: VI. oglavje: VI. PRIMERI, KO JE DELAVEC DOLŽAN DELATI ALJ KOT POLNI DELOVNI AS ALI IMA PRAVICO DELATI RAJŠI KOT POLNI DELOVNI AS.

8. člen
— Člen 40. se spremeni in glasi:
»Delavka, ki je izkoristila dopust a nosečnost in porod po čl. 30 tega porazuma, ima pravico, če to zahtea:
1. nadaljevati porodniški dopust 141 koledarskih dni ali

2. delati 4 ure na dan do 12. mesea otrokove starosti.

Delavka, ko koristi pravico iz 2. toč. predhodnega odstavka, lahko dela po 4 ure dnevno, lahko pa dela vsak drugi dan po 8 ur s tem, da je v vmesnih dneh prosta. Konkretno se način takega dela uredi v vsako delavko posebej preko pristojnega kadrovika.

— Namesto matere lahko koristi podaljšani dopust po 1. odst. tega čl. tudi oče otroka, če otroka neguje in če sta se starša tako dogovorila ter vložila preko kadrovika pismeno zahtevo.

— V primeru smrti matere, pridobi pravico do preostalega dopusta po 30. in tem čl. tega sporazuma oče otroka, če otroka neguje ali pa tisti, ki otroka neguje«.

9. člen
— Vstavi se nov 40. a čl., ki postane 41. čl. in se glasi:

»Delavka ima pravico delati skrajšani delovni čas tudi po tem, ko je otrok dopolnil 12 mesecev starosti, če je zaradi splošnega zdravstvenega stanja otroku potrebna skrbnejša materinska nega, kar odobri pristojna zdravniška komisija, vendar tako delo lahko opravlja le po 4 ure dnevno, dokler otrok ni star 3 leta.

— V primeru iz čl. 40. in iz predhodnega odstavka se upravičenci šteje tako skrajšani delovni čas kot poln delovni čas, za priznanje pokojninske dobe«.

10. člen
— 51. člen se spremeni in glasi:

»Delavcu, ki je kršil delovno obveznost, se lahko izreče ukrep: opomin, javni opomin, začasna razporeditev na drugo delovno mesto, za katero se zahteva ista ali neposredno nižja stopnja strokovne izobrazbe določenega poklica oziroma smeri ali stroke, vendar najdalj za dobo enega leta, odstranitev delavca z vodilnega delovnega in razporeditev na drugo delovno mesto, prenehanje lastnosti delavca v TOZD, zaradi take kršitve delovne obveznosti, s katero huje krši skupne interese drugih delavcev ali TOZD. Ta ukrep se lahko izreče tudi pogojno tako, da se izvršitev ukrepa odloži za dobo enega leta, če delavec ne stori v tem času nove kršitve obveznosti«.

11. člen
V 52. členu se 9. točka črta.

12. člen
V 53. členu se na koncu 11. točke črtajo besedice »z večjimi posledicami«.

13. člen
— 55. člen se spremeni in glasi:
»Za hujšo kršitev delovne obveznosti se delavcu lahko izrečejo ukrepi:
— začasna razporeditev na drugo delovno mesto,
— odstranitev delavca z vodilnega delovnega mesta,
— prenehanje lastnosti delavca v TOZD

Ukrep prenehanja lastnosti delavca v TOZD, se lahko izreče le v primeru, če je hujša kršitev delovne dolžnosti oziroma obveznosti take narave, da so z njo huje kršeni skup-

ni interesi drugih delavcev ali TOZD.

— V skladu s členom 51. tega sporazuma, se ta ukrep lahko izreče tudi pogojno, vendar največ za dobo 1 leta«.

14. člen
— V 58. členu se spremeni 1., 2. in 3. odst. in se glasi:

»Zoper delavca, ki je lažje kršil delovno obveznost, ni mogoče uvesti postopka, če je od storjene kršitve preteklo več kot 5 mesecev, če pa je postopek pravočasno uveden, se mora dokončati najkasneje v roku 6 mesecev od dneva storjene kršitve.

— Če je delavec hujšo kršil delovno obveznost so ustreznimi roki 11 oziroma 12 mesecev.

— Odločba izdana po preteku roka navedenega v 1. oz. 2. odstavku tega člena je nična in nima pravega učinka.

— Pravica izvršiti ukrep zaradi kršitve delovne obveznosti zastara po preteku 60 dni od dneva, ko je odločba postala pravomočna«.

— 4. odstavek postane 5. odstavek.

15. člen
— Čl. 59 se črta.

16. člen
— V čl. 83 se doda nov 3. odst., ki se glasi:

»Delavcu, katerega delo v TOZD ni več potrebno, mora pristojni organ zagotoviti pripravo za zaposlitev na drugem delovnem mestu«.

17. člen
— Vstavi se nov 87. a čl. ki se glasi:

»Delavcem, ki kot člani delegacije ali delegati TOZD, oziroma kot predstavniki družbenopolitičnih organizacij TOZD v tem svojstvu, zaradi opravljanja take funkcije, morajo biti odsotni iz TOZD, se tak čas odsotnosti računa, kot da bi ga bili prebili na delu«.

18. člen
— Doda se nov 89. a čl., ki se glasi:

»Delavcu, ki mu je zmanjšana delovna zmožnost in je s poklicno rehabilitacijo usposobljen za opravljanje določenega dela, je TOZD dolžna ustrezno prirediti delovno mesto predno je nanj razporejen in mu na tak način omogočiti, da bo delo uspešno opravljal in dosegel osebni dohodek po uspehih svojega dela v višini, ki jih dosegajo drugi delavci pri takih delih«.

19. člen
— Doda se nov 89. b čl., ki se glasi:

»V aktu o sistemizaciji delovnih mest, morajo biti določena delovna mesta, ki ustrezajo invalidnim osebam in vrsta invalidnosti, ki je primerna za zasedbo takega delovnega mesta.

— Če se na delovno mesto iz predhodnega odstavka prijavi invalidna oseba, katere strokovne in druge sposobnosti ustrezajo zahtevam delovnega mesta, ima taka oseba prednost.

— Pristojni organ, ki odkloni tako prednostno pravico, mora to storiti z obrazloženim sklepom, prizadeti delavec pa ima pravico, v roku 15 dni od prejema sklepa, zoper ta sklep sprožiti spor pred pristojnim sodiščem«.

20. člen

— Vstavi se nov 98. a čl., ki se glasi:

»Individualni poslovodni organ TOZD je dolžan poskrbeti, da so delavci neposredno seznanjeni z vsako sodno odločbo, ki se nanaša na medsebojna razmerja delavcev v TOZD«.

21. člen
— Za 98. a čl. se vstavi novo poglavje: XI. UGOTAVLJANJE DELOVNIH MEST, NA KATERIH SE ŠTEJE ZAVAROVALNA DOBA S POVEČANJEM

Člen 98 b
Postopek za ugotavljanje delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem (v nadaljnjem besedilu: beneficirana doba) lahko sproži posameznik, skupina delavcev ali sindikalna organizacija TOZD, strokovna služba v TOZD ali železarni.

Postopek se sproži s pismenim in obrazloženim predlogom.

Člen 98 c

Individualni poslovodni organ TOZD je dolžan skrbeti, da se predlog posreduje strokovni komisiji za ugotavljanje beneficirane dobe, ki je ustanovljena pri kadrovskem sektorju in enotna za celo železarno.

Strokovna komisija je dolžna predlog obravnavati, opremiti s potrebno dokumentacijo in obvestiti predlagatelja o tem ali je pri direk-ciji skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja sprožila postopek za priznanje beneficirane dobe, ali pa je predlog zavrnila.

Člen 98 d
Komisija dela v skladu s pravilnikom o postopku za ugotavljanje delovnih mest na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

— Komisija mora o vsakem predlogu odločiti najkasneje v roku 60 dni.

Člen 98 e

Predlagatelj, katerega predlog je strokovna komisija zavrnila, lahko

sam sproži postopek za priznanje beneficirane dobe pri podpisnikih družbenega dogovora in sicer pri:

— skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS,
— izvršnemu svetu skupščine SRS,
— zvezi sindikatov Slovenije ali
— gospodarski zbornici Slovenije.

Člen 98 f
Vir sredstev za kritje stroškov nastalih na ta način priznane beneficirane dobe za posamezna mesta je dohodek TOZD pred delitvijo.

Člen 98 g
Postopek za priznanje beneficirane dobe se lahko sproži le za tista delovna mesta, ki so z opisom določena kot posebno težka ali zdravju škodljiva.

Člen 98 h
Postopek za priznanje beneficirane dobe je dovoljeno sprožiti za delovna mesta, na katerih z vsemi možnimi tehničnimi in znanstvenimi dosežki v tehnologiji in organizaciji dela in z varstvenimi ter drugimi ukrepi ni možno odpraviti škodljivih vplivov, ki znatno delujejo na zdravstveno stanje in delovno zmožnost delavcev ali jih ni možno zmanjšati v taki meri, da ne bi znatneje vplivali na skrajšanje življenjske dobe ali nastajanje invalidnosti.

20. člen

— Za 117. čl. se vstavi nov 117 a čl., ki se glasi:

»Določilo čl. 40 se prične uporabljati od 1. 1. 1975 leta dalje in velja tudi za delavke, ki so tega dne na porodniškem dopustu po čl. 30. tega sporazuma«.

21. člen
— Povsod tam, kjer se uporablja izraz »delavska dolžnost«, se ta izraz zamenja z izrazom »delovna obveznost« v ustreznem sklonu.

22. člen

Delovni ljudje v TOZD in DSSS pooblašajo strokovno službo, da izda prečiščeno besedilo tega samoupravnega sporazuma.

O VEČERNEM PREVOZU NA BLEJSKO DOBRAVO

Od zadnje reorganizacije prevozov delavcev na delo in z dela, smo uporabniki avtobusa, ki nas vozi z popoldanske izmene na Blejsko Dobravo, iz utemeljenih razlogov nezadovoljni. Odhod tega avtobusa je določen ob 22.10 z železniške postaje. Ker je to redni avtobus, pobira potnike na vseh postajah do Koroške Bele. Ob povratku pobira tudi delavce iz valjarne Bela in Javornika, popoldansko izmeno, ter jo odpelje na Dobravo. Po voznem redu bi moral biti na Javorniku ob 22.20, kar pa se nikdar ne dogodi. Navadno pripelje ob 22.25 ali še kasneje, tako, da smo Dobravci, čeprav najbližji, doma med zadnjimi.

Tako smo vsak večer obsojeni na polurno ali celo daljše čakanje, izpostavljeni mrazu in padavinam, na kar najbrž sestavljajo voznega reda niso pomislili.

Ker je to zadnji redni avtobus na relaciji Jesenice—Bela, ga uporabljajo vsi zamudniki in je zaradi tega vsak večer nabito poln, če sploh lahko vse pobere, kar se je že zgodilo.

Čudimo se, da more takšno stanje vladati že toliko časa. Šoferji najbolj občutijo stvari in slišijo kritiko in nejevoljo ljudi. Ampak nekdo je tu gluhi, šoferji ali organizatorji prevoza.

Ljudje tudi niso zadovoljni z vožnjo na nočno izmeno za Javornik in Belo. Dobravski avtobus namreč delavce izkrca pri Eliti pod klancem na Javorniku. Za nadaljnjo vožnjo se lahko poslužujejo avtobusa, ki pride iz Planine pod Golico ali pot nadaljujejo peš. Zgodi se tudi, da dobavski avtobus pride prepozno in tako zamudijo še edino prevozno možnost.

Vse to, predvsem pa to, da se nič ne spremeni, nas je prisililo, da na ta način obvestimo vse prizadete pri reševanju tega vprašanja.

Železarski globus

DANSKA

Na Groenlandu so velika nahajališča železove rude, ki jih cenijo na 500 milijard ton. Danska rudarska družba, ki izkorišča na Groenlandu rudnike kriolita, ponuja znani švedski družbi LKAB sodelovanje pri odpiranju novega rudnika železove rude. Zaenkrat se LKAB ni odločila, ker so predvideni investicijski stroški v višini 2—3 milijarde švedskih kron.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

HLAJENJE JEDRSKIH ELEKTRARN

2

Hladilna voda, ki teče iz kondenzatorja in je ogreta z vodno paro iz turbine, je v podnjem delu stolpa v višini 10 do 15 metrov razpršena skozi rezo cevi, opremljenih z ustreznimi šobami. Pri tem nastala aresa vodnih kapljic, pada nasproti dvigajočemu se toku raka. Tako nastane izmenjava toplotne oziroma hlajenje adajočih vodnih kapljic. Delno zaradi prevajanja toplote, kot osledice temperaturnih razlik med zrakom in vodnimi aplikami in delno zaradi izhlapevanja. Na dnu hladilnega olpa je rezervoar, v katerem se zbira ohlajena voda. Izgubo aradi hlajenja, je treba nadomestiti z dotokom dodatne vode. pomočjo črpalke, se pretaka ohlajena voda ponovno v konenzator in tako pričenja krožni potek znova.

Z zaveso vodnih kapljic, postane ogreti, proti ozračju vigajoči se zrak, skoraj nasičen. Ko pride v tem stanju iz olpa v hladnejše ozračje, se zato ohladi. Voda pri tem konenzira v obliki zelo majhnih kapljic. To ima za posledico astanek značilne parne megle, ki neugodno vpliva na okolico, oziroma lahko povzroči poledico na bližnjih cestah. Da bi preprečili izhajanje vode iz stolpa, je nad cevmi s šobami grajen izločevalec kapljic. To so posebne rešetke, na katerih se

ustanavljajo vodne kapljice in potem padajo proti dnu hladilnega stolpa. Zaradi padanja vodnih kapljic v rezervoar nastaja poseben šum, ki pa ga je mogoče z ustrezno zvočno izolacijo zmanjšati na predpisane norme.

Dimenzije mokrih hladilnih stolpov ustrezajo moči elektrarne. Za jedrsko elektrarno z močjo 400 MW je potreben stolp s spodnjim premerom 90 metrov in višino 115 metrov. Za jedrske elektrarne, ki jih danes gradijo ali projektirajo in bodo imele moč do 1300 MW, bodo potrebni znatno večji hladilni stolpi.

Takšni hladilni stolpi so posebno primerni za področja z vlažnim ozračjem in to tudi v gosto naseljenih delih. Vzrok je v tem, ker je zaradi višine, v kateri izhaja zrak iz stolpa, preprečeno tvorjenje megle obla na tleh. Zato je njihova uporaba predvidena pri projektiranju in gradnji mnogih jedrskih elektrarn.

Poleg mokrih hladilnih stolpov z naravnim vlekrom, je možno uporabljati tudi takšne z umetnim vlekrom. Ti imajo dimenzije, vendar je za enako hladilno zmogljivost, potrebno imeti več enot kot pri stolpu z naravnim vlekrom. Z ozirom na svojo velikost, se lažje vključijo v okolje. Vendar so obratovalni stroški večji, zaradi majhne višine nastaja parna megla pri tleh in veliki ventilatorji povzročajo precej ropota.

SUHI HLADILNI STOLPI

Majhni, suhi hladilni stolpi, so zelo razširjeni pri tistih industrijskih napravah, ki obratujejo s hladilno vodo visoke temperature. Vendar jih še niso uporabljali pri termičnih elektrarnah, ki imajo večjo moč kot 220 MW.

Pri teh napravah teče voda, ki jo je treba hladiti, iz kondenzatorja skozi toplotni izmenjalec, ki je v stolpu. Izmenjalec sestavlja veliko število drobnih cevi, po katerih prehaja zrak na poti s spodnjega dela stolpa proti zgornjemu. Ker poteka izmenjava toplote samo s konvekcijo, so potrebne velike hladilne površine, oziroma ogromne dimenzije hladilnih stolpov. Za jedrsko elektrarno z močjo 1.000 MW, bi bil potreben hladilni stolp s spodnjim premerom 200 metrov in enako višino.

Če ne bi bile potrebne takšne dimenzije, bi bili suhi hladilni stolpi primerni za jedrske elektrarne. Ne povzročajo ogrevanje rečnih ali jezerskih voda, ne potrebujejo vode zaradi izhlapevanja, ne tvorijo parne megle in ne povzročajo ropota.

KOMBINIRANI MOKRO-SUHI HLADILNI STOLPI

Proizvajalci hladilnih stolpov skušajo razvijati nove prototipe teh naprav. Pri tem gre predvsem za izboljšave pri nastanku megle in ropotu. Pri tem so razvili med drugim tudi kombinirani mokro-suhi hladilni stolpi, ki predstavljajo določeno kompromis med obema sistemoma. Omogoča zmanjšanje nastale parne megle, znižanje porabe vode, boljši izkoristek in manjše dimenzije kot pri suhem hladilnem stolpu. Pri ugodnem vremenu (suho in toplo zunanje ozračje), je možno uporabiti oba sistema. Pri nizkih temperaturah in veliki vlažnosti zraka, ko so ugodni pogoji za nastanek parne megle, je možno s pomočjo posebnih ventilov izklopiti mokri sistem.

Prvi poskusi na majhnih prototipih te vrste so že v teku. Vendar bo preteklo še nekaj časa, da jih bo možno uporabiti v industrijskem merilu.

Konec

PRAVILNIK O VAROVANJU POSLOVNE TAJNOSTI V SLOVENSKEH ŽELEZARNAH — ŽELEZARNI JESENICE

Na podlagi 108. čl. temeljnega samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarn Jesenice, je delavski svet Železarn na svoji seji dne ... sprejel

PRAVILNIK o varovanju poslovne tajnosti v SZ — Železarni Jesenice.

I. Splošne določbe

1. člen
Z namenom zaščititi interese TOZD v železarni Jesenice (v nadaljnjem besedilu: Železarna), Železarna kot celote, poslovnih strank in tudi splošnih interesov družbene skupnosti, se s tem pravilnikom o varovanju poslovne tajnosti v SZ — železarni Jesenice (v nadaljnjem besedilu: pravilnik) določa, kateri dokumenti in podatki se štejejo za poslovno tajnost, kako se poslovna tajnost varuje, komu in pod kakšnimi pogoji so dostopni podatki, ki se štejejo po tem pravilniku za poslovno tajnost, komu, kdaj in pod kakšnimi pogoji se lahko poslovna tajnost sporoči ali zaupa in druge zadeve, ki so pomembne za varovanje poslovne tajnosti. Z varovanjem poslovne tajnosti se uresničuje tudi del nalog, s področja družbene samozaščite.

2. člen
Poslovno tajnost morajo varovati vsi, ki so si kadarkoli pridobili lastnost delavca ali to lastnost imajo v katerikoli TOZD Železarn. Dolžnost varovanja poslovne tajnosti traja tudi, ko delavcu preneha lastnost delavca v TOZD Železarn. Poleg delavcev, ki so obravnavani v 1. odst. tega člena, so poslovno tajnost dolžne varovati tudi osebe, ki so s katerikoli TOZD Železarn v pogodbenem razmerju ali so v Železarni na strokovnem izpopolnjevanju ter vse tiste osebe, ki trajno ali začasno sodelujejo z Železarno in na ta način pridejo do dokumentov ali podatkov, ki se po tem pravilniku štejejo za poslovno tajnost.

Kadar ta pravilnik uporablja izraz TOZD, se njegova določila nanašajo tudi na delavce in druge osebe v delovni skupnosti skupnih služb.

3. člen
Delavci Železarn so dolžni varovati tudi poslovno tajnost drugih poslovnih strank. Zadeve, ki se štejejo za poslovno tajnost te vrste, morajo biti posebej določene v pogodbah ali drugih aktih. Delavci ali organi TOZD oz. Železarn morajo pri poslovnih stikih, uradnih ali samoupravnih opravilih, ko posredujejo podatke, ki so poslovna tajnost, opozoriti koristnike podatkov, da ti predstavljajo za železarno poslovno tajnost.

4. člen
Delavci Železarn in druge osebe iz 2. člena tega pravilnika, morajo varovati poslovno tajnost tudi takrat, ko sodelujejo pri delu upravnih, predstavniških, političnih ali drugih organov.

5. člen
Dokumenti in podatki, ki se štejejo za poslovno tajnost, se smejo sporočati ali zaupati drugim osebam ali organom samo na način, ki je predpisan v tem pravilniku.

6. člen
Določila tega pravilnika veljajo tudi za varovanje državne in uradne tajnosti ter za varovanje tajnih dokumentov in podatkov narodne obrambe in samozaščite.

II. Predmet poslovne tajnosti

7. člen
Za poslovno tajnost veljajo dokumenti in podatki:

1. ki jih pristojni samoupravni organ razglasi za tajne,
2. ki jih kot zaupne sprejmejo posamezniki ali organi,
3. ki se nanašajo na posle v zvezi z JLA,
4. ki vsebujejo ponudbe za natečaj ali javno licitacijo, dokler rezultati teh niso objavljeni,
5. ki jih kot take določajo zakoni ali drugi predpisi.

8. člen
Za poslovno tajnost se po tem pravilniku štejejo zlasti podatki ali dokumenti z naslednjih področij dela:

- proizvodni proces in njegov nadaljnji razvoj,
- komercialno poslovanje,
- gospodarsko in finančno poslovanje,
- splošno poslovanje.

9. člen
Na področju proizvodnje:

- zasnove programa razvoja železarn in TOZD,
- projekti, gradnja, oprema in dokumentacija, namenjena za posebno ali poizkusno proizvodnjo,
- tehnične izboljšave, patenti in licence, ki imajo pomembnejše ekonomske učinke,
- specifični proizvodni procesi, ki se odredijo s posebnim seznamom ter nanje vezane proizvodne kapacitete,
- program in rezultati dela raziskovalnega oddelka, kakor tudi rezultati raziskav, ki jih opravijo za Železarno druge raziskovalne organizacije.

Posebne sezname iz tega člena sestavi in vodi sektor, v katerega področje spada ustrezna dejavnost.

10. člen
Na področju komercialnega poslovanja:

- podatki plana nabave in prodaje, ki jih posebej določi prodajni ali nabavni sektor,
- podatki analiz tržišča,
- podatki o konkurenčnih ponudbah.

11. člen
Na področju gospodarskega in finančnega poslovanja:

- podatki, ki so posebnega pomena izključno za Železarno ali TOZD,
- dogovorjeni plačilni pogoji s poslovnimi strankami in obojestranske obveze,
- način prevzema in višina plačilnih sredstev iz denarnih zavodov, njihovo shranjevanje in razdeljevanje — varnostni ukrepi,
- posamezni deli zaključnih računov in bilanc, katere pri njihovem sprejemu razglase organi samoupravljanja za poslovno tajnost.

12. člen
Na področju splošnega poslovanja:

- vsi podatki in dokumenti, ki jih predpisujejo posebni splošni akti s področja narodne obrambe, splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite železarn,
- načrt zavarovanja premoženja železarn in drugi varnostni ukrepi,
- vsi dokumenti in listine, ki so označeni z »zaupno« ali »strogo zaupno«,
- razprave, zapisniki in sklepi organov samoupravljanja, za katere le-ti sklenejo, da so poslovna tajnost.

13. člen
Ne šteje se za kršitev določil o poslovni tajnosti po tem pravilniku, če se podatki ali dokumenti, ki veljajo za poslovno tajnost, sporočijo osebam, organom ali organizacijam, katerim se smejo ali morajo sporočiti po predpisih ali na podlagi pooblastil, ki izhajajo iz funkcije, katero opravljajo, ali iz položaja, na katerem so.

14. člen
Ne šteje se za kršitev določil o poslovni tajnosti, če se podatki ali dokumenti, ki veljajo za poslovno tajnost, sporočijo na seji organa samoupravljanja TOZD, Železarn oziroma SZ, če je to potrebno pri njihovem delu.

Oseba, ki na seji sporoči take podatke, mora opozoriti prisotne, da se le-ti štejejo za poslovno tajnost in na dolžnost varovanja poslovne tajnosti.

Predsedujoči v tem primeru postopa skladno z določili poslovnika za delo organov samoupravljanja.

III. Sporočanje in objavlanje poslovne tajnosti

15. člen
Za kršitev poslovne tajnosti se prav tako ne šteje, če delavec posreduje pristojnemu organu podatke ali dokumente v zvezi s kaznivim dejanjem, gospodarskim prestopkom ali prekrškom, ki je bil storjen v TOZD ali železarni, prav tako pa tudi ne, če sporoči podatke pristojnim organom o kršitvah samoupravnih pravic iz medsebojnih razmerij.

16. člen
Individualni poslovodni organi TOZD in Železarn ter vodilni oz. pooblašteni delavci, ki po naravi stvari ali po posebnem pooblastilu delavskega sveta TOZD ali Železarn lahko uporabljajo podatke ali dokumente, ki predstavljajo poslovno tajnost, lahko posredujejo take podatke zainteresiranim osebam oziroma organom, če je to za opravljanje poslov nujno.

Ce podatki iz prejšnjega odstavka izvirajo iz ponudb na natečaju ali javni licitaciji, mora oseba iz prejšnjega odstavka imeti pismeno soglasje zainteresirane OZD ali osebe.

V zahtevku za pismeno soglasje je treba navesti za katere podatke oziroma dokumente gre, komu naj se sporočijo, kdo jih bo sporočil in zakaj je to nujno.

17. člen
Službeno dopisovanje ali kontaktiranje s poslovnimi strankami je dovoljeno le registriranim podpisnikom TOZD ali Železarn, ali z njihovo vednostjo in odobritvijo drugim, za vsak posamezen primer posebej pooblaščenim osebam.

Službeno pošto z inozemstvom podpisuje izključno le registriran podpisnik Železarn in je zanj tudi odgovoren. Vsak drug način službenega dopisovanja z inozemskimi osebam oziroma predstavniki inozemskih firm je prepovedan.

18. člen
Zaradi varovanja poslovne tajnosti mora obiske tujih in domačih oseb ali ekskurzij organizirati odgovorni delavec v Železarni.

19. člen
Vsak ogled Železarn mora biti odobren. Skladno z namenom obiska se mora določiti program ogleda in razgovorov ter voditi in nadzor nad gibanjem obiskovalcev.

Brez posebne odobritve se obiskovalcem ne dovoli foto snemanje niti zbiranje kakršnihkoli podatkov z drugimi sredstvi.

20. člen
Navodilo o ravnanju z inozemskimi osebami natančneje predpisuje postopek s temi osebami in ekskurzijami, po katerem morajo postopati individualni poslovodni organi in od njih pooblašteni odgovorni delavci.

21. člen
Osebam in ekskurzijam iz območja SFRJ lahko odobri ogled Železarn sekretar Železarn.

22. člen
Evidenca o obiskih in ogledih iz 19. in 20. člena tega pravilnika se vodi v sekretariatu, ki opravi tudi vse ostale formalnosti in druga opravila pri sprejemu obiskovalcev.

23. člen
Sekretar Železarn sprejema vso zaupno in strogo zaupno pošto. O tej pošti vodi evidenco in jo razpošilja proti podpisu pristojnim delavcem v reševanje.

Vso zaupno in strogo zaupno pošto ter ostale dokumente, ki zadevajo izdobe in naročila za potrebe JLA, sprejema, varuje in je zanje odgovoren delavec Železarn, ki ga za to določi z odločbo glavni direktor.

24. člen
Zaupna in strogo zaupna pošta splošnega značaja se hrani pri sekretarju Železarn ter je pristopna ostalim upravičencem samo po njegovi odobritvi.

Na enak način hranijo zaupne in strogo zaupne dokumente tudi ostali direktorji sektorjev in direktorji TOZD, vendar le tiste, ki zadevajo neposredno njihov delokrog dela.

25. člen
Predhodni določili veljata tudi za vse ostale podatke in dokumente, ki po tem pravilniku veljajo za poslovno tajnost in katerih vsebina sme biti znana samo za to določenim odgovornim delavcem ali pristojnim samoupravnim organom.

26. člen
Dokumenti zaupnega značaja, ki po svoji vsebini predstavljajo poslovno tajnost in spadajo v arhivsko gradivo, se spravljajo v posebne ovitke, se zapečatijo in hranijo ločeno od ostalega arhivskega gradiva.

Vsak član delovne skupnosti je dolžan vestno varovati in hraniti zaupane mu podatke in dokumente.

Ce delavec izgubi, pogreši ali na katerikoli način poškoduje oziroma uniči te dokumente, mora o tem takoj obvestiti odgovornega delavca ali samoupravni organ, ki mu je le-te zaupal.

27. člen
Dokumente in podatke, ki se štejejo za poslovno tajnost, je mogoče odnašati iz Železarn le s predhodno odobritvijo glavnega direktorja, direktorja sektorja ali direktorja TOZD, v čigar delovno področje podatki ali dokumenti sodijo.

28. člen
Prepisovanje, fotografiranje ali kakršnokoli razmnoževanje dokumentacije, ki se šteje za poslovno tajnost, ni dovoljeno, če tega ne odobri glavni direktor, direktor sektorja ali direktor TOZD, ki hrati določi število kopij in način njihove uporabe.

29. člen
Kršenje dolžnosti varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku se šteje kot kršitev delovne obveznosti.

30. člen
Kdor nepooblaščen sporoči, preda ali pa na drug način preskrbi podatke ali dokumente značaja poslovne tajnosti drugi nepoklicani fizični ali pravni osebi, posebno pa tuji, kar ima za posledico materialno škodo ali zmanjšanje poslovnega ugleda, s tem stori hujšo kršitev delovne obveznosti, kar ima lahko za posledico prenehanje lastnosti delavca v TOZD.

31. člen
Pooblaščen odgovorni delavec oziroma organ mora v vsakem primeru kršitev varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku uvesti postopek zaradi kršitve delovne obveznosti. Namerna opustitev uvedbe

32. člen
Odgovorni delavci ali samoupravni organi so dolžni pravočasno predlagati delavskemu svetu Železarn spremembo predmeta poslovne tajnosti z njihovega področja dela, če tako zahtevajo interesi Železarn.

33. člen
Sekretar Železarn skrbi, da se z vsebino tega pravilnika seznanijo delavci Železarn, posebno pa tisti, ki imajo neposredno opravka s podatki in dokumenti značaja poslovne tajnosti.

34. člen
Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha za Železarno veljati pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v združenem podjetju Slovenske železarn, ki ga je sprejel delavski svet Železarn dne .....

35. člen
Ta pravilnik se sprejema po predhodni javni razpravi v TOZD oziroma DSSS, sprejet pa je, ko ga sprejme delavski svet Železarn v soglasju vseh delegacij TOZD in DSSS.

Ta pravilnik prične veljati osmi dan po objavi.

Predsednik DSZJ
Alojz Kalan

36. člen
Prepisovanje, fotografiranje ali kakršnokoli razmnoževanje dokumentacije, ki se šteje za poslovno tajnost, ni dovoljeno, če tega ne odobri glavni direktor, direktor sektorja ali direktor TOZD, ki hrati določi število kopij in način njihove uporabe.

37. člen
Kršenje dolžnosti varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku se šteje kot kršitev delovne obveznosti.

38. člen
Kdor nepooblaščen sporoči, preda ali pa na drug način preskrbi podatke ali dokumente značaja poslovne tajnosti drugi nepoklicani fizični ali pravni osebi, posebno pa tuji, kar ima za posledico materialno škodo ali zmanjšanje poslovnega ugleda, s tem stori hujšo kršitev delovne obveznosti, kar ima lahko za posledico prenehanje lastnosti delavca v TOZD.

39. člen
Pooblaščen odgovorni delavec oziroma organ mora v vsakem primeru kršitev varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku uvesti postopek zaradi kršitve delovne obveznosti. Namerna opustitev uvedbe

40. člen
Odgovorni delavci ali samoupravni organi so dolžni pravočasno predlagati delavskemu svetu Železarn spremembo predmeta poslovne tajnosti z njihovega področja dela, če tako zahtevajo interesi Železarn.

41. člen
Sekretar Železarn skrbi, da se z vsebino tega pravilnika seznanijo delavci Železarn, posebno pa tisti, ki imajo neposredno opravka s podatki in dokumenti značaja poslovne tajnosti.

42. člen
Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha za Železarno veljati pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v združenem podjetju Slovenske železarn, ki ga je sprejel delavski svet Železarn dne .....

43. člen
Ta pravilnik se sprejema po predhodni javni razpravi v TOZD oziroma DSSS, sprejet pa je, ko ga sprejme delavski svet Železarn v soglasju vseh delegacij TOZD in DSSS.

Ta pravilnik prične veljati osmi dan po objavi.

Predsednik DSZJ
Alojz Kalan

postopka se šteje kot hujša kršitev delovne obveznosti.

Ce odgovorni delavec ali organ za vodenje postopka ugotovi, da gre za kršitev varovanja poslovne tajnosti, ki ima znake kaznivga dejanja je dolžan o tem obvestiti pristojno javno tožilstvo.

VII. Prehodne in končne določbe
32. člen
Odgovorni delavci ali samoupravni organi so dolžni pravočasno predlagati delavskemu svetu Železarn spremembo predmeta poslovne tajnosti z njihovega področja dela, če tako zahtevajo interesi Železarn.

33. člen
Sekretar Železarn skrbi, da se z vsebino tega pravilnika seznanijo delavci Železarn, posebno pa tisti, ki imajo neposredno opravka s podatki in dokumenti značaja poslovne tajnosti.

34. člen
Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha za Železarno veljati pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v združenem podjetju Slovenske železarn, ki ga je sprejel delavski svet Železarn dne .....

35. člen
Ta pravilnik se sprejema po predhodni javni razpravi v TOZD oziroma DSSS, sprejet pa je, ko ga sprejme delavski svet Železarn v soglasju vseh delegacij TOZD in DSSS.

Ta pravilnik prične veljati osmi dan po objavi.

Predsednik DSZJ
Alojz Kalan

36. člen
Prepisovanje, fotografiranje ali kakršnokoli razmnoževanje dokumentacije, ki se šteje za poslovno tajnost, ni dovoljeno, če tega ne odobri glavni direktor, direktor sektorja ali direktor TOZD, ki hrati določi število kopij in način njihove uporabe.

37. člen
Kršenje dolžnosti varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku se šteje kot kršitev delovne obveznosti.

38. člen
Kdor nepooblaščen sporoči, preda ali pa na drug način preskrbi podatke ali dokumente značaja poslovne tajnosti drugi nepoklicani fizični ali pravni osebi, posebno pa tuji, kar ima za posledico materialno škodo ali zmanjšanje poslovnega ugleda, s tem stori hujšo kršitev delovne obveznosti, kar ima lahko za posledico prenehanje lastnosti delavca v TOZD.

39. člen
Pooblaščen odgovorni delavec oziroma organ mora v vsakem primeru kršitev varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku uvesti postopek zaradi kršitve delovne obveznosti. Namerna opustitev uvedbe

40. člen
Odgovorni delavci ali samoupravni organi so dolžni pravočasno predlagati delavskemu svetu Železarn spremembo predmeta poslovne tajnosti z njihovega področja dela, če tako zahtevajo interesi Železarn.

41. člen
Sekretar Železarn skrbi, da se z vsebino tega pravilnika seznanijo delavci Železarn, posebno pa tisti, ki imajo neposredno opravka s podatki in dokumenti značaja poslovne tajnosti.

42. člen
Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha za Železarno veljati pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v združenem podjetju Slovenske železarn, ki ga je sprejel delavski svet Železarn dne .....

43. člen
Ta pravilnik se sprejema po predhodni javni razpravi v TOZD oziroma DSSS, sprejet pa je, ko ga sprejme delavski svet Železarn v soglasju vseh delegacij TOZD in DSSS.

Ta pravilnik prične veljati osmi dan po objavi.

Predsednik DSZJ
Alojz Kalan

44. člen
Prepisovanje, fotografiranje ali kakršnokoli razmnoževanje dokumentacije, ki se šteje za poslovno tajnost, ni dovoljeno, če tega ne odobri glavni direktor, direktor sektorja ali direktor TOZD, ki hrati določi število kopij in način njihove uporabe.

45. člen
Kršenje dolžnosti varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku se šteje kot kršitev delovne obveznosti.

46. člen
Kdor nepooblaščen sporoči, preda ali pa na drug način preskrbi podatke ali dokumente značaja poslovne tajnosti drugi nepoklicani fizični ali pravni osebi, posebno pa tuji, kar ima za posledico materialno škodo ali zmanjšanje poslovnega ugleda, s tem stori hujšo kršitev delovne obveznosti, kar ima lahko za posledico prenehanje lastnosti delavca v TOZD.

47. člen
Pooblaščen odgovorni delavec oziroma organ mora v vsakem primeru kršitev varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku uvesti postopek zaradi kršitve delovne obveznosti. Namerna opustitev uvedbe

48. člen
Odgovorni delavci ali samoupravni organi so dolžni pravočasno predlagati delavskemu svetu Železarn spremembo predmeta poslovne tajnosti z njihovega področja dela, če tako zahtevajo interesi Železarn.

49. člen
Sekretar Železarn skrbi, da se z vsebino tega pravilnika seznanijo delavci Železarn, posebno pa tisti, ki imajo neposredno opravka s podatki in dokumenti značaja poslovne tajnosti.

50. člen
Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha za Železarno veljati pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v združenem podjetju Slovenske železarn, ki ga je sprejel delavski svet Železarn dne .....

51. člen
Ta pravilnik se sprejema po predhodni javni razpravi v TOZD oziroma DSSS, sprejet pa je, ko ga sprejme delavski svet Železarn v soglasju vseh delegacij TOZD in DSSS.

Ta pravilnik prične veljati osmi dan po objavi.

Predsednik DSZJ
Alojz Kalan

52. člen
Prepisovanje, fotografiranje ali kakršnokoli razmnoževanje dokumentacije, ki se šteje za poslovno tajnost, ni dovoljeno, če tega ne odobri glavni direktor, direktor sektorja ali direktor TOZD, ki hrati določi število kopij in način njihove uporabe.

53. člen
Kršenje dolžnosti varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku se šteje kot kršitev delovne obveznosti.

54. člen
Kdor nepooblaščen sporoči, preda ali pa na drug način preskrbi podatke ali dokumente značaja poslovne tajnosti drugi nepoklicani fizični ali pravni osebi, posebno pa tuji, kar ima za posledico materialno škodo ali zmanjšanje poslovnega ugleda, s tem stori hujšo kršitev delovne obveznosti, kar ima lahko za posledico prenehanje lastnosti delavca v TOZD.

55. člen
Pooblaščen odgovorni delavec oziroma organ mora v vsakem primeru kršitev varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku uvesti postopek zaradi kršitve delovne obveznosti. Namerna opustitev uvedbe

56. člen
Odgovorni delavci ali samoupravni organi so dolžni pravočasno predlagati delavskemu svetu Železarn spremembo predmeta poslovne tajnosti z njihovega področja dela, če tako zahtevajo interesi Železarn.

57. člen
Sekretar Železarn skrbi, da se z vsebino tega pravilnika seznanijo delavci Železarn, posebno pa tisti, ki imajo neposredno opravka s podatki in dokumenti značaja poslovne tajnosti.

58. člen
Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha za Železarno veljati pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v združenem podjetju Slovenske železarn, ki ga je sprejel delavski svet Železarn dne .....

59. člen
Ta pravilnik se sprejema po predhodni javni razpravi v TOZD oziroma DSSS, sprejet pa je, ko ga sprejme delavski svet Železarn v soglasju vseh delegacij TOZD in DSSS.

Ta pravilnik prične veljati osmi dan po objavi.

Predsednik DSZJ
Alojz Kalan

60. člen
Prepisovanje, fotografiranje ali kakršnokoli razmnoževanje dokumentacije, ki se šteje za poslovno tajnost, ni dovoljeno, če tega ne odobri glavni direktor, direktor sektorja ali direktor TOZD, ki hrati določi število kopij in način njihove uporabe.

61. člen
Kršenje dolžnosti varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku se šteje kot kršitev delovne obveznosti.

62. člen
Kdor nepooblaščen sporoči, preda ali pa na drug način preskrbi podatke ali dokumente značaja poslovne tajnosti drugi nepoklicani fizični ali pravni osebi, posebno pa tuji, kar ima za posledico materialno škodo ali zmanjšanje poslovnega ugleda, s tem stori hujšo kršitev delovne obveznosti, kar ima lahko za posledico prenehanje lastnosti delavca v TOZD.

63. člen
Pooblaščen odgovorni delavec oziroma organ mora v vsakem primeru kršitev varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku uvesti postopek zaradi kršitve delovne obveznosti. Namerna opustitev uvedbe

64. člen
Odgovorni delavci ali samoupravni organi so dolžni pravočasno predlagati delavskemu svetu Železarn spremembo predmeta poslovne tajnosti z njihovega področja dela, če tako zahtevajo interesi Železarn.

65. člen
Sekretar Železarn skrbi, da se z vsebino tega pravilnika seznanijo delavci Železarn, posebno pa tisti, ki imajo neposredno opravka s podatki in dokumenti značaja poslovne tajnosti.

66. člen
Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha za Železarno veljati pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v združenem podjetju Slovenske železarn, ki ga je sprejel delavski svet Železarn dne .....

67. člen
Ta pravilnik se sprejema po predhodni javni razpravi v TOZD oziroma DSSS, sprejet pa je, ko ga sprejme delavski svet Železarn v soglasju vseh delegacij TOZD in DSSS.

Ta pravilnik prične veljati osmi dan po objavi.

Predsednik DSZJ
Alojz Kalan

68. člen
Prepisovanje, fotografiranje ali kakršnokoli razmnoževanje dokumentacije, ki se šteje za poslovno tajnost, ni dovoljeno, če tega ne odobri glavni direktor, direktor sektorja ali direktor TOZD, ki hrati določi število kopij in način njihove uporabe.

69. člen
Kršenje dolžnosti varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku se šteje kot kršitev delovne obveznosti.

70. člen
Kdor nepooblaščen sporoči, preda ali pa na drug način preskrbi podatke ali dokumente značaja poslovne tajnosti drugi nepoklicani fizični ali pravni osebi, posebno pa tuji, kar ima za posledico materialno škodo ali zmanjšanje poslovnega ugleda, s tem stori hujšo kršitev delovne obveznosti, kar ima lahko za posledico prenehanje lastnosti delavca v TOZD.

71. člen
Pooblaščen odgovorni delavec oziroma organ mora v vsakem primeru kršitev varovanja poslovne tajnosti po tem pravilniku uvesti postopek zaradi kršitve delovne obveznosti. Namerna opustitev uvedbe

72. člen
Odgovorni delavci ali samoupravni organi so dolžni pravočasno predlagati delavskemu svetu Železarn spremembo predmeta poslovne tajnosti z njihovega področja dela, če tako zahtevajo interesi Železarn.

73. člen
Sekretar Železarn skrbi, da se z vsebino tega pravilnika seznanijo delavci Železarn, posebno pa tisti, ki imajo neposredno opravka s podatki in dokumenti značaja poslovne tajnosti.

74. člen
Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha za Železarno veljati pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v združenem podjetju Slovenske železarn, ki ga je sprejel delavski svet Železarn dne .....

75. člen
Ta pravilnik se sprejema po predhodni javni razpravi v TOZD oziroma DSSS, sprejet pa je, ko ga sprejme delavski svet Železarn v soglasju vseh delegacij TOZD in DSSS.

Ta pravilnik prične veljati osmi dan po objavi.

Predsednik DSZJ
Alojz Kalan

76. člen
Prepisovanje, fotografiranje ali kakršnokoli razmnoževanje dokumentacije, ki se šteje za poslovno tajnost, ni dovoljeno, če

Spomini na našo revolucionarno preteklost

IVAN JAN

Iz knjige: DRAŽGOŠKA BITKA

7 BELA NEVARNOST NA MOŠENJSKI PLANINI

Martin je izdal tudi bataljonskega zdravnika, medicinskega Janeza Košnjeka, ki je kmalu potem skrbno oblečen prišel v dolino po instrumente in zdravila. Mudil se je tudi v Kranju, kjer ga ljudje niso spoznali. Nesreča je hotela, da je naletel nanj prav granicar Martin in ga pokazal policiji. Janeza so ustrelili med 50. talci 17. aprila 1942. (Janko Bernik, pisani spomini januarja 1960, arhiv Pokraj. muzeja Kranj fasc. 12-13, Gregor Rupnik kakor pod 12, Zbornik NOV VI/2 — dok. št. 158, str. 415.)

Končno se je bataljon zbral na zadnjem skupnem sestanku, na katerem je v imenu štaba spregovoril Stane Žagar. Borcem je govoril, da so kljub trenutnemu stanju v Dražgošah izbojevali veliko zmago in dosegli velik uspeh, kajti bataljon je kljub nekaterim izgubam ostal dejansko cel. Razlagal je borcem, da so Nemcem prekrizali preseljevalne načrte in ljudem pokazali, kaj je prava partizanska vojska. Dokazal je dalje, da so s tem pripomogli celotnemu boju naših narodov in vsej protifašistični fronti! Priznal je borcem junaštvo in poudaril, da je sicer padlo nekaj odličnih partizanov, da so Dražgoše res razbite, vendar pa so ljudem in okupatorju pokazali, da partizanov kljub veliki premoči ni mogoče uničiti.

Potem je govoril o tem, da je bolje, če se zaradi zasledovanja in hude

zime začasno razidejo, da se bodo laže prebijali in laže prišli v stik z ljudmi. Predvsem je borce vzpodbujal in jih prepričeval, da morajo ostati na Gorenjskem sicer se bo okupator preveč razbohotil.

Govoril je še komandant Gregorčič, potem pa se je bataljon razdelil: Matija Blejec naj bi Rašičane odpeljal nad Kamnik, Benedičič in Biček naj bi šla na Pokljuko in pod Stol, Perkova skupina naj bi se prebila pod Storžič, večina s štabom, z Bernardovo četo, s Poljanci, z Robnikom in Pavlom Peternejem pa v Selško in Poljansko dolino. (Ivan Bertoncelj, Kranj pisani spomini na dražgoške boje februarja 1942, arhiv Pokrajinskega muzeja Kranj fasc. 12-13, Jože Galičič, ustna izjava o Žagarjevem nastopu na Jelovici, 14. januarja 1942, avtorju januarja 1960, Ive Šubic, pisani spomini januarja 1960, arhiv Pokraj. muzeja Kranj fasc. 12-13.)

Medtem je komandant Gregorčič poslal kurirja Janka Bernika na ogled, da ugotovi, kako je v vasi.

«Ko sem se oprezno približal robu,» v svojih spominih pripoveduje Bernik, «sem najprej opazil kup tulcev strojničnih nabojev. Vedel sem, da stojim na pravi skali. Splazil sem se na njen rob in kot na dlani zagledal pred seboj Dražgoše. Toda to, kar sem videl, ni bila več vas, temveč sama pogorišča. Med njimi so hodili Nemci in nekaj nakladali

na sani. V vasi so zdaj štrleli kvišku goli in ožgani zidovi, o vaščanih pa nobenega sledu! To ni pomenilo nič dobrega. Umaknil sem se in Gregorčiču poročal, kar sem videl...» (Janko Bernik, V Dražgošah, radijska oddaja »Se pomnite tovaršišče 3. 1. 1960, arhiv RTV Ljubljana).

Bataljon se je poslavljajal od nepozabnih krajev. Skupine so krenile na pot. Oddelek, ki je odšel čez zasneženo Jelovico in na Pokljuko, je bil precej močnejši ter se je od ostalih ločil že tu, da je imel krajšo pot. Hodili so počasi, borei so bili brez hrane, le po nekaj kosčkov sladkorja je imel vsak.

Glavnina pa se je vračala tja, od koder je prišla: najprej proti Lajšam in k Mohorju — 14. januarja — a jih je mimogrede zajela noč. Prenočili so kar v gozdu.

S seboj so na konju nosili tudi ranjenega, po vojni umrlega Jožca, Jožeta Solarja iz Ljubnega. (Janko Bernik prav tam).

Na Mohorju so se borci prvič po šestih nočeh vsaj za silo naspali. Poleg vseh ostalih uprašanj, razdelitve moštva in nadaljevanja poti, je bilo trenutno najbolj pereče uprašanje, kam in kako z ranjenci in ozeblimi tovariši. Štab je s prihodom na Mohor računal tudi s tem in spet so jih oddali pri Kocjanu v Bukovščici. O tem Kocjanova mama in Zdravko pravita:

«Težko in s strahom smo pričakovali novice iz Dražgoš. Po treh dneh, ko je bilo bojov konec in so vas požgali, so prišli z Jelovice ranjenci in ozeblji. K nam jih je prišlo deset.

S seboj so prinesli strašne novice o izgubah in tragediji na Mošenjski planini...

— Je? Recite, da je! se je postavil zraven nje.
— Se kar je! je komaj odprla usta. Praviš Kračmanov, Kračmanov je že vedel, kako se sod utrdi.
— Samo Julčka je hotel prestrašiti, kaj.
— Znebiti, Anica! Bog mu daj dobro, bil je pa vrag!
— Koliko jih je imel takrat Julček?
— Pet, pet! je pomizikovala.
— Marija!
— In ta baraba, je zadržala k hčeri in sinu, je prišel po cukre v trgovino, da bomo ja rekli potlej, da je bil v redu človek. Ate mu jih da, je pogledala naokoli in pokazala s palico, tamle je voz. Še zdaj ga vidim. Pa odpre spredaj sod in pomoli fantu cukre. Kaj pa je to, se zasmeje ate. I, reče Kračman, zmeraj je v sodih, pa je hotel, da ga v njem vozim. Ate se poskusi, če je sod pritrjen, pa mu kar zapleše na vozu. Pazi, mu reče, da se ti ne zatrkja. No, in ni bilo še četrte ure, ko prisopihava ves bled in pove, da je sod v dolini in da ne ve, kaj je s fantom.

— Križana gora! je dahnila hči.
— Ate, pa, je zajamrala Debevka in počakala, da so se ji zobje oprijeli čeljusti, kaj je hotel drugega kot z njim, kajpak. Gresta v dolino in odpreta sod: Otrok vzdise ves stolčen in krvav, zabuhel in v penah. Neseta ga k izviru in molčita. Čez mesec ali kaj so mu zginile tiste buške, bil pa ni več pravi. Hodilo je kot zgubljeno in postavalo. Kazalo je na nebo, revše, in se smejala.

— Kaj pa žandarji?
— Ja, prijemali so ga. Ljudje so govorili, da je pobca on navajal posedati v sodih, da se bo lahko izgovarjal, pričati pa ni hotel nihče.

— Kaj pa ženska?
— Ženska? Ker je imela z njim tri, je Julčka zapostavljala kot on. Najbrž ji je bilo kar prav. Pa Bog je obrnil. Julček je še zdaj živ, onadva pa v zemlji. Njive pa zapite. Kračman je že čez tri leta odmiroval. Od glave do nog je bil brez moči. Zanj pa ne vem, kako se je končalo. Govore, da so se ji čreva zamešala. Ja.

— Hudo je to! je hči fecljala vrv.
— Hudo, hudo, če pozabiš, da si človek.
Debevka je še postala, da bi se srečala z Jarcem in kaplanom, ki sta prihajala iz cerkve in sta jo že videla. Ni hotela, da bi bilo videti, ko da se jima izmika. Čeprav jo je pral dež, ki se je spustil še bolj na drobno.

Sin je stopil k vozu in ovil ostanek vrvi okoli ročice. Obraz je imel ves posut z drobnimi belimi kapljami.

— Virant že pelja! je rekel nazaj.

PAVLE ZIDAR

26

SVETI PAVEL

— Jo! ga je slišala tudi že Debevka. Njegov i-hot, naj je bil še tako za ovinkom, je prišel na ušesa. Že ko je z dvorišča pognal, so na koncu vasi vedeli, da bo vozil Virant.

Debevka je pogledala proti Goriškemu ganku, kjer so viseli otročaji prek ograje kakor mačke.

— Gospod gredo! je rekla strahljivo in kimala proti cesti. Alo...

— Gospod! Kristus! se je Goriška odtrgala od moških. To pa nago, bosu! je podila otroke. Brž! Nič mama zdaj! Na peč! Hitro! je obstala pri durih. Duri so tresnile in iz hiše je bilo čuti otroško vikanje in krike.

— To ga nič ne zebe! je rekla Debevki. Samo zijalo bi, če se kaj dela. Leno pa tako, da se mu ne da niti ziniti.

Debevka, ki ji je kimala in kazala tenko rdečo čeljust, se je že obrnila h kaplanu in Jarcu. Kaplan, ki je slišal, da straše z njim otroke, je previdno pokukal h Goriški.

— Že poskriti? se je zasmejal.

— Jo! je pogledala Goriška na okna. Samo gledali bi, je rekla, glasno, ko da se slabo sliši.

Moški so pogledali kaplana in privzdignili klobuke.

Anton Kocjančič

NA OBISKU V VEDNO ZELENI NORMANDIJI

«Venez en Normandie, venez vivre la vie riante...» — »Pridite v Normandijo — pridite živet to smejoče se življenje njenih zlatih plaž, njenih zelenih gajev in njenih cvetočih sadovnjakov!« Tako piše na prospektu, ki so ga izdale francoske železnice in ne vem več kako rni je prišel v roke, ker ga hranim že skoraj trideset let.

Vsak človek ima kakšne kraje in pokrajine najraje in goji do njih simpatije in ga tja vedno nekaj vleče. Že njihovo ime ima zanj poseben zvok (pa čeprav mu je prvo zanimanje zanje vzbudil samo lep in spretno sestavljen prospekt). Tako pokrajina je bila zame vseskozi Normandija.

«Konvoj pelje skozi dolgo, valovito pokrajino, v katero so zarežane doline, kjer domujejo kmetje, — zelenje in sadovnjake obkrožajo velika drevesa, ki žarijo v sončnih žarkih. Povsod tečejo male rečice izpod topolov. Potočki se zabliškajo v travi za sekundo — in izginejo — zato, da se lahko malo naprej spet pokažejo — in namakajo in napajajo celo pokrajino z rodovitno svežino.»

Tako je opisoval Normandijo francoski pisatelj Maupassant, ob pogledu z vlaka pred sto leti. Tako se je zdela meni in tako se bo zdela vam, če se boste kdaj peljali skozi njo.

Ampak pravijo nič se tako hitro ne spreminja, kakor normandijsko okolje. Ker Normandija ni samo ena, temveč sta Normandiji najmanj dve, Visoka in Nizka. Ločuje ju široko porečje Sene.

Na desnem bregu je Visoka Normandija z bogato, mastno zemljo. Tam je vse samo zelenje in svežina. Na levem bregu pa je Nizka Normandija: to je pravzaprav množica majhnih dežel, od katerih ima vsaka svojo posebnost in značilnost. Med obema pa se kakor kača vije dolina Sene. Na njej plovejo ladje, naložene s pridelki te dežele, ki oskrbuje velika mesta.

Toda — kaj bi bila najlepša pokrajina na svetu brez veličastnega izgleda, ki ji ga dajejo njeni gradovi, njene čudovite cerkve in mesta!

Normandija ima svojo posebno zgodovino. Leta 820 je priplulo s širokega morja po Seni navzgor posebne vrste ladje: trinajst drobnih, dolgih bark, katerih kljuni so se končali z nenavadno glavo divje živali. V sredini pa je plavala jadrnica z jadrom iz volovske kože. Vsako ladjo je poganjalo šestnajst veslačev. Jadrnici pa je sledila druga ladja, bolj visoka in še bolj nenavadnega izgleda — svoj kljun je imela oblikovan s plavajočo hidro z zmajovo glavo. Na visokem, izrezljanem sedelu pa je kraljeval njihov vodja in po-

veljeval veslačem in oboroženi posadki.

To so bili Vikingi, severnjaki, ki so se potem še večkrat vračali po Seni navzgor, požigali in plenili njene cvetoče samostane, ropali po Rouenu in strahovali Pariz. Po mnogih plenitvah in pokolih so jim končno le dovolili, da se lahko v tej deželi naselijo in dežela je dobila ime Normandija.

Normandijec z obrežja je vedno živel za morje, z morjem in na morju. V njem je še vedno bojevit kri tistih pomorščakov in avanturistov iz desetega stoletja, ki so prekrizarili morja in tako tudi odkrili Ameriko pet stoletij pred Kristofom Kolumbom. Njihova kri je kri zmagovalcev. Potem, ko se je nekaterim njihova predrznost in napadalnost nekoliko »ohladila« in so se naselili globlje v notranjosti dežele, so se oprijeli kmetovanja. Navezali so se na zemljo, ki jo ljubijo in obdelujejo s spoštovanjem. Normandijski kmet je ugleden, prebrisan in vesel. Je realist, vedrega duha, se zna zasuka, izraziti in jo zarobiti. Ta vsestranost in aktivnost se je prav posebno izrazila v normandijski genialnosti pri njihovih umetnikih, slikarjih in pisateljih. Vrsta slavnih francoskih imen je izšla iz te pokrajine. Kaj ni zapisal Flaubert: »Ali nosim v sebi melanholijo — mračno razpoloženje barbarskih mas?«

Prav v normandijskih mestih se je ta umetniška genialnost najbolj razvila in izrazila. Vsa imajo značilnosti, ki so jim skupne in vendar se med seboj razlikujejo — tako, da je treba vsako mesto posebej obiskati in si ga ogledati.

Normandija leži v levem, severnem delu Francije — njen levi kot, ki poleg Bretanije, na katero spodaj meji, sega najgloblje v Atlantsko morje. Njena prekmorska sosedja je Anglija. Bolj severno od Normandije, se francoska in angleška obala še bolj zblížata: v Pas de Calaisu in Dovru. Tam prevažajo vlake z ladjami v Anglijo in se preizkušajo plavalci v vzdržnosti. Za tam pripravljajo tudi načrte za podmorski predor za cestno povezavo z Anglijo.

Na tem mestu je bila izvedena tudi prva invazija zaveznikov iz Anglije v drugi svetovni vojni, ki se je slabo končala. K sreči je večina vojske še uspela uteči nazaj. Kasneje je tudi Hitler hotel tam čez, pa ni nikoli prišel, nasprotno pa se je vedno bal invazije prav tu z angleške strani. Toda pri tem se je spet uštel, ker so zavezniki izbrali bolj oddaljeno in težje pristopno normandijsko obalo. Toda živeti na zemlji, ki je izbrana za invazijo — da na njej trčita skupaj takile dve veliki sili, to je huda stvar! To je vsa Normandija bridko občutila. Najhuje pa mesti Dieppe na severu in mesto Caen na

jugu. Vmes pa vsa tista obala s svojimi plažami in skalami, naselji in živimi mejami! Tam je Arromanches in druga mesta (Mogoče je tudi Sena — kakor Soča — imela kakšnega svojega Gregorčiča?!).

Najbolj značilno in glavno normandijsko mesto je Rouen. Starodavno mesto, zgrajeno v slogu francoske gotike. To je mesto — muzej. Skozi mesto teče reka Sena in loči Visoko Normandijo od Nizke. Prav do mesta lahko vozijo po Seni velike ladje iz drugih severnih in drugih pristanišč mimo Le Havra, drugega največjega francoskega pristanišča, ki leži ob izlivu reke Sene v morje. Pravzaprav je vsa obala od Le Havra do Rouena eno samo dolgo pristanišče. Potem zapre Rouen s svojimi mostovi pot velikim ladjam z jambori in od tam dalje lahko plovejo samo še nižje ladje, vendar še vedno precej velike, dolge, nizke in ozke.

Francija je imela — in ima še vedno zelo razvito rečno plovbo. Že v davnih časih so s kanali povezali svoje reke med seboj. Posebno znamenit je Ronsko — renski kanal, po katerem plovejo iz Sredozemskega morja po Roni na Ren in po tem v Atlantsko morje. Potem je tam še vrsta ožjih kanalov z napravami za dviganje in spuščanje ladij na višji ali nižji nivo. Izgleda pa, da so manjši kanali zdaj ob razvoju drugih, močnejših in hitrejših prometnih sredstev, zelo zgubili na svoji veljavi.

V Normandiji sem bil v pozni jeseni, ko so bili sadovnjaki že obrani. Plaže pa tudi že davno prazne. Vseeno pa je bilo še vse sveže in zeleno in to v času, ko je povsod drugod že listje odpadlo in trava orumenela. Tukaj se sonce in dež zelo hitro menjavata. V eni uri se lahko vreme trikrat spremeni.

Pravijo, da sezona traja v Normandiji skozi vse leto. Še v sivih zimskih dneh je dovolj možnosti za ogledovanje starih znamenitosti v mestih in muzejih. Takrat še bolj izstopi bogastvo njene arhitekture. Gotska umetnost, stolpi, spomeniki in katedrale, ki zapustijo v obiskovalcu te dežele nepozabno doživetje.

— — —

Zdaj je morje spet mirno. Nič več ne plavajo vojaški objekti za izkrcavanje po morju. Na zemlji ni več sledov vojne. Mesta so popravili. Med sto in tisoč let starimi stavbami rastejo nove hiše in nove ceste.

Se bi rad obiskal Normandijo in takrat bi rad imel veliko časa, da bi jo prebrskal po dolgem in počez od Dieppe, skozi Rouen do Cherbourga — potem pa še do tistega čudovitega kamnitega otoka San Michele na Atlantiku — no in potem pa bi rad pokukal še nekoliko v sosednjo Bretanijo...

Roman Savinšek, akademski slikar, ki ga lahko dobite v dopoldanskih ali popoldanskih urah ali v risalnici v Delavskem domu na Jesenicah (nekdanji bife), ali v posebni osnovni šoli, izdeluje portrete po izredno ugodni ceni — 500,00 dinarjev, v velikosti 60 x 40 cm. Prednost njegovega portretiranja je, da vam ni potrebno dolgo sedenje

SEDEMESET LET TURISTIČNEGA DRUŠTVA KRANJSKA GORA

Prejšnjo soboto, 14. decembra je bila v telovadnici osnovne šole v Kranjski gori proslava ob 70-letnici obstoja in uspešnega delovanja tamkajšnjega turističnega društva. Slavnostni govor je imel predsednik Franc Žerjav, ki je med drugim dejal, da je turistično društvo v času 70-letnega delovanja šlo skozi tri časovna obdobja. Prvo od ustanovitve do prve svetovne vojne, drugo med obema vojnoma in tretje po osvoboditvi. Šele v tem zadnjem obdobju so prizadevanja vseh, ki so delovali v društvu, dobila pravo razsežnost. Kranjska gora je začela dobivati tisto podobo, ki ji gre glede na njene naravne in druge možnosti. Kljub nihajoči krivulji, ki je med obema vojnoma zdrknila povsem navzdol, niso prizadevanja za turistični razvoj Kranjske gore in okolice nikoli zastala. Dolga leta, praktično, do najnovejšega obdobja, je bilo turistično društvo najpomembnejši subjekt in oblikovalec pri razvoju kraja.

Po osvoboditvi so se posameznim zavzetim pridružili še mnogi drugi subjekti družbenopolitičnega življenja, delovne in družbenopolitične

organizacije. Po prizadevanju celotne skupnosti, je Kranjska gora pričela dobivati svojo pravo turistično fizionomijo in začela zayemati med slovenskimi in jugoslovanskimi turističnimi kraji mesto, ki ji pripada.

Ta ugotovitev istočasno obvezuje za nadaljnja prizadevanja v prihodnjih desetletjih, ko naj bi porudili sonce, sneg, gore, klimo in turistično opremo Kranjske gore, vedno večjem številu delovnih ljudi iz domovine in gostom iz inozemstva.

Za vsa dosedanja prizadevanja in trud se je predsednik Franc Žerjav vsem zahvalil.

Potem, ko je domači pevski zbor pod vodstvom Marjana Vodopivec zapel več pesmi, je o delovanju in pomenu društva govoril France Zvan, predsednik Zavoda za pospeševanje turizma Kranjska gora. Sledil je bogat kulturni program, v katerem so nastopili folklorna pionirska skupina iz Podkorena, folklorna skupina z Dovjega in Moj-

strane ter Orfov orkester osnovne šole Kranjska gora.

Vmes so za uspešno in požrtvovalno delo na področju turizma podelili posebna priznanja gorenjske turistične zveze: Ljubu Bizjaku, Vojtehu Budineku, Tonetu Dolminu, Borisu Ojclu, Jožetu Podobniku, Vidu Černetu, Maksu Završniku, Janezu Mošiču, Andreju Robiču, Tonetu Židanu, Francetu Zvanu, Stanku Završniku, Janku Mežiku in Zarku Sanca. Za izredne zasluge pri razvoju Kranjske gore so Francetu Zvanu izročili tudi spominsko sliko.

Za tem je predstavnik republiške turistične zveze izročil zlati častni znak Tonetu Židanu, srebrnega pa Francetu Žerjavu in Maksu Završniku.

Jubilejne proslave se je udeležilo nad 300 prebivalcev iz Gozda do Podkorena ter številni predstavniki in družbenopolitični delavci jeseniške in radovljiske občine ter republike Slovenije.

B.

Novice iz radovljiske občine

V okviru izvajanja sklepov 4. seje predsedstva ZKJ in 10. seje predsedstva ZKS, ki se nanašajo na ukrepe za stabilizacijo gospodarstva, so občinska konferenca ZK, SZDL in občinski sindikalni svet naslovili pismo vsem delovnim skupnostim OZD in TOZD, da izdelajo ali dopolnijo akcijske programe za stabilizacijo. Te morajo obravnavati in sprejeti samoupravni organi ali zbori delavcev najpozneje do 15. januarja 1975. Vodstvo organizacij ZK in sindikatov v podjetjih bodo o izvršitvi te naloge poročali do 20. januarja. Hkrati bo komisija za družbeno ekonomske odnose pri občinski konferenci ZK pripravila program ukrepov in zadolžitev, ki jih bo posredovala vsem občinskim delavnikom in delovnim organizacijam v izvajanje.

Na 2. razširjeni seji občinskega sveta Zveze sindikatov so obravnavali osnutke resolucij in statuta za 7. kongres ZSJ, naloge sindikatov pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije in ocenili volitve delegacij TOZD in OZD za samoupravne interesne skupnosti. Na seji so bili navzoči tudi delegati za 7. kongres ZSJ iz radovljiske občine Vitomir Rems iz Verige Lesce, Marija Plut iz Almere Radovljica in Anka Strniša iz hotela Kompas Bled.

V sredo, 18. dec. je bila v veliki sejni dvorani občinske skupščine ustanovna seja občinske delegacije za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jo sestavljajo delegati splošnih delegacij za SIS iz delovnih organizacij in KS. Za skupščino skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Ljubljani so izvolili dva delegata.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je na seji 11. dec. izreklo soglasje k predlogu družbenega dogovora o usmerjeni stanovanjski izgradnji, razpravljal o sklepih prve seje medobčinskega sveta Zveze sindikatov za Gorenjsko in o sindikalni listi za 1975. leto.

Dan JLA, 22. december, bodo v radovljiski občini počastili s številnimi prireditvami. Občinska konferenca ZSM je v sodelovanju z garnizijo JLA Boh. Bela, organizirala športna tekmovanja, ki so se pričela že prejšnjo sredo 11. dec. v streljanju zračno puško za moške in ženske ekipe na Boh. Beli. V soboto 14. dec. so se v Radovljici pomerile moške ekipe v košarki, v ponedeljek 16. dec. so moške in ženske ekipe tekmovale v Radovljici v šahu, v sredo 18. dec. pa moške in ženske ekipe v Lipnici na odbojškem turnirju. Osrednja proslava JLA bo v soboto 21. dec. ob 19. uri v Festivalni dvorani na Bledu. Krajevna organizacija ZRVS in garnizija JLA iz Radovljice pa sta pripravili proslavo v petek 20. dec. ob 18. uri v avli osnovne šole Radovljica. Proslavo je 19. dec. organiziral tudi občinski odbor Zveze borcev prostovoljcev za severno mejo 1918-19 v radovljiskem domu upokojencev.

Statutarno pravna komisija pri občinski skupščini bo v četrtek 19. dec. sklicala posvetovanje s predsedniki statutarno pravnih komisij vseh KS v občini. Ocenili bodo doslej predložene osnutke statuten KS in na podlagi analize, ki jo je izdelala delovna skupina pri Skupnosti slovenskih občin, sprejeli napotke za dokončno izdelavo novih statuten.

Pod predsedstvom Franca Jereta, so se v torek 17. 12. sešli na skupni posvet predsedniki vseh krajevnih organizacij SZDL in predsedniki svetov KS v občini. Dogovorili so se o neposrednih nalogah SZDL v konstituiranju skupščin KS iz delegatov izvoljenih na volitvah 8. dec. Hkrati so sprejeli konkretne sklepe o vlogi in dejavnosti krajevnih odborov za ljudsko obrambo, ki bodo samostojni organi pri skupščinah KS.

Tako kot v vseh gorenjskih občinah, so prejšnjo soboto uspešno zaključili tridnevni seminar za vodstva osnovnih organizacij ZK, člane občinskega komiteja in komisij pri občinski konferenci ZK. Seminarja, ki je bil v hotelu Jelovica na Bledu, se je udeležilo okoli 70 slušateljev, ki so zavzeto sodelovali v razpravi in sprejeli vrsto konkretnih sklepov kot napotke za akcije ZK v prihodnjem obdobju.

Na proslavi gorenjskih delavskih univerz ob 15-letnici njihovega obstoja, ki je bila prejšnji petek v Radovljici, so prejeli za več kot 10-letno sodelovanje v izobraževalni dejavnosti DU Radovljica iz radovljiske občine diplomu in značko Zveze DU Slovenije Maruša Avguštin, Jože Azman, Jože Bohinc, Jordan Blažević, Franc in Vera Boltar, Franc Černe, Franc Fister, Franc Krnelj, Pavel Merlak, Franc Mencinger, Milan Mrovlje, Peter Nuk, Jošt Rolc, Niko Rupel in Ivan Vodopivec.

Na predlog občinske konference ZK bodo v prihodnjih dneh pri koordinacijskem odboru za gradnjo šol in vzgojno varstvenih ustanov, ustanovili posebno komisijo, ki bo pripravila študijo in program priprav za akcijo celodnevne bivanja učencev v osnovnih šolah radovljiske občine. Doslej je imelo to možnost od 1. do 4. razreda 12 %, skupaj od 1. do 8. razreda pa le 5,6 % učencev, kar je 2 % izpod gorenjskega poprečja.

Odbor hranilne kreditne službe pri GG Bled bo do 31. dec. dodeljeval kmetom — lastnikom gozdov kredite za gradnjo in obnovo hlevov in pripadajoče naprave; za nakup plemenskih živali, kmetijskih strojev; za ureditev stanovanjskih in gospodarskih poslopj ter za potrebe kmetijskega turizma. Prednost bodo imeli kmetje, ki hranijo denar izplačan za prodani les pri Ljubljanski banki; da poslovno sodelujejo z GG Bled in da preusmerjajo svoja gospodarstva v skladu s sprejetim načrtom razvoja kmetijstva, gozdarstva in turizma.

Po podatkih strokovne službe TIS Radovljica je bilo letos v otroške vrtce v občini sprejeto v varstvo okoli 400 ali 14 % vseh predšolskih otrok. To je sicer 1 % več kot znaša gorenjsko poprečje, a še vedno znatno manj, kot kažejo najnovejše potrebe po otroškem varstvu. Zaradi pomanjkanja prostorov so morali letos zavrniti kar 190 prošelj staršev, ki so želeli dati otroke v vrtce. Izgradnja in obnova vrtcev bo razen dogradnje šol prva naloga KS v prihodnjih 4 letih.

Združeno podjetje Elektrogospodarstva Slovenije je za zaključek posvetovanja o racionalni porabi električne energije v industriji in gospodarstvu v Jugoslaviji, v torek 10. dec. zvečer v Festivalni dvorani na Bledu, organiziralo za udeležence posvetovanja iz vse Jugoslavije in za domačine, koncertni večer Slovenskega okteta. V polno zasedeni dvorani so pevci tega slovitega okteta zapeli 20 slovenskih, jugoslovanskih in tujih narodnih in umetnih pesmi. Koncertni program pa je obogatil z umetniško podano recitacijo Prešernovega Povodnega moža, dramski igralec Boris Kralj.

Izvršni odbor Krajevne konference SZDL Radovljica je sklenil tudi letos finančno podpreti praznovanje dedka mraza, ki ga pripravljajo radovljisko Društvo prijateljev mladine in Klub zdravljenih alkoholikov. Navzlic velikim stroškom, ki jih je imela KO SZDL v pripravah za volitve, je izvršni odbor namenil DPM 1.000, klubu zdravljenih alkoholikov pa 500 din.

Za zaključek letošnje kulturne akcije je v soboto 7. dec. v domu Partizana Zg. Gorje gostovala Mala drama SNG iz Ljubljane z Naivnimi lastovkami. V nedeljo 8. 12. so na odru kulturnega doma v Mošnjah nastopili člani dramske skupine DU Radovljica z veseloligro J. Ogrinca v Ljubljano jo dajmo, ki so jo nato uprizorili še v Zasipu v četrtek, 12. 12., v Radovljici v torek, 17. 12. in v Boh. Bistrici, v sredo 18. 12. Za nastope te dramske skupine je bilo povsod izredno zanimanje, zato bodo verjetno morali to prijetno igrice iz čitalniških časov ponekod celo ponoviti.

OBČANI DOVJA IN MOJSTRANE SO PRAZNOVALI

Občani krajevne skupnosti Dovje — Mojstrana so minulo soboto s pestro in bogato proslavo v kulturnem domu na Dovjem dostojno počastili 16. december — svoj krajevni praznik.

Na proslavi je najprej spregovoril Slavko Mavec, podpredsednik sveta krajevnih skupnosti. Po kratkih besedah o dogodkih pred tridesetimi leti, je poudaril predvsem pomembnost zadnjih volitev, posebno še težke in odgovorne naloge, ki čakajo izvoljene delegate. Seveda vse naloge ne ležijo na ramenih delegatov, vsak občan v krajevni skupnosti se mora po svojih močeh prizadevati, da bo delo skupščine krajevnih skupnosti resnično zaživelo, je menil govornik.

V nadaljevanju so za kulturni program poskrbeli člani domačega kulturnega društva in učenci osnovne šole Mojstrana, ki so izvedli recital 16. december. Ker je bil krajevni praznik združen s praznovanjem dneva JLA, so se s svojim programom predstavili tudi graničarji s karavle Belca. V programu so sodelovali še mladi glasbeniki iz osnovne šole in skupina učencev s kratkim partizanskim skečem.

Streliški skupini Janez Mrak je bil na proslavi podeljen pokal krajevnih skupnosti kot zmagovalni ekipi strelskega tekmovanja. Poleg tega so podelili tudi knjižne nagrade učencem, ki so napisali najboljši spis na temo: Naš kraj med NOB. Nagrade so prejeli: Janko Kernik, Marina Kaplan, Tinka Skumavec, Miha Vilman in Melita Janša.

V okviru praznovanja krajevnega praznika so predstavniki krajevnih skupnosti obiskali in obdarili dva najstarejša prebivalca kraja in sicer 95-letno Ivano Jakelj z Dovja in 90-letnega Janeza Tarmana iz Mojstrane. J. Rabič

GOSPOD KANCLER ZAKAJ NE POVESTE RESNICE?

Velik del svoje tiskovne konference v torek na Dunaju je zvezni kancler dr. Kreisky posvetil manjšinski problematiki ter odnosom med Avstrijo in Jugoslavijo. Govoril je velike besede, toda povedal je bore malo. In še to, kar je povedal, ni bilo nič drugega kot pa na visoki vladni ravni ponovljeno tisto, kar v zadnjem času z avstrijske strani čedalje pogosteje doživljamo doma in v svetu: namreč poskus, da bi se s potvarjanjem dejstev, z zamlčanjem resnice in z zavajanjem javnosti izognili jasnim in konkretnim obveznostim, ki jih nalagajo Avstriji državna pogodba in drugi mednarodni dokumenti.

Ne da bi se podrobneje spuščali v pristno Kreiskyjevo žongliranje z besedami, bi mu zastavili le dve vprašanji:

Gospod kancler, kdo pa je Avstriji v zadnjih 19 letih branil, da bi dosledno, pravično in celovito izpolnila svoje obveznosti iz 7. člena državne pogodbe, kakor smo koroški Slovenci sami in s podporo matičnega naroda ter njegove države vedno spet zahtevali in pri tem konstruktivno prispevali s svojimi utemeljenimi predlogi?

Gospod kancler, zakaj ne poveste resnice, da pogovorov nismo prekinili koroški Slovenci, marveč so jih onemogočili tisti, ki so jih ves čas zlorabljali le kot alibi za zavlačevanje rešitev v nedogled, dokončno pa jih razbili z diktatorskim sklepom o preševanju, ki pomeni popolno kapitulacijo pred nemškonalnacionalnimi silami?

To so dejstva in mimo teh dejstev tudi kancler ne more. Kljub vsej prefrigani taktiki, kljub sofističnemu sprenevedanju. Njegove izjave moremo razumeti le kot manevar, s katerim skuša vlada najti izhod iz težav, v katerih se je s svojo politiko znašla znotraj in zunaj države.

(Slovenski vestnik, Celovec, 13. decembra 1974)

SKRB TUDI ZA OSTARELE PROSTOVOLJCE ZA SEVERNO MEJO

Upravni odbor sklada za borce NOV pri občinski skupščini Jesenice, ki je na zadnjih dveh sejah razpravljala in sklepala o pomoči borcem NOV in njihovim družinam, katere se zaradi nizkih osebnih dohodkov ali boleznih težje preživljajo, ni pozabil

tudi na ostarele prostovoljce za severno mejo 1918/1919.

Pri reševanju posameznih primerov pomoči borcem NOV, je odbor predvsem upošteval mnenja in priporočila krajevnih odborov ZB NOV, ki najbolj poznajo socialne in zdravstvene razmere svojih članov. Na sejah so ugotavljali, da je večje število takih borcev, katerim je potrebna denarna pomoč za nabavo oziroma kurjave in drugih potrebščin.

Upravni odbor sklada za borce NOV pa tudi ni pozabil na stare veterane, katerih število se venomer krči. Skrbno je pregledal priporočila za enkratno denarno pomoč takim prostovoljcem, ki se zaradi nizkih pokojnin težje preživljajo. Vsi, ki so prejeli enkratno denarno pomoč, ob koncu leta, so hvaležni upravnemu odboru sklada, za razumevanje in pozornost v vseh zadnjih letih. To je tudi najboljši dokaz, da družba ni pozabila nanje.

Člani odbora Zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918/1919, so pred kratkim obiskali vse bolne tovaršice in jih skromno obdarili. Težko je opisati, kako je človek, ki je zaradi bolezni privezan na dom, vesel takega obiska, posebno še od tovarišev s katerimi je pred desetletji sodeloval v borbi za pravice in obstoj našega slovenskega naroda na Koroškem. s. š.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

JESENIŠKI UPOKOJENCI VABIJO

Komisija za rekreacijo, kulturo in oddihe pri društvu upokojencev na Jesenicah, se je odločila, da po možnosti vsako soboto zvečer v novi dvorani organizira krajšo kulturno prireditev. V soboto, 14. decembra, je predvajal filmski delavec — amater Janez Hrovat tri lastne filme. S predvajanjem filmov Sam v gorah, Jesenice—London—Jesenice in 5, 4, 3, 2, 1, so bili številni navzoči zelo zadovoljni.

V soboto, 21. decembra, pa bodo ob 18. uri v domu upokojencev na Jesenicah predvajali magnetofonski posnetek jubilejnega koncerta pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, ki je bil v gledališču Tone Čufar v petek, 13. t. m. Posnetek koncerta bo poleg nastopajočih godbenikov prav gotovo zanimal tudi ostale, zato so vsi simpatizerji pihalnega orkestra vlijudno vabljeni.

PROSLAVA OB DNEVU JLA

Zveza rezervnih vojaških starešin — organizacija 1. in 2. prireja v soboto, 21. decembra ob 17. uri v dvorani gledališča na Jesenicah

PROSLAVA
OB DNEVU JLA
Vabimo vse rezervne vojaške starešine, nekdanje borce NOV in vse občane, da se proslave udeležijo.

PRIREDITVE OB DNEVU JLA NA JAVORNIKU

Letošnjo obletnico ustanovitve JLA, bodo počastili tudi v Javorniškem rovtu. V soboto 21. decembra ob 10. uri bodo odkrili spominsko ploščo na obmejni karavli, ki se bo odslej imenovala Karavla karavanskih kurirjev. Ob tej priliki bodo ob dnevu JLA čestitali obmejnimi čuvarjem.

V soboto 21. 12. ob 18. uri zvečer bo v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku slavnostna akademija v počastitev praznika JLA. Sodelovali bodo člani dramskega odseka DPD Svoboda Javornik in ženski pevski zbor Jesenice z ustreznim programom. Sledil bo ogled prostora, ki so ga v letošnjem letu v delavskem domu s prostovoljnimi delom uredili za potrebe aktivna ZSMS.

Družbenopolitične organizacije vabijo občane in še posebej mladino, da se udeležijo odkritja spominske plošče v Javorniškem rovtu in prireditve v delavskem domu.

IMENITNA PREDSTAVA OB STO LETNICI

Zelo redko se zgodi, da bi bil nek kulturni jubilej tako konkretno in tesno povezan z zgodovino in razvojem neke gospodarske dejavnosti, kot je to primer pihalnega orkestra Jeseniških železarjev in njegovo povezanostjo z razvojem železarstva. Njegovo rojstvo je bilo pred sto leti v Bohinju, kjer je takrat cvetelo fužinarstvo in kjer je bilo tudi kulturno središče Gorenjske. Ta povezanost je živa še danes in to smo doživeli tudi na jubilejnem koncertu, v petek 13. decembra, pri polno zasedeni gledališki dvorani na Jesenicah.

Jubilejnemu koncertu, ki se je odvijal v izredno svečanem vzdušju, sta bila pokrovitelja predsednik občinske skupščine Jesenice Slavko Osredkar in glavni direktor Železarne Peter Kunc. Ob prisotnosti številnih predstavnikov družbenopolitičnih in kulturnih organizacij občine ter predstavnikov nekaterih pihalnih orkestrrov iz drugih krajev Slovenije, je orkester izvajal zahteven koncertni program, ki ga je občinstvo z navdušenjem sprejemalo.

V odmoru oziroma med prvimi in drugim delom koncerta, je predstavnik republiškega sveta kulture prosvetnih organizacij Slovenije izročil pihalnemu orkestru najvišje priznanje za dejavnost na glasbenem področju — Gallusovo plaketo, štirideset let godbenikom pa je razdelil bronaste, srebrne in zlate Gallusove značke z diplomami za deset, petnajst in dvajsetletno aktivno delovanje na glasbenem področju. Sledile so čestitke predstavnikov pihalnih orkestrrov s Kranja, Tržiča, Raven, Stor, Velenja in Trbovelj; ki niso izražale le glasbeno povezanost teh krajev, temveč tudi globoko zakoreninjeno zvezo delavcev teh

krajev, ki izvira še iz naprednega delavskega gibanja med obema vojnama in ki se uspešno nadaljuje še danes.

Za dirigentskim pultom so se ta večer zvrstili kar trije dirigenti. Svojo lastno skladbo — koračnico Jeseniških železarjev, je dirigiral naš rojak, strokovnjak pri vojaških godbah, podpolkovnik Ivan Knific. Drugo skladbo je dirigiral namestnik dirigenta in učitelj mlade glasbene generacije Julij Sorgo, medtem, ko je ves preostali koncert vodil dirigent orkestra Rado Kleč.

Godbeniki so z velikim žarom, z rdečimi nageljni na prsih izvajali svoj jubilejni koncertni program. Od najmlajšega, trinajstletnega Robija Žerjave, do najstarejšega petinosemdesetletnega Rudija Azmana, smo v bleščečih instrumentih godbenikov videli njihove ponosne poglede, da so tista srečna generacija, ki predstavlja stoletno delovanje godbenikov od Bohinja do Jesenic.

Jubilejni koncert je bil tudi zelo posrečeno zrežiran in besedno povezan od ustanovnega leta 1874 do danes. Uspešno in prijetno sta ga vodila napovedovalca Majda Rebernikova in Borut Verovšek.

Z neprikritim zadovoljstvom smo odhajali s koncerta z eno samo željo, da bi pihalni orkester Jeseniških železarjev uspešno deloval tudi v bodoče in dosegal še hitrejšo kvaliteten rast.

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

Pripis uredništva: V zadnji številki Železarja, v posebni prilogi, ki je bila posvečena stoletnici pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, je na strani štiri, pod naslovom Zaslužni člani pihalnega orkestra prišlo do neželjenih napak. Jožetu Ravniku smo pripisali 48 let aktivnega dela v pihalnem orkestru, namesto praviloma 54 let. Prizadetega in bralce prosimo, da nam to oprostijo.

PLINSKA LUČ NA JESENIŠKEM ODRU

V amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah so pričeli letošnjo sezono s ponovitvijo že v lanskoli sezoni nastudirano mladinsko igr Kristine Brenkove Na splavu. S prvo premiero v letošnji sezoni pa se je gledališki ansambel predstavil v soboto, 14. decembra. Režiserka Vera Smukavčeva je izbrala za uprizoritev angleško igr Plinska luč, avtorja Patricka Hamiltona. Poleg igralcev starejše generacije Tatjane Koširjeve, Vere Staretove in Naceta Smoleja, sta nastopila tudi mlajša igralca Magda Flander in Bojan Dornik.

Medtem, ko so že priznani igralci Koširjeva v vlogi gospe Mannengham, Smolej v vlogi detektiva Rongha in Staretova v vlogi Elizabete zaigrali doživeto in mojstrsko, tudi mlajša, Flandrova v vlogi Nancy in Dornik v vlogi gospoda Mannenghama nista dosti zaostajala in sta se predstavila kot mnogo obetajoča igralca.

Po zaslugi režiserke Smukavčeve in scenarista Jožeta Bediča in končno po zaslugi vseh nastopajočih, je letošnja prva premiera lepo uspela in obeta uspešno sezono, ki bo obsegala štiri premiere odraslega ansambla, dve premieri mladinske skupine in pet gostovanj poklicnih gledališč. Če upoštevamo, da bodo prihodnje leto gledališniki praznovali 30-letnico amaterskega delovanja in da bo na Jesenicah 18. srečanje amaterskih gledališč Slovenije, bo na Jesenicah to ena najbogatejših gledaliških sezon.

ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ OBČINE JESENICE

Komisija za koncertno dejavnost

vabi
v sredo, 25. decembra 1974, v gledališče Tone Čufar
na koncert arij iz G. Rossinijeve opere
SEVILJSKI BRIVEC

Nastopali bodo mladi solisti ljubljanske opere:
Jurij Reja — tenor, Franc Javornik — bas, Ana Pusar-Jerič — sopran, Jaka Jeraša — bariton in Ivan Sancin — bas. Pri klavirju Milena Trost.

Popoldanski koncert bo ob 17. uri, večerni pa ob 19.30.
Za mladinski koncert je vstopnica 3,00 din, za večerni koncert pa 10,00 in 15,00 dinarjev.

IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKATA ŽELEZARNE

V četrtek, 12. decembra je bila v Delavskem domu pri Jelenu seja izvršnega odbora tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne. Poleg članov izvršnega odbora sta se seje udeležila tudi Pavel Lotrič, vodja oddelka za družbeni standard in Stane Pretnar iz obrata družbene prehrane. Izvršnemu odboru je bilo posredovano tehnično poročilo o koriščenju počitniških domov v letu 1974. Na seji so razpravljali še o občnih zbiorih osnovnih organizacij sindikata, ki se bodo zvrstili v decembru in januarju. Izvršni odbor je bil seznanjen s predlogom, ki ga bodo posredovali delavskim svetom temeljnih organizacij združenega dela, o razporeditvi delegatov v skupščine krajevnih skupnosti, kjer stanujejo naši sodelavci.

Tehnično poročilo o oddihih objavljamo v povzetku, medtem ko bo drugi del poročila pripravilo obratovodstvo družbene prehrane. Kot nam je povedal predsednik Kobentar se bodo takrat tudi dogovarjali o politiki oddihov in regresov za leto 1975.

Iz poročila povzemamo, da je komisija za oddihe in izlete predvidevala v počitniškem domu v Biogradu na moru 1800 mest oziroma 18.000 nočnin. Z napotnicami sindikata Železarne je uslugu počitniškega doma koristilo 1787 oseb oziroma so zabeležili 16.685 nočnin. V počitniškem domu je letovalo 526 naših delavcev in 248 nezaposlenih družinskih članov. Na preventivnem zdravljenju je bilo 34 oseb. V letošnji sezoni je bilo v počitniškem domu v Biogradu na moru 254 otrok starih do 10 let in 80 upokojenih sodelavcev. Omenimo naj še 65 družinskih članov upokojencev, 1 član ZVVI, 224 družinskih članov, ki so plačali polno ceno, ter 53 oseb, ki so v počitniškem domu bile samo na hrani, 29 oseb pa je samo prenočilo. V počitniškem domu je bilo tudi 40 članov kolektiva s svojci iz železarne Ravne in 30 izletnikov. Na brezplačnem letovanju je bilo 51 delavcev, medtem ko je bilo v Biogradu na moru tudi 122 zunanjih gostov.

Za počitniški dom v Crikvenici je komisija predvidevala v letošnji sezoni 650 mest oziroma 6500 nočnin. Na osnovi napotnic, izdanih v pisarni sindikata Železarne, je v Crikvenici letovalo 1688 oseb, oziroma je bilo 6937 nočnin. Na letovanju v Crikvenici je bilo 205 naših delavcev ter 111 nezaposlenih družinskih članov. Prištetih je treba še 75 otrok starih 10 let, 53 upokojencev in 36 njihovih družinskih članov. V Crikvenici so letovali trije člani ZVVI in 70 družinskih članov, ki so plačali polno ceno. Na brezplačnem letovanju je bilo 36 delavcev, uslugu počitniškega doma pa je koristilo tudi 31 zunanjih gostov. Samo na hrani je bilo 118 ljudi, samo prenočevalo pa je 10 oseb, 615 oseb je bilo na izletih, samo hrano so nudili 315 osebam. Iz železarne Ravne je bilo v našem počitniškem domu v Crikvenici 7 oseb.

Iz tehničnega poročila o letovanju naših sodelavcev v obeh počitniških

domovih je razvidno, da je bilo v Biogradu na moru 1787 oseb, oziroma 16.680 nočnin in v Crikvenici 1687 oseb, oziroma so zabeležili 6.937 nočnin. Skupaj je bilo torej v obeh domovih 3.474 oseb oziroma 23.622 nočnin. Planirani regres za oba doma je znašal 700.000 dinarjev, porabili pa so 589.362 dinarjev. Za počitniški dom v Biogradu na moru je bilo porabljenih 396.299 dinarjev in za počitniški dom v Crikvenici 193.063 dinarjev, skupaj za oba doma 589.362 dinarjev.

SEKRETARIAT ŽELEZARNE

V torek, 3. decembra je bila četrta seja osnovne organizacije sindikata sekretariata Skupnih služb. Božo Sotlar je obrazložil pravilnik o delovanju pomoči članom sindikata. Predsednik tov. Hribar je članom odbora posredoval sklepe sprejete na seminarju predsednikov sindikalnih organizacij železarne. Letos občne zbiora ne bo, ampak le delovna konferenca na kateri naj bi spregovorili o delu in vlogi sindikata. Dogovorjeno je bilo, da bo konferenca sindikata v petek, 10. januarja 1975. Naštete so bile naloge sindikalne organizacije, ki naj bi jih opravili v prihodnjem obdobju.

Na že omenjenem seminarju predsednikov sindikalnih organizacij, je bilo poudarjeno, da morajo odbori osnovnih organizacij sindikata tesno sodelovati s SDS, jih spodbujati in jim pomagati pri delu, da bi bile bolj učinkovite. To velja tudi za delo samoupravnih organov, da bodo sprejeti predlogi in stališča, ki so skupnega pomena za vso Železarno. Analizirati bo treba delo samoupravnih organov, odbori osnovnih organizacij sindikata pa morajo pred sprejemanjem pomembnih vprašanj obravnavati problem, ki zadeva tovarno in zaposlene delavce. Sklepi sprejeti na seminarju opozarjajo tudi na pomen informiranja članov sindikata, prav tako pa naj bi v prihodnje skrbeli za socialno šibke delavce in jim nudili pomoč. Več skrbi in pozornosti naj bi posvetili športni in kulturni dejavnosti, s posebnim poudarkom na praznovanju 30-letnice osvoboditve v prihodnjem letu.

VALJARNA PROFILOV

Odbor osnovne organizacije sindikata v valjarni profilov, se je 6. decembra sestel na 15. redni seji. Sklenjeno je bilo, da bo občni zbor osnovne organizacije sindikata v zgornjih prostorih Kazine. Precej pozornosti so na seji posvetili izbiri kandidatov za nov odbor osnovne organizacije sindikata ter sestavi organov občnega zbora. Na občni zbor bodo povabili tudi sodelavce, ki so bili upokojeni v letošnjem letu in jim izročili darila. Beseda je tekla še o sindikalni listi 75. Predlagano je bilo, naj bi s sindikalno listo čimprej uskladili še druge samoupravne akte. Ob koncu seje je bil sprejet sklep, da bodo ob novoletnih praznikih obiskali na domu in obdarili sodelavce, ki bolujejo od 1. novembra dalje.

DRAGI MLADI VARČEVALCI IN ČLANI JEŽKOVEGA KLUBA

V petek, 27. decembra, vas ob 15. uri vabim na ogled predstave

MUCIN DOM,

ki bo v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

Predstava je brezplačna!

Vaš Ježek iz Jugobanke

NEKAJ O IMENIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

Mnogokrat nedosledno in nepravilno uporabljamo razne nazive in imena, ne da bi natančno vedeli, kaj to pomeni in ne da bi se zavedali kvrtnih posledic, ki jih taka uporaba prinaša. Ena od takih nepravilnosti se dogaja tudi pri imenih, ki jih uporabljamo pri vseh možnih oblikah asociacij delavcev v združenem delu.

Z novo ustavo, se je pričel proces bistvenih sprememb odnosov v naši družbi. V tem prispevku bi se želele zadržati le na področju, kjer se delovni ljudje organizirajo tako, da uresničujejo svoje družbeno vlogo, to je v asociacijah združenega dela. Za vse te nove odnose v teh asociacijah, je bilo potrebno najti ustrezne izraze, ki bodo že z imenom opozorili na novo kvaliteto.

Delovni ljudje, osvobodjeni mezd-nih razmerij, združujejo svoje delo v organizacijah. Jasno nam je, da če želimo uresničiti nek cilj in če pri tem sodeluje več ljudi, da mora delo biti organizirano. Vsaka taka asociacija, ne glede na velikost, obseg dela, namembnost itd., se imenuje organizacija združenega dela ali okrajšano OZD. Z drugimi besedami povedano, imamo splošni ali generični pojem za vse oblike asociacij delavcev, ki so povezani med seboj in upravljajo s sredstvi v združenem delu in ta generični pojem je OZD.

S tem nazivom nismo še ničesar konkretnega povedali, razen to, da so v OZD ljudje in sredstva, zato tudi ne vemo, kakšna oblika organiziranosti je to, kar pa je velikokrat zelo pomembno. V prvem členu zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register (Ur. list SFRJ št. 22/73), je natančno določeno, da so z OZD mišljene: temeljna organizacija združenega dela (TOZD), skupnost temeljnih organizacij združenega dela (STOZD), delovna organizacija (DO) in sestavljena organizacija združenega dela (SOZD). Vsaka od teh pomeni posebno obliko združenih in organiziranih delovnih ljudi in sredstev. Vsaka od teh oblik OZD je tudi pravna oseba, kar pa ni pomembno za ta sestavek.

Iz ustave je razvidno, da imajo delavci v vsakem delu delovne organizacije, ki pomeni delovno celoto in v kateri se uspeh skupnega dela delavcev lahko potrdi kot vrednost na trgu ali v delovni organizaciji ter je lahko na tej podlagi samostojno izražen, pravico organizirati se kot TOZD. Že samo ime pove, da je to

temeljna oblika OZD, to je tista najmanjša, kjer delavci uresničujejo svoje in skupne interese. Več takih TOZD, najmanj pa dve, se lahko združijo na podlagi samoupravnega sporazuma o združevanju v STOZD ali pa v DO. Stvar delavcev samih je, da se odločijo za eno ali drugo obliko. Razlika je enostavno gledano z vidika tega prispevka v tem, da STOZD sama ne more obstojati in se morata najmanj 2 STOZD združiti v DO, DO pa lahko obstoja sama zase. Oblika združevanja je torej opravljena šele takrat, ko se organizira DO. Dejstvo je namreč, da TOZD sama zase ne more eksistirati, ravno tako tudi STOZD in da se morata taki obliki OZD združevati še naprej najmanj do DO, ki lahko obstoji tudi sama. DO namreč lahko v svoji sestavi ima ali pa nima TOZD. Ravno tako lahko ima ali pa nima STOZD, vendar če so ene ali druge je nujnost, da se združujejo v DO. Najmanj dve DO se lahko na podlagi samoupravnega sporazuma o združevanju združita v sestavljeno organizacijo združenega dela, če so se delavci zaradi uresničevanja svojih skupnih interesov odločili, da se bodo tako združili, ker je integracija iz tega ali onega razloga smotrna. SOZD je torej tista četrta oblika OZD.

[TOZD STOZD DO SOZD] = OZD

TOZD — temeljna organizacija združenega dela
STOZD — skupnost temeljnih organizacij združenega dela
DO — delovna organizacija

SOZD — sestavljena organizacija združenega dela

OZD — organizacija združenega dela

Delavci v delu DO, ki izpolnjuje pogoje za organiziranje kot TOZD, se morajo oziroma so se dolžni tako organizirati, kar bi pomenilo, da je ta oblika združevanja dela in sredstev pod določenimi pogoji obvezna. Tudi združevanje dela in sredstev v DO je obvezna oblika, vendar brez pogoja in ne glede na to, ali v svojem sestavu ima TOZD ali ne. Prosto-voljni obliki združevanja pa sta STOZD in SOZD. V tako obliko se delavci združijo le, če to hočejo oziroma, če menijo, da je za uresničevanje skupnih interesov to smotrno ali potrebno. In na koncu menim, da je potrebno poudariti, da se k SOZD, ki sta jo organizirali dve ali več DO lahko priključijo tudi TOZD iz DO, ki se niso združile v SOZD. Variant združevanja dela in sredstev je lahko še več, vendar pri vsaki veljajo nekatere zanje specifične zakonitosti.

OZD se razlikuje tudi po namenu, ustanavljajo pa se tako na področju gospodarstva, kakor tudi na področju družbenih služb. Smisel dela delavcev v OZD na področju gospodarstva je pridobitna dejavnost, na področju družbenih služb pa to ni vedno primer. Ravno zaradi tega določa 3. člen že prej omenjenega zakona, da se DO na področju gospodarstva ustanovi kot podjetje, na področju družbenih služb pa kot zavod.

Pri tem sem izpustil druge nazive, kot so banka, zavarovalnica, bolnica

itd., ki se tudi organizirajo kot DO in katerih nazivi se tudi lahko uporabljajo. Delovna organizacija, ki uporablja ime podjetje ali zavod, s tem bolj določeno pove, kakšno dejavnost opravlja, kar iz firme ni vedno razvidno. Ravno zaradi tega je bolj pravilno, pa tudi upravičeno, da se recimo samoupravni sporazumi o združevanju ne glasijo »samoupravni sporazum o združitvi TOZD v DO železarne Jesenice« temveč »samoupravni sporazum o združitvi TOZD v podjetje železarne Jesenice«. S tem smo že v naslovu tega sporazuma povedali, da je to DO in da se železarne Jesenice ukvarja s pridobitno dejavnostjo, čeprav je pri nas že firma taka, da ne dopušča nobenega dvoma glede namembnosti podjetja.

Glede kratic pa samo to, da niso obvezne in tudi ne predpisane. V izogib predolgemu pisanju, so si jih ljudje spomnili in ker se često uporabljajo, so jih množice sprejele kot svoje. Danes že vsakdo ve kaj pomenijo, čeprav jih dosti ljudi po vsebini, težko loči med seboj, ker jim niso popolnoma jasne.

Želel sem, da se pomanjkljivosti, ki so me inspirirale, da sem napisal ta sestavek, odpravijo in upam, da sem v tem uspel. Mogoče sem v prizadevanju, da bi zadeve čim bolj poenostavil pretraval ali pa kaj hote ali nehote izpustil. Upam tudi, da se sleherni, ki je na tem področju kolikor toliko zainteresiran zaveda, da se ustrezni izrazi uporabljajo na njem ustreznem mestu. Tentu je bil ta članek tudi namenjen.

F. I.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Matevž HACE: **Zadnja rakolovka in druge zgodbe**. Založba Obzorja 1974.

Hace ima marsikaj skupnega s T. Svetinom. Oba sta postala znana predvsem zaradi svoje partizanske proze. Pisec **Komisarjevih zapiskov, Ljubezni in orožja, Ljudi na prelomnici** itd. sicer ni epik takega formata kakor Svetina. Hace se nagiblje predvsem k pisanju krajših zgodb, le izjemoma skuša zasnovati kakšno obsežnejše delo. Najbolj trajno vrednost ima prav zagotovo tista njegova knjiga, ki je najmanj leposlovna — se pravi njegov partizanski dnevnik z značilnim naslovom: **Komisarjevi zapiski**. Sicer

pa se Hace pri svojem pisanju tudi rad vrača v starejše obdobje, v čas med dvema vojnama in še dlje v preteklost. Njegove ljudske povesti so plod njegovega poznavanja preprostih ljudi, najpogosteje verjetno na podlagi njihovega pripovedovanja o preteklih časih. Kakor pri Svetinu, kadar ta zastavi ljudsko povest, tudi pri Hacetu zaživijo domači ljudje, rojaki iz pisateljeve ožje domovine, se pravi notranjski kmetje, gozdarji, lesni delavci itd. itd.

Njegova zadnja knjižnica vsebuje ducat kratkih zgodb, lahko bi rekli dvanajst portretov, v vsaki je namreč v ospredju taka ali drugačna bolj ali manj originalna oseba. Če

teh zgodb že ne odlikuje vrhunska umetniška vrednost, pa je njihov pomen in tudi njihov čar v nečem drugem. Kljub svoji udeležbi v zgodovini je ostal Hace po srcu preprost človek. Iz njegovih povesti nam govori nekdo, ki ga niso, kakor prenekaterega sodobnika, razjedli črvi dvomov. Lahko bi rekli, da je v bistvu tak, kakršne so njegove literarne osebe, se pravi, da je zmožen klenega čustvovanja, neomahljive sodbe o ljudeh in o svetu. Kadar — kakor njegovi junaki — pripoveduje o minulih časih, smo prepričani, da poslušamo nekoga, ki govori iz svoje resnice in da nam bo po pravici povedal, kako je bilo.

Slavko DESETAK: **Vas v hribih**. Zal. ČZP Kmečki glas 1974.

Najprej bi bilo treba kajpak spregovoriti o avtorju. Žal vam ne moremo povedati kaj več kot to, da Desetak ni njegovo pravo ime. To in ono bi lahko poskusili uganiti iz knjige. **Vas v hribih** je ljudska povest iz NOB, se pravi partizanska ljudska povest. Avtor — kdorkoli že je — zna pisati živo in razgibano, zna pritegniti bralčev pozornost z napeto, spretno pripovedovano zgodbo. Kraje, ljudi in dogodke, ki jih tu opisuje, pozna bržkone iz lastne skušnje, v tej domnevi nas potrjujejo realistično izrisani detaili, ki so po vsem videzu »sliskani po naravi«. Vsekakor je **Vas v hribih** ena izmed uspešnih partizanskih povesti. Z ozirom na to, da zlasti na podeželju primanjkuje knjig, ki bi na razumljiv in preprost način opisovale domače okolje, smo lahko te knjige še posebej veseli. Isto velja tudi za vrsto podobnih izdaj te založbe (Kmečkega glasa). Večinoma gre za dela sicer neznanih avtorjev, ki nadaljujejo tradicijo slovenske ljudske povesti.

Sandi SITAR: **Kakšna je razlika med enim vrbcem?** Lipa 1974.

Celotnega naslova nismo navedli, zdel se nam je malce predolg. Enako podnaslov, iz katerega bi kazalo citirati vsaj prvo vrstico: »Besedna igra, ki...«. Ta knjiga bo verjetno razočarala tistega, ki jo bo vzel v roke v pričakovanju, da bo v njej našel »resnično« zgodbo, se pravi štorijo, napisano na tradicionalen način. Znano je, da je velika večina ljudi proti temu, da bi se literatura (in umetnost na sploh) izdajala za igro. To izvira iz hotenja, da naj ostane pisanje in sploh vsako umetniško ustvarjanje resno opravilo. Pisateljeva resnoba naj bo dokaz, kako resen je njegov odnos do življenja. Pri mnogih modernih poskusih dobi bralec občutek, da je v ozadju prav to, namreč pomanjkanje resnobe, nekateri, zlasti mlajši, literatje kakor da skušajo s svojim pisanjem razvrednotiti življenje.

Nesmiselno bi bilo, če bi zdaj poskušali teoretično rešiti pravdo med njimi in med tistim delom občinstva, ki takim poskusom nasprotuje. Pravzaprav niti ni na mestu, če govorimo o delu bralecev, takega mnenja je velika večina. Zdi pa se, da bo prejel ali slej obveljalo naslednje: Vsakega pisca — pa tudi vsako delo — bi bilo treba presojati posebej, o tem, kaj je in kaj ni umetnost, ne morejo odločati teoretična izhodišča niti ne pripadnost taki ali drugačni struji. Povedati je treba tudi to, da bi marsikatero sodbo o teh rečeh veljalo postaviti v rubriko »Kako si Janezek predstavlja...«.

Konec koncev je v nekaterih delih, ki se izdajajo za »igro« konkretna družba s svojimi problemi bolj prisotna kot v kakšni realistično napisani knjigi s prilepljeno napredno tendenco, se pravi v knjigi, katere avtor iz oportunistične hlini družbeno angažiranost. Konec koncev so premnogo starejša splošno priznana realistična dela v nekem smislu igra oziroma izmišljotina, ne glede na to, da o človeku in o družbi povejo več, kot bi se dalo povedati z navajanjem resničnih dejstev. Bistvo spora je mogoče v tem, da starejša dela pogosto zbuja v nas iluzijo, da gre v njih za obnavljanje prave resničnosti, tudi takrat, kadar pisatelj ni pisal o resničnih dogodkih. Moderna umetnost to iluzijo rada razbija.

Tako je počel v odrski umetnosti veliki nemški dramatik Bertolt Brecht in to vsekakor ne z namenom, da bi oder odtujil življenju, ampak prej narobe. V moderni umetnosti gre pogosto za to, da naj se kulise kažejo kot kulise, ne pa, da naj bi občinstvo v njih videlo drevesa, oblake ipd. Sitarjeva »besedna igra«, kakorkoli je že drzna po obliki, vsekakor spada v »realizem brez meja«. Ta oznaka, ki jo je izumil francoski marksistični filozof Roger Garaudy nam pomeni vsako umetnost, ki ne nosi overovljene etike realizma, pa je do življenjske resničnosti vseeno v tako globokem razmerju, kot vsaka prava umetnost.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru livarne se zahvaljujem za denarno pomoč.
Franc Razinger
livarna

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

19.—22. decembra, jugoslovanski CS barvni film **UZIŠKA REPUBLIKA** ob 17. in 20. uri, režija Žika Mitrovič, v glavni vlogi Boris Buzančič, Branko Miličević, Božidarka Frajt
Film Uziška republika je svojevrsten filmski spektakel, najboljši dokument velike herojske borbe naših narodov. V času ko skoraj vsa Evropa krvavi pod fašističnim jarmom, živi nekje v Srbiji svobodna Uziška republika.

Cene vstopnicam so zvišane.

21. decembra ameriški risani barvni film **PODVIGI SLAVNEGA MORNARJA POPAJA** ob 15. uri.

23. decembra, jugoslovanski CS barvni film **UZIŠKA REPUBLIKA** ob 16. uri, predstava je zaključena za mladino železarne Jesenice, vstopnice so razprodane.

23. decembra ameriški barvni film **ČRNOBRADA POŠAST** ob 19. uri, režija Robert Stevenson, v glavni vlogi Peter Ustinov, Dean Jonec

24. decembra ameriški barvni film **ČRNOBRADA POŠAST** ob 17. in 19. uri

25. decembra ameriški barvni film **BODALO** ob 17. in 19. uri, režija Bernard Kowalski, v glavni vlogi Alex Cord

26. decembra **ZAPRTO**

27. decembra ameriški barvni film **LADY POJE BLUES** ob 17. in 19. uri, režija Sidney J. Furie, v glavni vlogi Diana Ross

28. in 29. decembra ameriški barvni film **ZAKAJ TE OČKA PUŠČA SAMO**, režija Peter Bogdanovič, v glavni vlogi Barbra Streisand.

KINO PLAVŽ

21.—22. decembra ameriški barvni film **ČRNOBRADA POŠAST** ob 18. in 20. uri

ZAHVALA

Ob izgubi mame

PAVLE MARINŠEK

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem. Posebno zahvalo izrekam sosedom Strmecovim, Mikovim in Kalanovim.

ŽALUJOČI: mož, sinovi, hčerka in sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi dragega moža in očeta

KARLA ŠKODA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za pomoč v dneh težke izgube. Zahvaljujem se sostanovalcem za vrnitev v denarno pomoč in še posebej družinam: Mohorč, Rebolj, Gregorju Novaku, Henriku Torkarju, Arčon, Oblak, Leskovšek, Muhič, Mariji Ferjan in družini Bremc.

Posebna zahvala zdravnici Rojčevi za zdravljenje in tolažilne besede in zdravniku Čehu za hitro pomoč in pozornost. Zahvaljujem se vsem darovalcem cvetja, očetovim nekdanjim sodelavcem iz martinarne za vrnitev, organizaciji Zveze borcev NOV Plavž, Veri Jelincič za poslovalne besede ob odprtem grobu, kakor tudi voznikom osebnih avtomobilov.

Vsem, ki so v dneh težke izgube sočustvovali z nami, nam kakorkoli pomagali, počastili njegov spomin na domu in ga spremili na njegovi zadnji poti naša iskrena zahvala.

ŽALUJOČI: žena Danica, sinova Danijel in Drago

22. decembra ameriški barvni risani film **PODVIGI SLAVNEGA MORNARJA POPAJA** ob 10. uri

23.—25. decembra jugoslovanski CS film **UZIŠKA REPUBLIKA** ob 17. in 20. uri

26. decembra italijanski barvni film **KALIBER 9** ob 18. in 20. uri

27. decembra ameriški barvni film **BODALO** ob 18. in 20. uri

28. decembra nemški barvni film **LJUBEZEN JE LE BESEDA** ob 18. in 20. uri

KINO KRANJSKA GORA

21. decembra nemški film **MORILEC OSAMLJENIH ŽENSK**

22. decembra italijanski barvni film **KALIBER 9**

25. decembra ameriški barvni film **ČRNOBRADA POŠAST**

26. decembra ameriški barvni film **BODALO**

28. decembra ameriški barvni film **LADY POJE BLUES**

KINO DOVJE—MOJSTRANA

20. decembra italijanski barvni film **LJUBIMCA IZ BENETK**

22. decembra nemški film **MORILEC OSAMLJENIH ŽENSK**

27. in 28. decembra jugoslovanski barvni CS film **UZIŠKA REPUBLIKA**

Gledališče

SOBOTA, 21. 12. ob 17. uri Proslava ob dnevu JLA

ob 19.30 uri Patrick Hamilton: **PLINSKA LUČ**, režija: Vera Smukavec, scena: Jože Bedič.

NEDELJA, 22. 12. ob 19.30 uri Patrick Hamilton: **PLINSKA LUČ**.

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame, stare mame, tašče, sestre in tete

FRANČIŠKE JUGOVIC

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so jo v njeni hudi bolezi obiskovali, jo v tako lepem številu spremili na zadnji poti in ji darovali cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni dobremu in požrtvovalnemu zdravniku Alojzu Novaku, ki jo je obiskoval na domu in ji lajšal trpljenje. Prav tako sta ji vedno stala ob strani Krylova in Janež, katerima velja še posebna zahvala. Iskrena zahvala vsem sosedom za vso izkazano pomoč, posebno Škrinjarjevim, Zanimim, Triplatom, Zbontarjevi in Nočevi. Lepa hvala pevcem za žalostinke in voznikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo.

ŽALUJOČA: hčerka Mici z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru TOZD VALJARNE in sindikalnemu odboru Valjarne 2400 se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času mojega bolovanja.
Teofil Husedžinovič
Valjarna 2400

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektroje-karne in sodelavcem izmene Mušič, se iskreno zahvaljujem za zbrano denarno pomoč, ki mi je bila ob dolgotrajni bolezi zelo dobrodošla.
Valentin Nemec

NOVOLETNI PROGRAM OTROŠKIH PRIREDITEV

Čeprav je v letošnjem letu v okviru praznovanja novoletne jelke na Jesenicah predvidena centralna prireditev, si vsi otroci iz oddaljenih krajevnih skupnosti te prireditve ne bodo mogli ogledati, zlasti, če bo slabo vreme. Zato so društva prijateljev mladine po terenu pripravila praznovanja po že ustaljenem načinu tako, da bo dedek Mraz s svojim spremstvom obiskal vse najmlajše, jih obdaril in se z njimi poveselil ob novoletni jelki.

RATEČE — 29. 12.: Prireditev bo v popoldanskem času v vaški dvorani s sprejemom dedka Mraza in pogostitvijo predšolskih otrok.

HRUŠICA — 29. 12.: V domu družbenih organizacij bo ob 16. uri mladinska igra z nastopom dedka Mraza in obdaritvijo malčkov.

KRANJSKA GORA — 30. 12.: Dopoldne bo lutkovna prireditev z obiskom dedka Mraza v vzgojno varstveni ustanovi, popoldne bo ponovitev programa s kolektivno obdaritvijo in čajanko za učence nižjih razredov v osnovni šoli.

MOJSTRANA — 30. 12.: V programu je slavnostna prireditev v popoldanskem času v osnovni šoli Mojstrana s pogostitvijo najmlajših.

JESENICE — od 23. do 31. 12.: V varstveno vzgojnih ustanovah na Jesenicah bodo s praznovanjem novoletne jelke pričeli že v ponedeljek, 23. decembra. Program vsebuje lutkovne igrice, dia-filmske predstave, obisk dedka Mraza s spremstvom, ogled igrac, pogostitve in podobno. V goste bodo povabili tudi malčke iz terena, ki ne obiskujejo ustanove, da si bodo lahko ogledali novoletno jelko in lutkovno igrico. Ker se nimajo določene nega datuma, bodo malčke obvestili v oddajah lokalnega radia.

V tem času bo centralna prireditev v športni hali Podmežak-ljo. Na sporedu je pestra otroška drsalska revija, hokej zajčkov in nastop dedka Mraza s spremstvom.

BLEJSKA DOBRAVA — 30. 12.: Prireditve bo v tamkajšnji varstveno vzgojni ustanovi v popoldanskem času z nastopom dedka Mraza, ki bo obdaril malčke iz Kočne, Lipc, Poljan in Blejske Dobrave.

JAVORNIK—KOROŠKA BELA — od 27. do 31. 12.: Prireditve bodo v kulturnem domu na Javorniku, v osnovni šoli in VVU Koroška Bela. V programu je tudi igrice Dedek pripoveduje vnučki pravilice.

ŽIROVNICA — 30. 12.: Za predšolske otroke iz Žirovnice in okoliških vasi bo prireditev z igrico v kulturnem domu na Breznici v popoldanskem času.

Ob novoletnem otroškem praznovanju bo dedek Mraz s spremstvom obiskal tudi malčke v Planini pod Golico, bolne otroke v bolnici in onemogle v domu Franceta Berglja. Časovni potek novoletnih praznovanj bo sproti objavljen v lokalnem radiu Jesenice, zato prosimo starše, da prisluhnejo posameznim oddajam.

Občinska zveza prijateljev mladine Jesenice s svojimi društvi želi ob prireditvah vsem obilo veselja in zadovoljstva.

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA

Zaradi izrednega zanimanja za knjigo **ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA**, ki je bila z vsakim ponatisom, razprodana, vam priporočamo novo, obsežnejšo, boljše in lepšo izdajo z enakim naslovom **ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA**.

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA, to je izbor napotkov, modrosti in izrekov velikih mož sveta, ki so s svojimi razmišljanji skušali omogočiti človeštvu boljše in srečnejše življenje, človeku pa olajšati borbo za njegov danes in jutri in ga spodbujati za pošteno in resnično ljubo doživljanje sveta okrog sebe.

Knjiga bo priročnik za stare in mlade, polna napotkov za življenje, skritih misli in razmišljanj, ki so kdaj pa kdaj potrebni vsakomur. Velikih leksikonov ni vedno pri roki, zato bo knjiga dobrodošla na našem tržišču.

Vse to in še mnogo več boste našli v knjigi **ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA**.

Vsem, ki Zlata pravila življenja že poznate v žepni izdaji, še posebej priporočamo novo, izboljšano veliko edicijo, ki bo ne samo dopolnilo prejšnji zbirki, ampak prepotraben življenjski pripomoček za vsakogar in ob vsaki priliki.

ZLATA PRAVILA SO PRIJATELJ, KI NIKDAR NE RAZOČARA.

Knjigo lahko naročite na spodnji naslov ali jo kupite v knji-garni na Jesenicah.

KULTURNI ATELJE SLOVENIJE, p.p. 179 LJUBLJANA

NAROČILNICA

Podpisani ..... (priimek in ime)

Natančen naslov .....

Zaposlen pri .....

Naročam obvezno .....

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA

Naročnino bom poravnal po povzetju .....

Datum: .....

Podpis

Novi stolpnici na Plavžu

BO HOKEJSKA REPREZENTANCA ODŠLA V SAPPORO

Petega decembra so na tiskovni konferenci Hokejske zveze na ledu Jugoslavije v Ljubljani obravnavali finančne težave, ki ogrožajo odhod državne reprezentance na svetovno prvenstvo.

»Puške še nismo vrgli v koruzo,« je glasno razmišljal Krese (predsednik HZLJ — op. p.) in dodal, da imajo v načrtu tri variante, s katerimi bi rešili problem odhoda reprezentance na SP: na jugoslovanski zvezi za telesno kulturo v Beogradu razložiti težave in najti denar; nabrati denar pri TTKS Slovenije in tretjič: poslati na SP reprezentanco, ki bo najcenejša, torej vanjo vključiti reprezentante, ki študirajo in pa tiste, katerih podjetja ne bodo zahtevala refundacije. Vendar je slednja varianta najmanj zaželena. (Delo, 6. decembra) — Največjo oviro, vsaj tako hočejo prikazati, predstavlja odhodu reprezentance na svetovno prvenstvo to, da Železarna tistim reprezentantom, ki so pri njej zaposleni, noče odobriti izredno plačanega dopusta. Vsaj tako si lahko misli vsak, ki ni dobro seznanjen s temi stvarmi. Naj bodo s tem seznanjeni vsaj železarji in bralci Železarn.

Že 28. oktobra je odbor za delovne in življenjske pogoje takole odgovoril na dopis Hokejske zveze Jugoslavije:

»Na vaš ponovni dopis glede izredno plačanega dopustov za kandidate državne reprezentance je odbor za delovne in življenjske pogoje na svoji seji, dne 28. oktobra 1974, ponovno razpravljal o tej zadevi in potrdil prvotni sklep, to je, da imajo kandidati za državno reprezentanco ob priliki skupnih priprav in nastopov neplačano odsotnost.

S tem v zvezi in v zvezi nekaterih trditve v vašem dopisu od dne 8. 10. 1974, ki niso popolnoma točne, vam dajemo sledeče pojasnilo.

V začetku leta 1974 je bil dan delovnim skupinam (270 skupin) v pravno predlog delitve finančnih sredstev sklada skupne porabe in število dni izredno plačanega dopustov za vso športno in kulturno dejavnost za leto 1974. Na podlagi pripomb in stališč delovnih skupin je delavski svet Železarneskega združenja sprejel sklep o dodelitvi posameznim koristnikom spodaj navedeno število dni izredno plačanega dopusta:

HD Jesenice — 3100 dni (ostalih koristnikov mi ne navajamo — op. p.).

Glede na težave pomanjkanja delovne sile in sprejetega protinflacijskega programa, je med letom odbor delavske kontrole med drugimi priporočili in sklepi sprejel tudi sklep, da se število odobrenih dni izredno plačanega dopusta v nobenem primeru ne sme povečati. S tem sklepom je soglašal tudi odbor za gospodarstvo in odbor za delovne in življenjske pogoje. V Železarni ne obstoji noben sklep, da imajo igralci HD Jesenice izredno plačan dopust do konca državnega prvenstva, odnosno sezone 1974—75. Izredno plačani dopusti za leto 1975 bodo določeni na isti način, to je preko samoupravnih delovnih skupin in delavskega sveta Železarneskega združenja. Do 31. 12. 1974 pa hokejisti razpolagajo s 3100 delovnimi dnevi izredno plačanega dopustov.

Ker pa je bilo število dni dopusta v letošnjem letu, sicer v sezoni 1973—1974, korišćeno preko planiranega (kvalifikacije Kranjske gore v Skopju 54 dni in za državno reprezentanco igralci, trenerji in vodje 226 dni — skupaj torej 280 dni), število igralcev prvega moštva, ki so zaposleni v Železarni pa se je povečalo, bo od odobrene kvote do konca leta zmanjkalo preko 200 delovnih dni. Iz tega sledi, da se bodo morali igralci HD Jesenice 15. decembra vrniti na delo, ali pa, da bo njihov OD refundiralo HD Jesenice. V kolikor je HD Jesenice pripravljeno refundirati OD tudi za potrebe državne reprezentance, Železarna ne nasprotuje.

Mnenja smo, da je z ustanovitvijo TTK skupnosti v glavnem rešeno financiranje vrhunškega športa, saj se v tem namenu odvaža v republiki in zvezni sklad 20 % obvezne prispevne stopnje.

Brez dvoma bo Železarna tudi v bodoče po svojih možnostih še dodatno podpirala športno dejavnost. Prav gotovo nihče ne more očitati Železarni, da ni prispevala dovolj za kvaliteten dvig jeseniškega in seveda tudi jugoslovanskega hokeja. Vprašanje je le, če bo hokej tudi v bodoče deležen take izjemne podpore od strani samoupravljalcev, saj so negativni pojavi v zadnjih letih močno zmanjšali zanimanje za to panogo športa.

Želimo, da to pojasnilo z razumevanjem vzamete na znanje. Za nastop reprezentantov na svetovnem prvenstvu pa nam do konca leta 1974 pošljite vlogo z navedbo, koliko dni predvidevate za

reprezentante, ki so zaposleni v Železarni, da bomo isto lahko pravočasno posredovali delovnim skupinam in delavskemu svetu Železarneskega združenja (podčrtal pisec).

Torej nikjer ni zapisano, da Železarna izredno plačanega dopusta ne bo dala. Vloge in odgovora Hokejske zveze Jugoslavije, koliko dni in za katere reprezentante potrebujejo dopust, pa do danes ni bilo. V mesecu in pol bi pa kaj takega res že lahko napravili. Tu gre tudi za spoštovanje oziroma za nespoštovanje samoupravnih organov, kajti nihče od zveze doslej še nikoli ni poslal spiska članov reprezentance — zaposlenih v Železarni.

Dopusti so odobreni za koledarsko leto. V koledarskem letu 1973 je Železarna reprezentantom odobrila približno 350 dni, za začetek letošnjega koledarskega leta pa so naši igralci za nastope v reprezentanci porabili 226 dni. Za koledarsko leto 1975 še ni določeno, koliko izredno plačanih dni jim bo pripadlo.

Železarna Jesenice je za člane jeseniških hokejskih klubov odobrila v letu 1968 — 2450, v letu 1969 — 1804, v letu 1970 — 2032, leta 1971 — 1978, v letu 1972 — 2064, v letu 1973 — 2637 in v letu 1974 — 3100 dni izredno plačanega dopusta. Skupno torej 16.065 delovnih dni. Toliko je bilo torej doslej dopusta za jeseniške hokejiste in hkrati s tem tudi za jugoslovansko reprezentanco. V istem času je kolektiv Železarneskega združenja za kvaliteten razvoj hokeja na Jesenicah in neposredno tudi v Jugoslaviji, dal 3.632.632,50 dinarjev. Je še kdo dal toliko za jugoslovanski hokej kot jeseniški železarji?

Jugoslovanska reprezentanca te dni odpotuje na krajšo turnejo v Švico. V njej je 13 jeseniških in 9 ljubljanskih igralcev. V vodstvu reprezentance so trener in trije ljubljanci. Od jeseniških funkcionarjev ni nobenega. Stara zgodba. Verjetno noben od jeseniških funkcionarjev tudi Sapporo ne bo videl. Četudi ne bo obveljala »tretja varianta«: poslati na SP reprezentanco, ki bo najcenejša, torej vključiti vanjo reprezentante, ki študirajo in pa tiste, katerih podjetja ne bodo zahtevala refundacije. Torej jeseniški hokejistov v reprezentanci praktično ne bo!

Baje je ta varianta najmanj zaželjena. Mogoče je pa mnogim celo zelo všeč. Grešni kozel pa naj bi bila Železarna, ki je bila dolga leta in noče biti več, molzna krava takega jugoslovanskega hokeja kot je danes. ZOF

JESENICE : SLAVIJA 7:3

Srečanje s Slavijo bodo hokejisti Jesenic hitro pozabili. Na tej tekmi so namreč prikazali preveč tehniški napak, zato ni nič čudnega, da je bil rezultat na koncu le 7:3 v njihovo korist. Večkratni prvaki so bili v vseh treh tretjinah precej boljši, imeli so veliko terensko premoč, toda le sedemkrat jim je, kljub veliki premoči, uspelo zatresti nasprotnikovo mrežo. To je le še en dokaz, da je moštvo Jesenic v krizi, da bo treba čim hitreje odpraviti osnovne napake, še zlasti neučinkovitost. To so že pokazale zadnje tekme z ljubljansko Olimpijo, v nedeljo pa je tudi tekma s Slavijo v hali Tivoli še enkrat opozorila na ta resni problem jeseniškega hokeja. Manjka jim zaključek akcije, ker so končni cilj igre le goli. Ljudje prihajajo na stadione, da se ob lepi igri veselijo zadetkov.

Vratar Slavije D. Lomovšek je bil v nedeljo, kot že nekajkrat doslej, takorekoč nerešljiva uganika za jeseniške hokejiste. Naši so ga sicer premagali sedemkrat, toda imeli so še veliko več priložnosti, vendar so se, kot že rečeno, še enkrat izkazali kot izredno slabi in neiznajdljivi strelici.

Po tekmi s Slavijo bodo tekmovalje v A skupini državnega prvenstva prekinili za skoraj mesec dni, kar je precej časa, da bi jeseniški hokejisti nekaj storili za izboljšanje svoje forme. Pri tem pa je dejstvo, da se moštvo »kale« v težkih in zahtevnejših tekmah. Prav takšne tekme pogrešamo v tej sezoni, kajti če pogledamo dva meseca nazaj, se niso, razen trikrat z Olimpijo, pomerili s kvalitetnejšim nasprotnikom. Nemara je tudi ta ugotovitev odgovor na vprašanje, zakaj forma jeseniškega moštva ni takšna kot bi jo na Jesenicah želeli. Le v težkih tekmah se bodo večkratni prvaki lahko uspešno pripravljali za odločilne spopade z Olimpijo. Zato je naloga UO HD Jesenice, da, če je le možno, čimprej organizira Podmežaklo gostovanja zares kvalitetnih moštev in na ta način pomaga večkratnim prvakom »da najdejo« sami sebe.

Gole za moštvo Jesenic so proti Slaviji dosegli: Poljanšek 2 ter T. Košir, J. Razinger, Hafner, F. Žbontar in Beravs po 1.

TIVOLI : KR. GORA 8:3

V skupini B članskega državnega prvenstva, so Kranjskogorci v soboto, v Ljubljani povsem zasluženoma premagali moštvo Tivolija, saj so prikazali precej boljšo igro. Kranjskogorci ni oviralo niti to, da so polnih osem minut igrali z igralcem manj. Domačini so se jim sicer v prvi tretjini zelo dobro upirali, kar velja tudi za del druge tretjine. Zadnjih dvajset minut pa so bili zmagovalci B skupine državnega prvenstva precej boljši in so povsem nadigrali ljubljance, čeprav so nastopili oslajbljeni. Med drugim ni nastopil najuspešnejši strelec Kranjske gore Klemenc.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Česnjak 4, Pavlič, Šlibar, Kunšič in Razinger pa po 1.

KR. GORA : OLIMPIJA (ml) 6:2

Čeprav je pred tekmo kazalo, da bo dvoboj z mladinci Olimpije za Kranjskogorce le formalnost pa je srečanje pokazalo, da moštvo, ki podcenjuje, čeprav precej slabšega nasprotnika, ni daleč od roba poraza. Mladinci Kranjske gore so začeli namreč precej indolentno, brez prave volje, gostje pa so se kmalu razigrali in so bili v prvih štiridesetih minutah precej boljši in nevarnejši pred vrati domačinov. Če vratar Kranjske gore Pretnar ne bi branil zares dobro, bi precej mlajši ljubljanci po prvih dveh tretjinah lahko vodili z nekaj goli razlike. To vodstvo bi bilo povsem zasluženoma. V zadnjih dvajsetih minutah so Kranjskogorci zaigrali nekoliko bolje, predvsem pa so se veliko več trudili in zmaga ni izostala. Vprašanje pa je, kaj bi bilo, če bi gostje povedli z nekaj goli razlike.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Brun 3, Fartek, Klemenc in M. Horvat po 1.

KR. GORA : TRIGLAV (ml) 29:0

Za mladince Kranjske gore je bila tekma s Triglavom le formalnost. Sam rezultat pove, da je moštvo Triglava precej neizkušeno.

Gole pa so dosegli: Brun in Fartek po 4, Šlibar in Pestotnik po 3, Crnović, Ključanin, M. Horvat, Berlski in Milnarec po 2 ter Terselav, Prenar in Knežević po 1.

JESENICE : TIVOLI (ml) 9:5

Nedeljska tekma med mladinci Jesenic in Tivolija je bila zares hokejski užitek. Čeprav so nastopili mlajši in neizkušeni hokejisti, smo bili priče zelo dobre, kolektivne in razburljive igre, kakršnih si želimo večkrat gledati. Favoriti tekme, ki je neposredno odločala o drugem mestu v skupini A mladinskega prvenstva, so bili hokejisti iz Ljubljane. Vsi igralci mladinskega moštva Tivoli nastopajo tudi v članskem moštvu Tivolija, ki tekmuje v B skupini članskega državnega prvenstva. Razen tega pa je Tivoli imel za nasprotnika precej mlajšo, fizično in neizkušeno ekipo Jesenic. Toda igra, ki jo je pokazal David proti Golijatu, je navdušila vse prisotne. Mladinci Jesenic so prekašali svoje, tudi za glavo večje nasprotnike, v večini elementov hokejske igre, še posebej v tehniki. Poleg tega pa so domačini v svojo igro vtakli veliko borbenost, ki je goste v prvih štiridesetih minutah povsem vrgla iz tira. Zato ni nič čudnega, da so Jeseničani po dveh tretjinah povedli s 6:1.

Tudi v zadnjem delu so nadaljevali z odlično igro in sedmi gol dosegli, ko so na ledu imeli igralca manj, na 8:1 pa je Golja povišal, ko so Jeseničani imeli v igri celo dva igralca manj. Gostje so v nadaljevanju poraz omilili, saj fizično slabši Jeseničani niso mogli zdržati zares hudega tempa.

Na žalost pa se je strokovno vodstvo Tivolija po končani tekmi pritožilo, češ, da sta sodnika Benedičič in Valentar sodila pristransko. Opravičilo za poraz so poiskali tam, kjer ga ne bi smeli, saj je prav moštvo Tivolija v skupnem seštevku kazni igralo štiri minute z igralcem več. Ob tem pa moramo omeniti tudi izredno nešportno vedenje ljubljanskih mladincev, ki niso znali športno prenesti poraza.

S to zmago so mladinci Jesenic zasedli drugo mesto, za moštvom Kranjske gore, obe moštvi pa bosta nastopili v zaključnem delu državnega mladinskega prvenstva, skupaj z zmagovalcem B skupine, ekipo Celja ter prvakom C skupine Vardarjem iz Skopja. Zares izreden uspeh jeseniškega mladinskega hokeja.

Gole proti Tivoliju so za Jesenice dosegli: Golja 5, Z. Šuvak 2 ter Jug in Lah po 1.

PRAZNIK JESENIŠKE KOŠARKE

Pred 20 leti je skupina mladih Jeseničanov ustanovila košarkarski klub Jesenice. Ta športni kolektiv je v družini jeseniških športov iz leta v leto dosegal izredno dobre rezultate. Po številu članov in kvaliteti pa je eden izmed vodilnih športnih organizacij v občini.

Ob dvajsetletnici so košarkarski delavci pripravili kvaliteten turnir moških ekip, ki bo v nedeljo, 22. decembra, s pričetkom ob 9. uri v telovadnici osnovne šole Kranjska gora. Na turnirju bodo sodelovale ekipe: Slovan (Lj.), Fructal (Ajdovščina), Ježica (Lj.) in domača ekipa.

Ekipa Slovana je član II. zvezne košarkarske lige in je poleg ljubljanske Olimpije najmočnejša slovenska ekipa. Ker je tekmovalje v II. zvezni ligi v polnem teku, je ekipa Slovana v najboljši formi, v Kranjski gori pa bo nastopila v svoji najboljši postavi.

Ekipa Fructala iz Ajdovščine je član IA slovenske lige in je eden izmed treh kandidatov za vstop v II. zvezno ligo. Ekipa se že dalj časa vestno pripravlja na novo sezono, tako da bo ekipa v svoji najmočnejši postavi favorit turnirja.

Ekipa Ježice je na Jesenicah dobro poznana. Letos se je ponovno vrnila v I.A slovensko ligo, njena kvaliteta je visoka in izenačena vrsta. Tudi ta ekipa bo nastopila v najboljši postavi. Po zadnjih rezultatih te ekipe sklepamo, da je v izvrstni formi. Tudi ekipa domačega kluba bo po dolgem času nastopila kompletna. V ekipo se je vrnil visoki center Bizjak, kar je velika okrepitev za jeseniško ekipo. Igralci zelo vestno trenirajo, pred kratkim pa so na zelo močnem turnirju v Ljubljani osvojili prvo mesto.

Turnir bo zares kvaliteten. Na delu bo cela vrsta odličnih košarkarskih imen, žal pa bo turnir v Kranjski gori, ker na Jesenicah nimamo primerne dvorane. Košarkarji Jesenic pa vseeno upajo, da si bo tekme ogledalo veliko ljubiteljev košarke.

Šah

USPEŠEN ZAČETEK V LIGAŠKIH TEKMOVANJIH

V nedeljo, 15. decembra se je začelo letošnje tekmovalje v republiški šahovski ligi, kjer nastopajo tudi Jeseničani s svojo najboljšo ekipo. V prvem kolu so Jeseničani gostovali v Postojni in se pomerili z ekipo Nana. Nastopili so z res vsemi najboljšimi: Zorkom, Krajnikom, Pavlinom (ki se je pred kratkim vrnil iz armade), Korošcem, Krničarjem, Ciuho, Pongračevu in Klinarjevo ter mladincema Železnikom in Lojakom in zasluženoma visokom premagali domačo ekipo z rezultatom 7:3.

Zmagali so Zorko, Krajnik, Krničar, Pongračeva, Klinarjeva in Železnik, remizirala pa sta Pavlin in Korošec.

Jeseniški šahisti so že na začetku tekmovalja dokazali, da lanski uspeh v republiškem tekmovalju ni bil naključen, saj so se uvrstili tik pod vrhom. V letošnjem tekmovalju nastopa kar deset ekip, ki so še kvalitetnejše kot lani, zato bo potrebno veliko več načrtnega dela, da bi lahko obdržali stik s slovenskim kvalitetnim vrhom.

Druga ekipa Jesenic pa je prav tako v nedeljo štartala v gorenjski ligi, kjer letos nastopa kar osem ekip (Lesce II, Kranjska gora, Tržič II, Žiri, Škofja Loka, Senčur II, Zveza slepih Kranj, ter Jesenice II). V šahovskem domu na Jesenicah so se Jeseničani pomerili z drugo ekipo Tržiča in jo visoko premagali z rezultatom 8:2. Od Jeseničanov so zmagali Konobelj, Korantar, Globčnik, Marušičeva, Kilibarda in Svrzikapa, remizirali pa so Balanč, Andjelčič, Jenko in Borič. KT

REDNI MESEČNI HITROPOTEZNI TURNIR

V četrtek, 5. decembra je bil v šahovskem domu na Jesenicah, redni mesečni hitropotezni turnir za mesec december. Udeležilo se ga je kar 18 šahistov, predvsem mladih. Čeprav so tokrat na turnirju manjkali nekateri najboljši pa je bil turnir kljub temu zanimiv. Zmagal je drugokategornik Boris Tramte pred Ravnikom in Poljanškom.

Vrstni red: 1. Tramte 15,5, 2. Ravnik 15, 3. Poljanšek 13, 4.—5. Tratnjek in Kamšek 6, 6. Železnik 12, 7. Berglez 9,5, 8.—9. Lužnik in Bec 8,5, 10. Hudolin 8. itd. KT

Košarkarski dan v Kranjski gori se bo pričel že ob 8. uri, ko se bosta pomerili ženski pionirski vrsti Kr. gore in osnovne šole Tone Čufar Jesenice.

Tekmovalni del praznika pa bodo zaključile veteranke Jesenic in Ljubljane, ki bodo v tekmi ob 15. uri pokazale ljubiteljem košarke svoje bogato znanje. Nastopile bodo vse nekdanje najboljše slovenske košarkarice.

Praznik bodo zaključili ob 17. uri, ko se bodo na občnem zboru pri Kekcu v Kranjski gori zbrali vsi člani KK Jesenic. Košarkarji vabijo vse nekdanje člane kluba, kakor tudi ljubitelje košarke, da se v nedeljo, 22. decembra, v čim večjem številu zberejo v Kranjski gori. B.r.

NA ZASNEŽENEM CIPRNIKU

V nedeljo, 15. decembra, se je dvajset članov mladinskega odseka planinskega društva Jesenice, z dvema vodičema, odpravilo na zasnežen Ciprnik.

Na jutranjem nebu so se tu in tam še bleščeale svetle zvezde, ko smo se z avtobusom peljali proti Kranjski gori. Od tam smo se prek rahlo pobeljenih smučišč, na katerih so se poznali sledovi smučin neučakanih smučarjev, napotili proti vrhu Vitrance. Sonce je ravno vzhajalo in s svojimi toplimi žarki obsijalo zasnežen vrh Dobrača, ko smo prilezli po strmih pobočju do zadnje postaje žičnice.

Tudi iznad Škrlatice in Špika, ki sta mračna samevala v mogočnem vencu gora, je počasi prisvetila rumena kroglja, da sta se Jalovec in Mojstrovka zasvetila v lesketajočih barvah jutra, katerega čar smo srečno uživali v veselju in smehu.

Za uro ali dve smo se predali topli sončni luči, le naši glasovi so motili tišino. Modro nebo se je vzpenjalo nad belimi vrhovi in v lahni sapi vetra nosilo njihovo srebrno melodijo v temna okrilja gozdov, ki so se razprostirali pod nami. Tanke meglice so se začele razpredati prek Ravank, ko smo zagazili v suh, globok sneg ter se pričeli vzpenjati proti vrhu Ciprnika. Na vrh smo prilezli šele, ko je sonce tonilo za mogočnim Jalovcem.

Po najkrajši poti, ki je bila pravzaprav suha struga nekega potoka, smo se spustili v Podkoren, kjer se je z dnevom končala tudi naša tura. Marko Šurc

IZ ŠOLSKIH ŠPORTNIH DRUŠTEV

REDNI LETNI OBČNI ZBOR ŠSD PREŽIHOV VORANC

Šolsko športno društvo osnovne šole Prežihov Voranc je ob sklepu koledarskega leta imelo svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu sta bili osrednji točki in sicer poročilo o delu v preteklem letu in program dela za leto 1974/75.

Ob zaključku občnega zbora je mentor ŠSD podelil diplome učencem, ki so sodelovali pri plavalnih tekmah.

Udeležba na občnem zboru je bila presenetljiva, kar kaže, da je med učenkami in učenci zelo veliko zanimanja za šport. Žal pri športnih igrah ni mogoče zajeti vseh oddelkov, ker je telovadnica prezasedena.

SREČANJE S SOVRSTNIKI V ŠKOFJI LOKI

Šolsko športno društvo osnovne šole Prežihov Voranc je pretekli teden z ekipo fantov gostovalo v Škofji Loki. Ekipi sta se pomerili v košarko. Zmagala je ekipa ŠSD Mladi rod iz Škofje Loke z rezultatom 74:56.

Za jeseniško ekipo so igrali: Pivač, Berginc, Bizalj, Smolej, Rizvano- vič, Mlinarič, Noč in Rabič. W